פראָפ. זיגמונד פרויד

די פסיכאלאגיע פון די מאסן און דער אנאליז — פון מענטשלעכן „איך“

איבערזעצט פון דער
דייטשער לעצטער אויסגאַבע
שרה לעהרמאַן

4A
24143

פאַרלאַג מ. ירוחמזאהן
ווארשע 1928

געווידמעט דעם אמתן מענטש און אויפריכטיקן

פריינט — פרוי גאָלדע סקאלע. ניו-יאָרק.

דער איבערזעצער.

3

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
46848

Bibliotheca
Universitatis
Tartuensis
1941:9732

PROF. ZYGMUNT FREUD
PSYCHOLOGJA MAS a ANALIZA
CZŁOWIECZEGO „JA".

Tłom. S. Lerman

Wydawnictwo M. Jeruchemson
Warszawa Miodowa 20.

Druk. „Renoma", Warszawa, Karmelicka 17.

אינהאַלט:

1. אַריינפיר — — — — 5–7
2. לע באָנס שילדערונג פון דער מאַסן-נשמה 8–22
3. אַנדערע אָפשאַצונגען פונם קאָלעקטיוון נשמה-לעבן 23–31
4. סוגעסטיע און ליבידא — — — 32–38
5. צוויי קינסטלעכע מאַסן: קירך און אַרמיי 39–48
6. ווייטערדיקע אויפגאַבן און אַרבעטס-ריכטונגען 49–55
7. די אידענטיפיצירונג — — — 56–64
8. פאַרליבטקייט און היפּנאָז — — 65–72
9. דער סטאַדע-אינסטינקט — — — 73–80
10. די מאַסע און די אור-האָרדע — — 81–90
11. אַ שטופע אינם איך — — — 91–98
12. דערגענצונגען — — — — 99–113

אריינפיר.

די סתירה צווישן דער אינדיווידועלער און סאָציאַלער אָדער מאַסן-פּסיכאָלאָגיע, וואָס זעט אונז אויס אויפן ערשטן בליק צו זיין אַ זייער באַטייטנדיקע, ווייזט זיך גאָרנישט אויס אַזוי שאַרף נאָך אַ גרינטלעכער באַטראַכטונג. הגם די אינדיווידועלע פּסיכאָלאָגיע שטיצט זיך טאַקי אויף דער אָבסערווירונג פון דעם איינצעלנעם מענטש, פאָרשט דורך וועלכע וועגן ער זוכט צו דערגרייכן די באַפרידיקונג פון זיינע נייגונגען, דערביי אָבער קומט איר זעלטן אויס, אין באַשטימטע אויסנאַם-באַדינגונגען, נישט אין אַכט צו נעמען די באַציונגען פון דעם איינצעלנעם צו די אַנדערע אינדיווידואומען. אינם גייסטיקן לעבן פונם איינצעלנעם מענטש קומט תמיד אין באַטראַכט דער אַנדערער אַלס פּראָטאָטיפּ, אַלס אָביעקט, אַלס העלפער און אַלס קעגנער, און דעריבער איז די אינדיווידועלע פּסיכאָלאָגיע פון אָנהייב אָן גלייכצייטיק סאָציאַל-פּסיכאָלאָגיע אין אַ פאַרברייטערטן, אָבער דורכאויס באַרעכטיקטן זין.

דאָס פאַרהעלטניש פון דעם יחיד צו זיינע עלטערן און

ברודער-שוועסטער, צו זיין ליבע-אָביעקט און צו דיין דאָקטער-
אַלזאָ, די אַלע באַציונגען, וועלכע זענען ביז אַהער געווען
הויפּטזעכלעך אַן ענין פון פּסיכאָאַנאַליטישער אונטערזוכונג, קענען
אַרויסשטעלן אַ פאָדערונג אָפּגעשאַצט צו ווערן אַלס סאָציאַלע
פענאָמענס און דאַן אַנטקעגנגעשטעלט ווערן יענע אַנדערע, דורך
אונז אָנגערופענע נאַרציסטישע, פּראָצעסן ביי וועלכע די
באַפרידיקונג (געטריבן פון די נייגונגען) מיידט אויס דעם איינ-
פלוס פון אַנדערע מענטשן אָדער איז מוותר אויף אים. די
סתירה צווישן סאָציאַלע און נאַרציסטישע — Bleuler וואָלט
אפשר געזאָגט: אויטיסטישע, גייסטיקע אַקטן, — געהערט,
אַלזא, דורכאויס צום געביט פון דער אינדיווידועלער פּסיכאָלאָגיע
און איז נישט פעיק צו ווערן אָפּגעטיילט פון דער סאָציאַלער
אדער מאסן - פּסיכאָלאָגיע.

אין די אויבנדערמאָנטע פאַרהעלטנישן צו עלטערן און
ברודער – שוועסטער, צו געליבטע, צו פריינט און צום דאָקטער,
באַקומט דער יחיד שטענדיק נאָר דעם איינפלוס פון אַן איינצע-
נער פערזאָן אדער פון אַ זייער קליינער צאָל פון פערזאָנען, פון
וועלכע יעדע איינע האָט פאַר אים אַ געוואַלטיקן באַטייט. מ׳האָט
זיך צוגעוווינט, ווען מען רעדט פון סאָציאַלער אָדער מאַסן –
פּסיכאָלאָגיע, נישט אין אַ.ט צו נעמען די דאָזיקע באַציונגען און
אויסצוטיילן אלס באַזונדערע זאך דעם גלייכצייטיקן באאיינפ-ווסט
ווערן פונם יחיד דורך אַ גרויסער צאָל מענטשן, מיט וועלכע
ער איז דורך וואָס עס ס׳איז פאַרבונדן, בעת אין אַ סך היננ-
זיכטן קענען זיי אים גאר זיין פרעמד. אַלזאָ, די מאַסן—פּסיכאָ-
לאָגיע באַהאַנדלט דעם איינצעלנעם מענטש א/ס מיטגליד פון אַ
שבט, פון אַ פאלק, קאסטע, שטאנד, אינסטיטוציע אדער באַשטאַנד
טייל פון אַ מענטשן – מאַסע, וואָס האָט זיך פאַר אַ באַשטימטן
צוועק אָרגאַניזירט אויף אַ געוויסער צייט אלס מאסע. נאָכן
איבעררייסן אזא נאטירלעכן צוזאמענהאַנג, קען מען איצט אָפּ-
שאַצן די דערשיינונגען, וואָס קומען פאָר ביי די עקסטערע באַ-
דינגונגען ווי אַן אויסדרוק פון אַ ספּעציעלער נייגונג, וואָס גיט
זיך שוין נישט אונטער קיין ווייטערדיקער אויפלייזונג, – א סאָצי-

'אלע נייגונג—(Herd instinct [1]) group mind [2])—וואָס קומט נישט צום אויסדרוק אין קיין שום אנדערע סיטואַציעס. מיר דאַרפן אָבער ארויסשטעלן אַ טענה, אַז עס איז פאר אונז שווער צוצוגעבן דעם מאָמענט פון דער צאָל זזאַ גרויסן באַטייט, אַז איר (דער צאָל) אליין זאל זיין מעגלעך צודערוועקן אין מענטשלעכן גייסטיקן - לעבן א נייע און ביזאָהער נישט - טעטיקע נייגונג. מיר וועלן אלזא ווענדן אונזער אויפמערקזאַמקייט אויף צוויי אנדערע מעגלעכקייטן; די סאָציאַלע נייגונג קען נישט זיין קיין אורשפרינגלעכע און אויפלייזנדיקע, און אז די התחלות פון איר בילדונג קען מען געפונען אין אַן ענגערן קרייז, ווי, למשל, אין דער פאַמיליע.

די מאסן - פסיכאָלאָגיע, הגם זי געפינט זיך איצט אין איר אַנטשטייונג - צושטאנד, נעמט אַרום אַ נישט איבערזעבאַרעמענגע פון איינצעלפראָבלעמען און שטעלט דעם אויספאָרשער אומצייליקע, אין דער היינטיקער צייט נאָך נישט אינגאַנצן אָפּגעטיילטע פון זיך, אויפגאבן. די בלויזע גרופירונג פון די פאַרשידענע פארמען פון מאַסן אַנטשטייונג, און די באַשרייבונג פון די דורך זיי פסיכישע פענאָמענס פאָדערן אַ געוואַלטיקע באַאָבאכטונג און אויספירלעכע באַשרייבונג, און זיי האָבן שוין געשאַפן אַ רייכע ליטעראַטור וועגן דעם ענין. דער וואָס וועט פארגלייכן דאס דאָזיקע קליינע ביכעלע צו דעם פארנעם פון דער מאַסן-פסיכאָלאָגיע, וועט באַלד כאַפּשטיין, אַז דאָ וועלן באַהאַנדלט ווערן נאָר עטלעכע פונקטן פון דעם גאַנצן מאַטעריאַל. און אין אמתן, דאָ וועלן אנאַליזירט ווערן איינציקע פראַגן, צו וועלכע די אויספאָרשונג איבער דער טיפקייט פון פסיכא־אנאַליז ווייזט ארויס אַ באַזונדערן אינטערעס.

1) סטאדע אינסטינקט.

2) גרופן-געדאַנק.

II

לע באָנס שילדערונג פון דער מאסן־נשמה.

אָנשטאָט דער דעפיניציע פון מאַסן־נשמה זעט מיר אויס אָלס צוועקמעסיקער אָנצוהייבן פון אנווייזונגען אויף אירע דער־שיינונגען און פון זיי אַרויסצונעמען איינ׳ע באַזונדערס אויפ־פאַלנדיקצ און כאַראַקטעריסטישע פאַקטן, ביי וועלכע מ׳קען אנ־הייבן די אויספאָרשונג. מיר וועלן דערגרייכן ביידע זאַכן, ברענגנ־דיק ציטאַטן פון דעם מיט רעכט באַרימט־געוואָרענעם בוך פון Le Bon: Psychologie der Massen (1

לאָמיר זיך נאָך איין מאָל קלאָר מאַכן דעם מהות פונם ענין: אויב די פסיכאָלאָגיע, וואָס פאָרשט אוס די נייגונגען, טרייב־קראַפט, מאָטיוון, כוונות פון אַן איינצעלנעם מענטש ביז צו זיינע האַנדלונגען און די באַציונגען צו זיינע נאָענטסטע, וואָלט ענטגילטיק געלייזט איר אויפגאַבע און קלאָר געמאַכט די אַלע צוזאַמענהאַנגען — וואָלט זי זיך פלוצלונג געשטעלט פאַר א נייער אויפגאַבע, וואָס וואָלט פאַר איר געווען נישט לייזבאַר. זי וואָלט געמוזט דערקלערן דעם איבעראַשנדיקן פאַקט, וואָס

1) פאַראַן אַ דייטשע איבערזעצונג פון רודאָלף אײזלער. צווייטע אויפלאַגע 1912.

יער יחיד, וועלכער איז איר געווען פאַרשטענדלעך, פילט, דענקט און האַנדלט ביי אַ באַשטימטן באַדינג גאַר אַנדערש ווי מ׳דאַרף פון אים דערוואַרטן, און דער דאָזיקער באַדינג איז דאָס צושטיין צו אַ מענטשן-מאַסע, וואָס האָט באַקומען די אייגנשאַפט פון אַ פסיכאָלאָגישער „מאַסע“. וואָס איז, אַלזאָ, „מאַסע“, ווי אַזוי באַקומט זי די פעיקייט אַזוי אַנטשיידן באַאיינצופלוסן דאָס גייסטיקע-לעבן פון דעם יחיד, און אין וואָס באַשטייט די פאַרענדערונג, וועלכע זי וואַרפט-אָן דעם יחיד?

צו ענטפערן אויף די דאָזיקע דריי פראַגן, דאָס איז די אויפגאַבע פון דער טעאָרעטישער מאַסן-פסיכאָלאָגיע. מ׳וועט זיי, וואַרשיינלעך, אַמבעסטן באַגרייפן, ווען מיר וועלן גלייך אָנהייבן פון דער דריטער פראַגע. די באַאָבאַכטונג איבער דער פאַרענדערטער רעאַקציע פון דעם יחיד גיט מאַטעריאַל פאַר דער מאַסן-פסיכאָלאָגיע; יעדן פרוב צו דערקלערן עפעס, מוז, פאַרשטייט זיך, האָבן די באַשרייבונג פון דעם, וואָס דאַרף דערקלערט ווערן.

איך גיב, אַלזאָ, דאָס וואָרט לע באָנען. ער זאָגט (ז. 13): „אין דער פסיכאָלאָגישער מאַסע איז אַממערקווירדיקסטן אָט וואָס: וואָסערע עס זאָלן נישט זיין די אינדיווידואומען, פון וועלכע די מאַסע באַשטייט, ווי ענלעך אָדער נישט-ענלעך ס׳זאָלן נישט זיין זייער לעבנס-שטייגער, באַשעפטיקונג, כאַראַקטער אָדער אינטעליגענץ, דורך זייער בלויזן פאַרוואַנדלען זיך אין אַ מאַסע באַקומען זיי אַ קאָלעקטיווע נשמה, אַ דאַנק וועלכער זיי פילן, דענקן, און האַנדלען גאָר אַנדערש, ווי יעדער איינער פון זיי וואָלט געפילט, געדענקט און געהאַנדלט זעלבסשטענדיק. ס׳זענען פאַראַן אידייען און געפילן, וואָס באַווייזן זיך אָדער פאַרוואַנדלען זיך אין טאַטן נאָר ביי אינדיווידואומען, וואָס בילדן די מאַסע. די פסיכאָלאָגיע ביי דער מאַסע איז אַ פראָוויזאָריש וועזן, וואָס אַנטשטייט פון העטעראָגענע 1) עלעמענטן, וואָס האָבן זיך פאַרבונדן

1) פאַרשידנמיניקע.

אויף אַ ווײַלע, פּונקט ווי די צעלן פונם אָרגאַניזם בילדן דורך פאַרייניקונג אַ נײַ וועזן מיט גאָר אַנדערע אייגנשאַפטן, וואָס שיידן זיך אונטער פון יעדער איינצעלנער צעלע."

נעמענדיק זיך די פרייהייט איבערצוריייסן לע באַנס באַשרײַבונג מיט אונזערע גלאָסאַרן, וועלן מיר דאָ באַמערקן: אויב די אינדיווידואומען אין דער מאַסע זענען פאַרבונדן אין איין גאַנצעס, דאַן מוז עפּעס זײַן אַזעלכעס, וואָס בינדט זיי, און דאָס דאַזיקע פאַרבינדונגס־מיטל קען גראָד זײַן דאָס, וואָס איז כאַראַקטעריסטיש פאַר דער מאַסע. לע באָן גופא פאַרענטפערט נישט די דאַזיקע פראַגע, ער פאַרנעמט זיך מיט די ענדערונגען, וואָס קומען פאָר ביי דעם אינדיווידואום אין דער מאַסע, און ער באַשרייבט זי מיט די זעלבע אויסדרוקן, וואָס זענען אין פולן איינקלאַנג מיט די גרונט־מיינונגען פון אונזער פּסיכאָלאָגיע און איר טיפקייט.

(זייט 14) „ס'איז לייכט פעסטצושטעלן די מאַס־אונטערשידלעכקייט פונם יחיד, וואָס געהערט צו דער מאַסע, ווי פון דעם איזאָלירטן. ס'איז אָבער נישט אזוי לייכט צו אַנטדעקן די סיבות פון דער דאָזיקער פאַרש־דנקייט.

כדי מ'זאָל ווי־עס־איז אויסגעפינען די דאָזיקע סיבות, מוז מען זיך קודם־כל דערמאַנען איינע פון די באַהויפּטונגען פון דער מאָדערנער פּסיכאָלאָגיע. אַז נישט נאָר אין אָרגאַנישן לעבן, נאָר אויך אין די אינטעלעקטועלע פונקציעס שפּילן די אומבאַוווסטזיניקע דערשיינונגען אַן איבערוויגנדיקע ראָל. דאָס באַוווסטזיניקע גייסטיקע לעבן איז נאָר אַ גאָר קליינער טייל פון דעם אומבאַוווסטזיניקן. דער פיינסטער אַנאַליז, די שאַרפסטע באַאָבאַכטונג דערגרייכט נאָר אַ קליינע צאָל באַוווסטזיניקע מאָטיוון פון גייסטיקן לעבן. אונזערע ביוודיקע אַקטן שטאַמען אָפּ פון איין, באַזונדערס דורך ירושה־איינפלוסן געשאַפענעם, אומבאַוווסטזיניקן סובסטראַט. ער, דער סובסטראַט, אַנטהאַלט די אומציילבאַרע ירושה־שפורן פון וועלכע עס קאָנסטיטואירט זיך די ראַסן־נשמה.

חוץ די אָפן־אַנערקענטע מאָטיוון פון אונזערע מעשים זענען, בלי ספק, פאַראַן געהיימע סיבות אין וועלכע מיר זענען

נישט מודה, און חוץ זיי זענען פאַראַן נאָך מער סודותדיקע וועגן וועלכע מיר ווייסן לחלוטין נישט. די מערצאָל פון אונזערע אַלטעגלעכע מעשים, איז די ווירקונג פון פאַרבאָרגענע, פאַר אונז פאַרהוילענע מאָטיוון".

אין דער מאַסע, מיינט לע באָן, ווערן פאַרווישט די אינדיווידועלע דערוואָרבונגען פון די יחידים, און דערמיט פאַרשווינדט זייער אייגנאַרטיקייט. עס טרעט אויף דאָס אומבאַוווסטזיניקע, ראַסנמעסיקע, דאָס העטעראָגענע פאַרזינקט אין דעם האָמאָגענעם 1). מיר וועלן זאָגן, אז דער פסיכישער צוגעבוי, וואָס האָט זיך ביי דעם יחיד אזוי פאַרשידנאַרטיק אַנטוויקלט, ווערט אָפּגעטראָגן, אָפּגעשוואַכט, און ביי אַלע ווערט אַנטפּלעקט אַגלייכאַרטיקער אומבאַוווסטזיניקער פונדאַמענט.

אַזוי ארום וואָלט צושטאַנד געקומען אַ דורכשניטלעכע כאַראַקטעריסטיק פון די מאַסן־יחידים. אָבער לע באָן גופא געפינט איין, אַז זיי ווייזן אויך ארויס נייע אייגנשאַפטן, וועלכע זיי האָבן ביז אַהער נישט פאַרמאָגט. און ער זוכט זייער סיבה אין דריי פאַרשידענע מאָמענטן.

(ז. 15) „די ערשטע פון די דאָזיקע סיבות באַשטייט אין דעם, וואָס דער אינדיווידואום אין דער מאַסע באַקומט בלויז אַ דאַנק דער גרויסער חברותא אַ געפיל פון אומבאַזיגבארע מאַכט, וואָס דערלויבט אים נאָכצוגעבן אַ זעלכע נייגונגען, וועלכע ער וואָלט אַליין געצוימט אלס יחיד. ער טוט דאָס אַלץ ווייניקער (אין דער מאַסע), ווייל צוליב דער אַנאָנימקייט און אומפאַראַנטוואָרטליכקייט — געפיל פון דער מאַסע פאַרשווינדט אינגאַנצן דער פאַראַנטוואָרטלעכקייט־געפיל פון דעם יחיד, וואָס האַלט אים שטענדיק איין".

פון אינזער שטאַנדפּונקט דאַרפן מיר לייגן ווייניק אכט אויף דאס באַווייזן זיך פון נייע אייגנשאפטן. ס'וועט פאר אונז גענוג זיין צו זאָגן, אז דער יחיד אין דער מאסע געפינט זיך

---

1) איינמיניק.

אין אַזעלכע באַדינגונגען, וואָס דערלויבן אים אָפּצוּוואַרפן דאָס אַרויסשטויסן ווערן פון זיינע אומבאַוווסטזיניקע נייגונגען. די פלומרשט נייע איינגעשאַפטן, וואָס ער ווייזט דאַמאָלט אַרויס, זענען טאַקע דערשיינונגען פון דעם אומבאַוווסטזיניקן, אין וועלכן ס'ליגט דאָס גאַנצע שלעכטס פון דער מענטשן-נשמה; ס'איז פאַר אונז נישט שווער צו פאַרשטיין דאָס פאַרשווינדן ווערן פון געוויסן אָדער פאַראַנטוואָרטלעכקייט געפיל ביי אַזעלכע פאַלן. מיר האָבן שוין פון לאַנג געהאַלטן, אַז דער קערן פון דעם אַזוי גערופענעם געוויסן איז די „סאָציאַלע שרעק" 1)

„די צווייטע סיבה, די אָנשטעקונג, איז גורם דאָס אַרויסוואַקסן פון ספּעציעלע סימנים אין דער מאַסע און גלייכצייטיק באַשטימען זייער ריכטונג.

„די אָנשטעקונג איז לייכט צו קאָנסטאַטירן, אָבער זי בלייבט אַן אומדערקלערלעכע דערשיינונג, וועלכע מען מוז צורעכענען צו די דערשיינונגען פון היפּנאָטישן אַרט, וועלכע מיר וועלן באַלד אויספאָרשן. אין דער מענגע איז יעדער געפיל, יעדע האַנדלונג אָנשטעקנדיק. און טאַקע אין אַזאַ הויכן גראַד, אַז דעם אינדיווידואום איז זייער לייכט מקריב זיין פּערזענלעכן אינטערעס פאַר דעם כלל-אינטערעס. דאָס איז אַ פעיקייט, וואָס איז דורכ-

1) ס'אַנטשטייט אַ געוויסער אונטערשייד צווישן לע באָנס אַנשויונגען און אונדערע דערפאַר, ווייל זיין באַגריף פון דעם אומבאַוווסטזיניקן דעקט זיך נישט אינגאַנצן מיט דעם באַגריף, וואָס איז אָנגענומען אין דעם פּסיכאָנאַליז. לע באָנס אומבאַוווסטזיניקע אַנטהאַלט קודם-כל די טיפסטע סימנים פון דער ראַסן-נשמה, וואָס קומען אייגנטלעך נישט אין באַטראַכט אין דעם אינדיווידועלן פּסיכאָנאַליז. הגם מיר לייקענען נישט אָפּ, אַז דער קערן פונעם איך (דאָס „עס" ווי איך האָב עס שפּעטער אָנגערופן), צו וועמען עס געהערט די „אַרכאַאישע ירושה־דיקייט" פון דער מענטשן-נשמה, איז אומבאַוווסטזיניק, אָבער חוץ דעם גרענעצן מיר אָפּ דאָס „אומבאַוווסטזיניקע אַרויסגעשטויסענע", וועלכעס שטאַמט אָפּ פון איין טייל פון דער דאָזיקער ירושהדיקייט. אָט דער באַגריף פון אַרויסגעשטויסענעם פעלט ביי לע באָנען.

אויס אין סתירה צו זיין נאַטור. און דער מענטש איז פּעיק אויף דעם, נאָר אלס אַ באַשטאַנד-טייל פון דער מאַסע".

שפּעטער אביסל וועלן מיר, שטיצנדיק זיך אויף דעם לעצטן זאַץ, באגרינדן אַ וויכטיקע השערה.

„די דריטע, און דערביי זייער וויכטיקסטע סיבה, רופט אַרויס אין די אינדיווידואומען ביי דער מאַסע באַזונדערע אייגנ-שאַפטן, וועלכע מ׳קען נישט באגעגנען ביי דעם איזאָלירטן יחיד. איך רעד דאָ פון דער סוגעסטיאָנירבארקייט, פון וועלכער די אנשטעקונג, וועגן וועלכער מיר האָבן נאָר-וואָס גערעדט, איז, איבעריקנס, אַ פּועל-יוצא.

כדי צו פאַרשטיין די דאָזיקע דערשיינונג, וועלן מיר דער-מאָנען געוויסע אנטדעקונגען אין דער פיזיאָלאָגיע. מיר ווייסן היינט, אַז מיט דער הילף פון פילפאַכיקע פּראָצעדורן קען דער מענטש אַריינקומען אין אזא צושטאנד, אַז ער, פאַרלירנדיק זיין גאַנצע באוווּסטזיניקע פּערזענלעכקייט, געהאָרכט אַלע סוגעסטיעס פון יענעם, וועלכער האָט אים בארויבט זיין באַוווּסטזיין, און אַז ער טוט אַזעלכע מעשים, וואָס זענען אין דער שאַרפסטער סתירה צו זיין כאראקטער און געוויינהייטן. זאָרגפעלטיקע באַאָבאַכטונגען ווייזן אָבער אָן, אַז אַ יחיד, אָפּזייענדיק אַ געוויסע צייט צווישן אַ טעטיקער מאַסע, געפינט זיך — אַ דאַנק אויסשטראַמונגען, וואָס גייען פון איר ארויס אדער צוליב אַן אומבאַקאַנטער סיבה — אין אַזאַ אויסטערלישן צושטאַנד, וואָס איז אזוי נאָענט צום דעם צושטאַנט, וואָס באַפאַלט דעם היפּנאָטיזירטן אונטערן איינפלוס פון דעם היפּנאָטיזירער.... די באַוווּסטזיניקע פּערזענלעכקייט איז פולשטענדיק פארשווינדן, אַלע, געפילן און געדאנקן אָריענטירן זיך אין דער ריכטונג פון דעם היפּנאָטיזירער.

אזוי אונגעפער איז דער צושטאַנד פון דעם יחיד אין דער פּסיכאָלאָגישער מאַסע. ער איז אויך נישט באַוווּסטזיניק אין זיינע מאַטן. פונקט ווי ביים היפּנאָטיזירטן קענען, אין דער זעלבער צייט ווען ס׳פארשווינדן ביי אים געוויסע פעיקייטן, קומען אנדערע אויף זייער אַרט אין אַ גראַד פון העכסטע שטאַרקייט. אונטערן איינפלוס פון סוגעסטיע וועט ער מיט אַן עקשנותדיקער נייגונג

באגיין באשטימטע טאטן. און דער דאַזיקער שטורם איז ביי די מאסן נאָך עקשנותדיקער ווי ביי דעם היפּנאָטיזירטן, ווייל די סוגעסטיע, וואָס איז גלייך פאַר אלע אינדיווידואומען, ווערט פאַרגרעסערט צוליב דער קעגנזייטיקייט".

די הויפּט סימנים פון דעם יחיד אין דער מאסע זענען אלזא: דאָס פארשווונדן ווערן פון דער באוווסזיניקער פערזענלעכקייט, אויבערהערשאפט פון דער אומבאוווסזיניקער פערזענלעכקייט, אריענטירונג פון די געדאנקן און געפילן אין דער זעלבער ריכטונג דורך סוגעסטיע און אנשטעקונג, טענדענץ צו באלדיקער פארווירקלעכונג פון די סוגעסטיאָנירטע אידייען. דער אינדיווידואום עקזיסטירט שוין נישט מער פאר זיך, ער איז געוואָרן א ווילנלאָזער אויטאָמאט".

איך האָב אויספירלעך געבראכט דעם דאָזיקן ציטאט, כדי צו באקרעפטיקן דעם געדאנק, אז לע באָן דערקלערט דעם צושטאַנד פונם יחיד אין דער מאַסע אלס אַ היפּנאָטישן, און נישט ער פארגלייכט אים בלויז. מיר האָבן נישט דאָ קיין כוונה צו דערווידערן, מיר ווילן נאָר אונטערשטרייכן, אז די בײדע לעצטע סיבות פון דער פאַרענדערונג ביים יחיד אין דער מאסע, די אנשטעקונג און די העכערע סוגעסטאָנירבאַרקייט, זענען וואַרשיינלעך נישט גלייכארטיק ווען אפילו די אָנשטעקונג זאָל אויך זיין אַ דערשיינונג פון סוגעסטיאָניבארקייט. אויך די ווירקונגען פון ביידע מאָמענטן ווייזן אונז אויס אַלס נישט שאַרף פאַנאַנדערגעגרענצט ביי לע באָנ'ען. מעגלעך, אַז מיר וועלן אַמבעסטן אויסטייטשן זיין מיינונג, אויב מיר וועלן פאַררעכענען די אָנשטעקונג אויפן חשבון פון דער ווירקונג, וואָס די איינצעלנע מיטגלידער איבן איינער אויפן צווייטן. בעת די סוגעסטיאָנירטע דערשיינונגען אין דער מאַסע, וואָס זענען פארבינדן מיט דעם היפּנאָטישן באַאיינפלוסטווערן, ווייזן אָן אויף אן אנדערע קוועלע. אויף וועלכע? עס מוז אונז אלס אן עמפינדלעכע נישט-פולקאמענהייטן אָרן דאָס, וואָס איינער פון די הויפּט-באַשטאנד-טיילן פון דער דאָזיקער ווירקונג, נעמלעך די פּערזאָן, וועלכע איז פאר דער מאַסע דער היפּנאָטיזירער, איז גאָרנישט דערמאָנט אין לע באָנס באַשריי-

-ונג. ער אונטערשיידט נאָר פון דעם אינסטינקטעל געדהאַלטענעם אַספּיראַנדיקן אײַנפלוס די אַנטשיידנדיקע ווירקונג, וואָס די איינ-צעלנע מענטשן איבן אויס איינער אויפן צווייטן, אַ דאַנק וועלכער עס פאַרשטאַרקט זיך די אורשפּרינגלעכע סוגעסטיע.

נאָך איין וויכטיקער מאָמענט געפינט זיך ביי לע באָנצן כדי צו אורטיילן וועגן מאַסן-יחיד: (ז. 17)

> כסדר גייט דער מענטש אַראָפּ אַלץ נידריקער און נידריקער אויף די שטאַפּלען פון דער ציוויליזאַציע-לייטער און דאָס אַלץ אַ דאַנק דער בלויזער צוגעהעריקייט צו אַן אָרגאַניזירטער מאַסע״.

אין זיין איזאָלירטקייט איז ער, קען זיין, געוועזן געבילדעטער יחיד, אין דער מאסע אָבער איז ער אַ באַרבאַר, ד.ה. אַן אינסטינקטיוו וועזן. ער פאַרמאָגט די ספּאָנטאַנישקייט, די העפטיקייט, די ווילדקייט און אויך דעם ענטוזיאַזם און העראָאיזם פון פרימיטיווע וועזנס״.

באַזונדערס שטעלט זיך לע באָן אָפּ אויף דעם נידריקן ניוואָ פון דער אינטעלעקטועלער לייסטונג „וואָס דער יחיד ליידט אַ דאַנק זיין צוגעהעריקייט צו דער מאַסע״. 1)

לאָזן מיר איבער דעם איינצעלנעם און לאָמיר איבערגיין צו דער באַשרייבונג פון דער מאַסן-נשמה, ווי לע באָן שילדערט זי: אין דער היגזיכט איז נישט פאַראַן קיין איין שטריך, וועמעס אָפּשטאַמונג ס'זאָל פאַרשטעלן מיט זיך עפּעס אַ שוועריקייט פאַרן

1) פאַרגלייך שילערס צוויי פערז.

Jeder, sieht man ihm einzeln, ist leidlich klug und verständig.

Sind sie in corpore, gleich wird euch ein Dumkopf heraus.

פסיכאָאנאַליטיקער. לע באָן גופא ווייזט אונז דעם וועג, אנווייזנ־דיק אויף דעם איינקלאַנג צווישן דעם נשמה־לעבן פון די פּרי־מיטיווע מענטשן און קינדער.

(ז. 19) די מאַסע איז אימפּולסיוו: פאַרענדערלעך און רייצבאַר. זי לאָזט זיך אויסשליסלעך פירן פון דעם אומבאַוווּסטזיניקן 1) די אימפּולסן, וועלכע די מאַסע האָרכט, קענען, לויט די אומשטענדן, זיין איידל אָדער גרויזאַם, העראָאישע אָדער פּחדנותדיקע, יעדנפאַלס אָבער זענען זיי באַפעלעריש, אַזוי אַז עס קומט נישט צום אויס־דרוק נישט דאָס פּערזענלעכע און נישט אפילו דער אינטערעס פון זעלבסט־דערהאַלטונג. קיין שום זאַך איז ביי דער מאַסע פאָרויס נישט באַרעכנט. ווען זי וויל עפּעס ליידנשאַפטלעך, גע־דויערט עס אָבער נישט לאַנג. זי איז נישט פעיק אויף אַ דויער־האַפטיקן ווילן, זי ליידט נישט קיין נדחה צווישן אירע באַגערן און זייער פאַרווירקלעכונג. זי האָט דאָס געפיל פון אַלמעכטיקייט; פאַר דעם אינדיווידואום אין דער מאַסע פאַרשווינדט דער באַגריף פון אוממעגלעכן".2)

די מאַסע איז אויסערגעוויינלעך באַאיינפלוסבאַר און לייכט־גלויביק, זי איז קריטיקלאָז, דאָס אומוואַרשיינלעכע עקזיסטירט נישט פאַר איר. זי דענקט אין בילדער, וואָס זי רופט ארויס אין אַסאָ־ציאַציע, פּונקט ווי ביי דעם יחיד אין אַ צושטאַנד פון פריייער פאַנטאַזיע, און וועלכע קענען נישט געמאָסטן ווערן דורך קיין שום פאַרנונפטיקער אינסטאַנץ אין אנאַלאָגיע מיט דער ווירקלעכ־קייט. די געפילן פון דער מאַסע זענען שטענדיק זייער פשוטע און

---

1) דאס אומבאוווּסטזיניקע ווערט ריכטיק געברויכט דורך ל ע באַ נ ע ן אין זין פון דער באשרייבונג, דארט ווו עס באטייט נישט בלויז „ארויסשטויסונג".

2) פארגלייך מיין ווערק „טאטעם און טאבו", III, אנימיזמוס, מאגיע און אלמעכטיקייט פון די געדאנקן.

איבערגעטריבן. די מאַסע ווייסט נישט פון קיין צווייפל און נישט-זיכערקייט. 1)

זי גייט באַלד איבער צום דירעקטן, דער אויסגעשפּראָכענער חשד פאַרוואַנדלט זיך ביי איר אין אן אומבאַדינגטע זיכערקייט, אַ זאַמען פון אנטיפּאַטיע ווערט ביי איר ווילדער האַס. (ז. 32) 2)

---

1) אין דער אויסטייטשונג פון חלומות, וועלכע מיר האָבן צו פאַרדאַנקען אונזערע בעסטע ידיעות פונם אומבאַוואוסטזיניקן נשמה-לעבן, גייען מיר נאָך דעם טעכנישן כלל, לויט וועלכן מיר לייגן נישט קיין אכט אויף דעם צווייפל און נישט זיכערקייט אין דער דערציילונג וועגן חלום, און יעדער עלעמענט פון דעם באַשיינפּערלעכן חלום ווערט גלייך באַהאַנדלט אַלס גלויבלעך. דעם צווייפל און נישט זיכערקייט באַרעכענען מיר אויפן חשבון פון דער צענזור, אונטער וועלכער ס'ליגט אונטער די וועבונג פונם חלום און נעמען אן, אַז די אורשפּרינגלעכע חלומות-געדאַנקען ווייסן נישט פון צווייפל און נישט זיכערקייט, ווי ס'איז אין פאַל מיט אַ קריטישער אַרבעט.

2) אַלס אינהאַלט קענען זיי, פאַרשטענדלעך, ווי אַלע אַנדערע, פאַרקומען אין די טאָגטעגלעכע, וואָס פירן צו די חלומות. (זע „Traumdeutung", 1919 Aufl. 5·) די זעלבע העכערונג פון אַלע געפילס-נייגונגען צום עקסטרעמען און מאָסלאָזן איז אויך כאַראַקטעריסטיש פאַר דער אַביעקטיווקייט פון אַ קינד; זי חזרט זיך איבער אין חלום-לעבן, ווי אַ דאַנק דער הערשנדיקער און אומבאַוואוסטזיניקר איזאָלירונג פון איינצעלנע געפילס-נייגונגען קומט צום אויסדריק אַ לייכטער פאַרדראָס פון בייטאָג און אַ ווינטש צום טויט פאַר דער שולדיקער פּערזאָן, אָדער אין אַ רמז אויף עפּעס אַ פּרוּוו, וואָס פאַרוואַנדלט אין אַ סיבה פון אַ פאַרברעכערישער טאַט. וואָס ווערט פאַרגעשטעלט אין חלום. צו דעם ראַזיקן פאַקט האָט ד״ר האַנס זאַקס געמאַכט אן אויסגעצייכנטע באַמערקונג: דאָס וואָס דער חלום האָט אונדז מודיע געווען וועגן אונזער קעגנזייטיקע באַציִונגען מיט דער אַקטועלער ווירקלעכקייט, ווילן מיר אויך אָפּזוכן אין באַוואוסטזיין, איז מיר גיט וואָס אומגעהויער, גוואַלטיקע, וואָס מיר האָבן געזען איינגעשפּרן פאַרגרעסערגלאָז פון אַנאַליז. אין דער פאָרם פון אינפוזיאַרן (זע Traumdeutung).

נעניגט צו אלע עקסטרעמקייטן, ווערט די מאַסע אויפגע·
רעגט נאר דורך אויסערגעוויינלעכע רייצמיטלען, ווער עס וויל
אויף איר ווירקן, באַדאַרף נישט קיין לאָגישע אפשאצונג פון
זיינע אַרגומענטן, ער מוז מאָלן אין די שטאַרקסטע פארבן,
איבערטרייבן און איבערחזרן אייגס און דאָס זעלבע.

אזוי ווי די מאַסע איז נישט מסופק וואָס שייך דעם אמתן
און פאלשן, און דערביי האָט זי דאָס באַוווסטזיין פון איר גרוי·
סער קראַפט, איז זי פונקט אזוי נישט טאָלעראַנט ווי נישט אויי·
טאָריטעטיש. זי רעספעקטירט די קראַפט און לאָזט זיך קנאַפ
באַאיינפלוסן פון דער גוטסקייט, וואָס איז פאַר איר בלויז אמין שוואַכ·
קייט. פון אירע העלדן פארלאַנגט זי שטאַרקייט, געוואַלטטאַט. זי
וויל זיין באַהערשט און אונטערדריקט, און האָט מורא פאר איר
באַלעבאָס. אין גרונט גענומען איז זי דורכאויס קאָנסערוואַטיוו,
זי פילט א טיפע פאראַכטונג צו אלע נייאיקייטן און פאָר·
שריטן און האָט אַן אומבאַגרעניצטן יראת-הכבוד פאר דער טראַ·
דיציע (ז. 37)

כדי ריכטיק צו אורטיילן וועגן דער זיטלעכקייט פון די
מאַסן, מוז מען נעמען אין באַטראַכט, אז אין דעם צוזאַמענ·
לעבן פון די מאסן-אינדיווידואומען פאלן אוועק אלע אינדיווידו·
עלע שטערונגען, און אלע גרויזאַמע, ברוטאַלע, דעסטרוקטיווע
אינסטינקטן, וואָס שלומערן אין דעם יחיד אלס איבערבלייב פון
דער אורצייט, ווערן געוועקט צו א פרייער באַפרידיקונג פון אלע
נייגונגען. די מאַסן זענען אבער אויך פעיק, אונטערן איינפלוס
פון סוגעסטיע, אויף הויכע לייסטונגען פון אָפזאָגן זיך, אויף אומ·
אייגנגוציקייט און אָפגעבן זיך פאַר אַן אידעאַל. בעת די פער·
זענלעכע באַקוועמלעכקייט איז ביים איזאלירטן יחיד די איינציקע
טרייבקראַפט, איז זי ביי די מאסן זעלטן ארויסצווזעען. מען קען
רעדן וועגן אפארזיטלעכונג פונם יחיד דורך דער מאַסע (ז. 39).
בעת די אינטעלעקטועלע לייסטונג פון דער מאַסע שטייט שטענ·
דיק נידריקער פאר דער לייסטונג פונם יחיד, קען איר עטישע
אויפפירונג אדער שטייגן העכער, אָדער טיף אראָפפאַלן.

אנדערע שטריכן פון לע-באָנס כאראַקטעריסטיק ווארפן

א העליש פייערל אויף דער באַרעכטיקונג צו אידענטיפיצירן די מאַסן-נשמה מיט דער נשמה פון די פרימיטיווע מענטשן. ביי די מאַסן קענען זיך ניט פאַרהאַלטן די קעגנזעצלעכע אי-דייען, אָן דעם אז עס זאָל פאָרקומען אַ קאנפליט פון דער לאָגישער סתירה. דאָס זעלבע איז אויך דער פאַל אינם אומ-באוווסטזיניקן לעבן פון דעם יחיד, קינדער און נעוורא̈טיקער, ווי דער פסיכאָאנאַליז האָט עס שוין פון לאנג דערוויזן [1]

---

1) ביים קליינעם קינד, למשל, עקזיסטירן אמביוואלענטע געפילס-איינ-שטעלונגען צו זיין נאענטסטער פערזאן אין משך פון א לאנגער צייט, אן דעם, אז איינער פון זיי זאל שטערן יענער דערשיינונג וואס איז איר קעגנ-זעצלעך. אויב עס קומט צו א קאנפליקט צווישן די ביידע, ווערט עס אפט דערליידיקט אזוי, אז דאס קינד בייט דעם אביעקט, איבערוקנדיק איינע פון די אמביוואלענטע נייגונגען אויף דעם ערזאץ-אביעקט. אויך פון דער אנטוויק-לונגס-געשיכטע פון דעם נעווראז ביי א דערוואקסענעם קען מען זעען, אז אן אונטערדריקטע נייגונג באגייסטערט אפט אין פארלויף פון א לאנגער צייט און באוואוסטזיניקער אדער אפילו באוואוסטזיניקע פאנטאזיעס, וועמענס אינהאלט נאטירלעך, איז דירעקט סותר דער הערשנדיקער שטרעבונג, אן דעם, אז עס זאל פון דער דאזיקער סתירה אנטשטיין א פראטעסט פונם „איך" קעגן דעם, וואס ער ווארפט אפ. די פאנטאזיע ווערט א געוויסע צייט טאלערירט, ביז דער קאנפליקט צווישן איר און דעם „איך" ברעכט אויס מיט אמאל, — געוויינלעך צוליב דער העכערונג פון אביעקטיוון צושטאנד — מיט אלע זיינע פאלגן.

בעתן פארשריט פונם קינדס אנטוויקלונג צו דער רייפער דערוואקסנקייט, קומט עס וואס אמאל מער צו דער אלץ-זיך פארשפרייטנדיקער אינטעגרירונג פון דער פערזענלעכקייט, קומט עס צו א פאריייניקונג פון די איינצעלנע נייגונגען און ציל-שטרעבונגען, אומאפהענגיק איינער פון די אנדערע. דער אנאלאגישער פראצעס אויפן געביט פון סעקסועלן לעבן, איז אונז שוין לאנג באקאנט אלס באנייאונג פון אלע סעקסועלע נייגונגען אין אן ענטגילטיקער געניטאל ארגא-ניזאציע (Drei Abhandlungen zur zetualterrie, 1905) איבעריקנס, די פאראיינהייטלעכונג פון דעם „איך" ווי עס ווייזן פילפאכע, זייער באקאנטע ביישפילן, קען נישט געלונגען, ווי די פאריייניקונג פון ליבידא דער ביי-

ווייטער ליגט די מאַסע אונטער דער אמת-כשופדיקער מאַכט פון ווערטער, וואָס קענען ארויסרופן אין דער מאסן-נשמה די מוראדיקסטע שטורמען און קענען זיי אויך באַרו-איקן (ז. 74). „מיט שכל און אַרגומענטן קען מען קיין גע-וויסע ווערטער און פאָרמען נישט קעמפן. זיי ווערן ארויסגע-רעדט פאַר דער מאסע מיט ערפורכט, און באַלט ווערט דער אויסדרוק פון די פנימער רעספעקטפול און די קעפ לאָזן זיך אראָפּ. אַ סך האַלטן זיי פאַר נאטור-כוחות, אָדער איבערנאטיר-לעכע כוחות" (ז. 75). „מ'דאַרף זיך נאָר דערמאַנען אין דעם טאַבו פון די נעמען ביי די פרימיטיווע פעלקער, און די מאַגישע כחות, וואָס זיי פאַרבינדן מיט די נעמען און ווערטער". 1)

און ענדלעך: די מאַסן האָבן קיינמאל נישט געהאַט דעם דורשט נאָך אמת. זיי פאָדערן אילוזיעס פון וועלכע זיי קענען זיך נישט אָפּזאָגן. דאָס נישט רעאַלע האָט ביי זיי שטענדיק די בכורהשאַפט צום רעאַלן, דאָס נישט ווירקלעכע באַאיינפלוסט זיי כמעט אזוי שנעל ווי דאָס ווירקלעכע. זיי האבן די בולטע טענדענץ נישט צו מאַכן קיין חשבון צווישן די ביידע.

אָט דער פאָרצוג פונם פאַנטאַזיע-לעבן און דער אילוזיע, וואָס איז נישט מקוים געוואָרן איז, ווי מיר האָבן דאָס בע-וויזן, אַ באשטימנדיקער יסוד פאַר דער פסיכאָלאָגיע פון די נעווראָזן. מיר האָבן איינגעזען, אַז פאַר די נעוראָטיקער גילט נישט די געוויינלאַכע אָביעקטיווע רעאַליטעט, נאָר די פסיכי-שע רעאַליטעט. אַ היסטערישער סימפּטאָם שטיצט זיך אויף דער פאַנטאַזיע אנשטאט אויף דער איבערחזרונג פון דעם ווירקלעכן

שפיל זענען די נאטור-פארשער, וואס גלייבן נאך אלץ אין דער ביבל. די פאר-שידענע מעגלעכקייטן פון א שפעטערן ציפאל פון איך, זענען א בעזונדער קא-פיטל פון דער פסיכאפאטאלאגיע.

1) „Totem und Tabu".

איבערגעלעבטן, א צוואַנגס-נעוראָטישע שולד-באַוווסטזיין שטיצט זיך אויף דעם פאַקט פון אַ בייזער כונה. וואָס איז קיינמאָל נישט פאַרווירקלעכט געוואָרן, פונקט ווי אין חלום און אין היפּנאָז, אַזוי אויך אין דער נשמה-טעטיקייט פון דער מאַסע טרעט אָפּ דער פּרינציפּ פון רעאַליטעט פאַר דער שטאַרקייט פון די אַפעקטיוו באַזעסענע ווונטשן.

דאָס, וואָס לע באָן זאָגט וועגן די פירער פון דער מאַסע, איז ווייניקער אויסשעפנדיק און ס'לאָזט זיך נישט אַנטאַפּן אַזוי דייטלעך דאָס רעגלמעסיקע. ער מיינט, אַז ווי נאָר לעבעדיקע וועזנס פון אַ געוויסער צאָל פאַראייניקן זיך, נישט קיין נפקא-מינה צי אַ סטאַדע בהמות אָדער אַ מענטשן-מאַסע, אַזוי שטעלן זיי זיך אינסטינקטיוו אונטער דער אויטאָריטעט פון איין הויפּט-אָנפירער (ז. 86). די מאַסע איז אַ געהאָרכזאַמע סטאַדע, וואָס קען קיינמאָל נישט לעבן אָן אַ באַלעבאָס. זי האָט אַזאַ דורשט צום האָרכן, אַז זי וואַרפט זיך אונטער יעדן איינעם, וואָס מאַכט זיך פאַר איר מושל.

אויב די מאַסע פילט אַ באַדערפעניש אין אַ פירער, מוז דער פירער באַזיצן אַנטשפּרעכנדיקע פּערזענלעכע אייגנשאַפטן. ער גופא מוז שטאַרק גלויבן (אין אַן אידיי), כדי צו דערוועקן דעם גלויבן ביי די מאַסן, ער מוז האָבן אַ שטאַרקן, אימפּאָנירנדיקן ווילן, וועלכן די ווילנלאָזע מאַסע נעמט איבער פון אים. לע באָן רעדט דאַן אַרום די פאַרשידענע מינים פירער און די מיטלען, מיט וועלכע זיי ווירקן אויף דער מאַסע. אין גאַנצן האַלט ער, אַז די פירער באַקומען אַ באַטייט אַ דאַנק די אידייען, פאַר וועלכע זיי האָבן פאַנטאַזירט.

די דאָזיקע אידייען, ווי אויך די פירער, שרייבט ער צו דעם געהיימניספולן, אומבאַזיגבאַרן כח, וועלכן ער רופט אָן, „פּרעסטיזש". דער פּרעסטיזש איז אַ מין הערשאַפט, וואָס אַן אינדיווידואום, אַ ווערק אָדער אַן אידיי איבט אויס אויף אונדז. ער שוואַכט אָפּ אַלע אונדזערע פעיקייטן צו קריטיק און פילט אונדז אָן מיט באַוווּנדערונג און אַכטונג, ער דאַרף אַרויס-

רופן, א געפיל וואָס איז ענלעך צו דער היפּנאָטישער פאַר־בלענדונג.

לעבאָן שיידט אונטער צווישן דערוואַרבענעם אָדער קינסטלעכן און פּערזענלעכן פּרעסטיזש. דער ערשטער באַקומט זיך דורך אַ שם, רייכטום, אָנזען: ביי קינסטלערישע און ליטעראַרישע ווערק ווערט ער געשאַפן דורך טראַדיציע. אַזוי ווי אין אַלע פאַלן האָט ער זיין שורש אינם עבר, דעריבער גיט ער ווייניק כדי צו פאַרשטיין דעם דאָזיקן רעטענישהאַפטן איינפלוס. דעם פּערזענלעכן פּרעסטיזש פאַרמאָגן זער ווייניק פּערזאָנען, וואָס ווערן דורך דעם זעלבן די פירער, און וואָס דאָס איז גורם, אַז אַלע וואַרפן זיך אים אונטער, ווי אונטער דער ווירקונג פון אַ מאַגנעטישן צויבער. פונדעסטוועגן איז יעדער פּרעסטיזש אויך אָפּהענגיק פונם דערפאָלג, און ער ווערט פאַרלוירן צוליב אומדערפאָלג.

מיר באַקומען אָבער נישט דעם איינדרוק, אַז די ראָל פון די פירער און דאָס אונטערשטרייכן פונם פּרעסטיזש זאָל ביי לעבאָנען זיך געפינען אין ריכטיקן איינקלאַנג מיט דער אַזוי גלענצנדיקער שילדערונג פון דער מאַסן־נשמה.

ח

אנדערע אפשאצונגען פונם קאלעקטיוון נשמה-לעבן.

מיר האָבן זיך באַנוצט מיט לע באָנס דערקלערונג אַלס אריינפיר, ווייל זי גייט זיך זייער צענויף אין דער אונטער-שטרייכונג פון דעם אומבאוווּסטזיניקן נשמה-לעבן מיט אונזער אייגענער פסיכאָלאָגיע. מיר מוזן אבער צוגעבן, אז אייגנטלעך ברענגט קיין איינע פון דעם דאָזיקן מחבּרס באַהויפּטונגען נישט אריין קיין שום נייעס, דאס באליידיקטע און דערנידע-ריקטע, וואס ער האָט געזאָגט וועגן דער מאסן-נשמה, איז שוין פאַר אים פונקט אזוי באַשטימט און אזוי פיינטלעך געזאָגט גע-ווארן און ווערט זינט די עלטסטע צייטן איבערגעחזרט אין די ליטעראַטורן דורך דענקער, מלוכה-מענער און דיכטער 1)

די צוויי זאכן, וועלכע אנטהאַלטן לע באָנס וויכטיקסטע אנשויונגען: די קאָלעקטיווע שטערונג פון אינטעלעקטוע-לע לייסטונגען און די העכערונג פון דער אַפעקטיוויקייט אין דער מאַסע, זענען אַביסל פריער פאָרמולירט געוואָרן דורך

---

1) פארגלייך דעם טעקסט און ליטעראטור-צעטל אין דער Psichologie der kollektiivtäten von B. Krakówski, jun. Aus dem Kroatishen ubersetzt von Sigmund von Posavec ,Yiecovar 1915

1) Sighell, אין גרונט בלייבן אייגנטימלעך נאר לע באָנס ביידע אנשויונגען וועגן דעם אומבאַוווּסטזיניקן און דער פערגלייך מיט דעם נשמה-לעבן פון די פרימיטיווע מענטשן: אָבער אויך זיי זענען, נאַטירלעך, אָפּט באַרירט געוואָרן פאַר אים.

און נאָך מער: די באַשרייבונג און אָפּשאַצונג פון דער מאַסן-נשמה, ווי לע באָן און די אנדערע שילדערן זי, איז אויך בשום אופן נישט געבליבן נישט אנגעגריפן. ס'איז קיין ספק נישט, אַז די אַלע פריער באַשריבענע דערשיינונגען פון דער מאַסן-נשמה, זענען ריכטיק באַאָבאַכטעט געוואָרן, אבער עס לאָזן זיך אויך באַמערקן די דיאמעטראַל קעגנזעצלעך-ווירקנדיקע דערשיינונגען פון דער מאַסע-אנטשטייונג, לויט וועלכע מ'קען געבן אַ העכערע אָפּשאַצונג פון דער מאַסן-נשמה.

אויך לע באָן איז געווען גרייט מודה צו זיין, אַז די זיטלעכקייט פון דער מאַסע קען ביי געוויסע אומשטענדן זיין העכער ווי די איזאָלירטע יחידים, און אַז נאָר דער קאָלעקטיוו איז פעיק אויף אַ גרויסע אומאייגננוציקייט און זעלבסט-אָפּפערונג. (ז. 38) „בעת דער פערזענלעכער נוצן איז ביי דעם איזאָלירטן יחיד כמעט די איינציקע טרייב-קראַפט, קומט ער ביי די מאַסן זייער זעלטן צום אויסדרוק".

אַנדערע האַלטן, אַז איבערהויפּט איז עס די געזעלשאַפט, וואָס שטעלט אויף פאַר דעם איינצעלנעם די נאָרמען פון זיטלעכקייט, בעת דער יחיד בלייבט געוויינלעך אין וואַסער-עס איז הינזיכט הינטערשטעליק פון די דאָזיקע פאָדערונגען. אָדער, אַז אין אויסנאַם-צושטאַנדן איז אינם קאָלעקטיוו די דערשיינונג פון באַגייסטערונג, דאָס וואָס מאַכט מעגלעך די שענסטע מעשים פון דער מאַסע.

וואָס שייך דער אינטעלעקטועלער לייסטונג איז עס אמת, אַז די גרויסע לייזונגען פון דער דענקונגס-אַרבעט, די אַנט-דעקונגען, וואָס האָבן גורם געווען וויכטיקע פאַלן, און די

---

1) Walter Moede: Die Massen und Social-psychologie im kritischen überblick. Zeitschrift für pädagogische psichologie und experimantelle pädagogik von Neuman and Schiber. VII, 1915.

לייזונגען פון פּראָבלעמען – זענען נאָר מעגלעך פאַר דעם יחיד, וואָס אַרבעט אין דער איינזאַמקייט. אָבער אויך די מאַסן־נשמה איז פעיק אויף געניאַלע גייסטיקע שאַפונגען, ווי דאָס באַווייזט קודם־כל די שפּראַך, דאַן דאָס פאָלקס־ליד, פאָלקלאָר א. א. און חוץ דעם איז אומבאַוואוסט וויפיל דער איינצעלנער דענקער און דיכטער האָט צו פאַרדאַנקן דער מאַסע, צווישן וועלכער ער לעבט און צי ער איז מער ווי דער פארענדיקער פון אַ גייסטיקער אַרבעט, ביי וועלכער ס'האָבן גלייכצייטיק צוגע־האָלפן אַנדערע.

יוקנדיק אויף די דאָזיקע פארשטענדלעכע סתירות דאַכט זיך, אַז די ארבעט פון דער מאסן־פּסיכאָלאָגיע בלייבט רעאַל אָן רעזולטאַט. עס איז אבער לייכט צו געפינען אַ גוטן אויס־וועג. אַלס „מאַסע" האָט מען וואַרשיינלעך אנגענומען פאַרשי־דענע פאָרמען, וואס מ'דאַרף אָפּזונדערן. די פאקטן פון Le Bon, Sighell און אַנדערע האָבן אַ שייכות צו די קורץ־לעבנדיקע מאַסן, וואָס אַנטשטייען שנעל פון פאַרשידנאַרטיקע אינדיווידו־אומען, וואָס האָבן זיך פאַראייניקט אַ דאַנק אַ פאַרבייגייענדיקן אינטערעס. עס לאָזט זיך נישט פאַרלייקענען, אַז דער כאַראַק־טער פון די רעוואָלוציאָנערע מאַסן, באַזונדערס פון דער גרוי־סער פראַנצויזישער רעוואָלוציע; איז באַאיינפלוסט פון זייערע שילדערונגען די קעגנזעצלעכע באַהויפּטונגען שטאַמען פון דער אָפּשאַצונג פון יענער סטאַבילער מאַסע, אָדער פארגעזעלשאַפט־לעכע, אין וועלכע די מענטשן פאַרברענגען זייער לעבן, וואָס האָט זיך פאַרקערפּערט אין אָט יענע געזעלשאַפטלעכע אינסטי־טוציעס. די מאַסן פון דעם ערשטן מין געהערן אָן דעם צווייטן, אַזוי ווי די קורצע, אָבער הויכע פאַליעס – די לאַנגע כוואַ־ליעס, וואָס בילדן זיך אין די פלאַכע ערטער.

וואָס גייט אַרויס אין זיין בוך 1) Mc Dougall „The Group mind" פון דער זעלבער, אויבן דערמאָנטער; סתירה, געפינט

1) נשמה פון דער מאַס Cambridge 1920

איר לייזונג אינם מאָמענט פון אָרגאַניזאַציע. אין געווײנלעכע פאַלן, זאָגט ער, האָט די מאַסע (group) בכלל קיין שום אָרגאַניזאַציע נישט, אָבער זי איז אַזאַ, וואָס פאַרדינט נישט דעם נאָמען. אַזאַ מאַסע באַצייכנט ער אַלס המון (crowd). דאָך איז ער מודה, אַז אַ המון מענטשן קומט זיך נישט לייכט צונויף אָן דעם, אַז ס׳זאָל זיך אין אים ווייניקסטנס נישט בילדן די ערשטע התחלה פון אַן אָרגאַניזאַציע, און אַז גראָד אויף די דאָזיקע איינפאַכע מאַסן קען מען לייכט דערקענען מאַנכע גרונט-פאַקטן פון דער קאָלעקטיוו-פּסיכאָלאָגיע (ז. 22). כדי עס זאָל זיך פון דעם מענטשן-המון פאָרמירען עפּעס ענלעכעס צו אַ מאַסע אין פּסיכאָלאָגישן זין, פאָדערט זיך דער תנאי, אַז די יחידים זאָלן האָבן מיט זיך עפּעס געמיינזאַמעס, אַ געמיינזאַמען אינטערעס אין אַ זאַך, אַ גלייכאַרטיק געפיל צו אַ געוויסער סיטואַציע און (איך וואָלט געזאָגט: צוליב דעם) אַ געוויסע מאָס פון פעיקייט זיך איינער דעם אַנדערן צו באַאיינפלוסן. (Some degree of reciprocal influence between the members of the group) (s. 23) וואָס שטאַרקער ס׳זענען די דאָזיקע געמיינזאַמקייטן (this mental homogenity) אַלץ לייכטער פאָרמירט זיך פון דעם איינצעלנעם אַ פּסיכאָלאָגישע מאַסע און אַלץ אויפפאַלנדיקער באַווייזן זיך די דעמאָנסטראַציעס פון אַ „מאַסן נשמה״.

דער מערקווירדיקסטער און צוגלייך וויכטיקסטער פענאָמען פון דער מאַסן-פאָרמירונג איז יענע, ביי יעדן אינדיווידואום, אַרויסגערופענע העכערונג פון דער אַפעקטיוויקייט (exaltation or intensification of emotion). (ז. 24). מען מעג זאָגן, מיינט Mc Dougall, אַז אין אַנדערע באַדינגונגען קענען די אַפעקטן ביי די מענטשן קוים אויסוואַקסן צו אַזעלכע הויכקייטן, ווי דאָס, אַ שטייגער, געשעט אין דער מאַסע. און עס איז דאָך אַ שטאַרק אָנגענעמער געפיל פאַר די באַטייליקטע אַזוי פריי זיך אָפּצוגעבן צו די ליידנשאַפטן און דערביי צו פאַרלירן די אינדיווידועלע אָפּגעגרענעצטקייט, אויסמישנדיק זיך מיט דער מאַסע. דאָס דאָזיקע מיטגעריסן ווערן פון די איינצלנע, ווערט דורך

Mc Dougell דערקלערט דורך דעם פון אים אָנגערופענעם
drinciple of direct induction of emotion by way of the pri-
mitive sympathetic response s. 25 ד. ה. דורך די שוין אונז
באַקאַנטע געפיל־אָנשטעקונג. אַ פאַקט איז, אַז די באַמערקטע
סימנים פון אַן אַפעקטיוון צושטאַנד זענען פעיק אַרויסצורופן
ביי דעם באַאָבאַכטנדיקן דעם זעלבן אַפעקט. דער דאָזיקער
אויטאָמאטישער צוואַנג ווערט אַלץ שטאַרקער, ווען דער זעל-
בער אַפעקט באַמערקט זיך גלייכצייטיק ביי וואָס מער פער-
זאָנען. דאָ שוויגט די קריטיק פונם יחיד און לאָזט זיך פירן
פון דעמזעלבן אַפעקט„ דערביי אָבער הערט ער די אויפ-
רעגונג פון אַנדערע אינדיווידואומען, וואָס האָבן געווירקט
אויף אים, און אַזוי אַרום ווערט געהעכערט די אַפעקט־אָנלא-
דונג פון דעם יחיד דורך קעגנזייטיקער אינדוקציע. מען מוז
מודה זיין, אַז דאָ ווירקט עפּעס אַזעלכעס. ווי אַ צוואַנג, וואָס
נויט נאָכצוטון די אַנדערע, כדי צו בלייבן אין איינקלאַנג
מיט דעם רבים. די מגושמדיקע און פשוטע געפילן באַקומען
גרעסערע שאנסן זיך אַזוי אַרום צו פאַרברייטערן אין דער
מאַסע. (ז. 39).

דער דאָזיקער מעכאַניזם פון אַפעקט־העכערונג ווערט נאָך
באַגינסטיקט דורך עטלעכע איינפלוסן, וואָס קומען פון די מאַ-
סע. די מאַסע מאַכט אויפן יחיד אַן איינדרוק פון אַ מאַכט
אַן אומבאַגרענעצטע און א געפאַר אַן אומבאַזיגבאַרער; אויף
אַ ווייל שטעלט זי זיך אויפן אָרט פון דער גאַנצער מענטש-
לעכער געזעלשאַפט, וועלכע איז די טרעגערין פון אויטאָריטעט,
פאַר וועמעס שטראָף מען האָט מורא, צוליב וועמען מען לייגט
אויף זיך אַרויף אַזוי פיל אסורים. עס איז באַשיינפערלעך גע-
פערלעך צו זיין אין אַ סתירה מיט איר, און מ׳מיינט, אַז
מ׳איז זיכערער ווען מען טוט נאָך דעם ביישפיל פון די אַרו-
מיקע, אַלזאָ עווענטועל אפילו „מיט די וועלף צו וואָיען״. האָרכנ-
דיק דעם נייעם אויטאָריטעט, דאַרף מען דאָס פריערדיקע „גע-
וויסן״ אויסשליסן פון דער טעטיקייט און זיך איבערגעבן דעם
חשק פון באַקומען פאַרגעניגן, וואָס ווערט מיט זיכערקייט דער-

גרייכט דורך דאָס פאַרשווינדן ווערן פון די אַלערליי פאַרבאָטן. דעריבער איז בכלל נישט אַזוי אויסטערליש ווען מיר זען, אַז דער יחיד אין דער מאַסע טוט אַזעלכע זאַכן, אָדער ער רעכטפערטיקט זיי, פון וועלכע ער קערט זיך אָפּ בעת זיינע געוויינלעכע לעבנס-באַדינגונגען, און מען קען אפילו האָפן, אַז אַזוי וועלן מיר פאַרשפּרייטן אַביסל ליכט איבער דעם טונקעלן געביט, וואָס מען פאַרדעקט שטענדיק מיט דעם רעטנישהאַפטן וואָרט „סוגעסטיע".

אויך Mc Dougall איז נישט דערווידער דער מיינונג וועגן דער קאָלעקטיווער העמונג פון דער אינטעלעקטועלער טעטיקייט און דער מאַסע (ז. 41). ער זאָגט, אַז דער מינדעסטער אינטעלעקט שלעפּט אַראָפּ צו זיך דעם גרעסערן. די לעצטע ווערן געשטערט אין זייער טעטיקייט, ווייל די העכערונג פון דער אַפעקטיווקייט שאַפט בכלל אומגינסטיקע באַדינגונגען פאַר אַ ריכטיקער גייסטיקער אַרבעט; ווייטער, ווייל די יחידים ווערן אָנגעשראָקן דורך דער מאַסע, זייער דענקאַרבעט איז נישט פריי, און ווייל ביי יעדן פון זיי האָט זיך פאַרקלענערט דער באוואוסטזיין פון פאַראַנטוואָרטלעכקייט פאַר זיין לייסטונג. דער אַלגעמיינער אורטייל וועגן דער פּסיכישער לייסטונג פון אַ פּשוטער „נישט אָרגאַניזירטער" מאַסע הערט זיך ביי Mc Dougall נישט פריינטלעכער ווי ביי לע באָנען. אַזא מאַסע איז (ז. 45): דורכאויס אויפרעגנדיק, אימפּולסיוו, ליידנשאַפטלעך, שוואַנקנדיק, נישט-קאָנזעקווענט, נישט-אַנטשלאָסן און דערביי געניגט צום עקסטרעמסטן אין אירע האַנדלונגען; זי איז צוגענגלעך נאָר פאַר די מגושמדיקע ליידנשאַפטן און פּשוטסטע געפילן; זי איז אויסערגעוויינלעך סוגעסטיאָנירבאַר, לייכטזיניק אין אירע אורטיילן, העפטיק אין אירע מיינונגען, אויפנאַמפעיק נאָר פאַר די איינפאַכסטע אויספירן און אַרגומענטן, לייכט צו ווערן געפירט און צו דערשיטערן א זעלבסט-באוואוסטזיין, זעלבסטאַכטונג און פאַראַנטוואָרטלעכקייט-געפיל, אָבער גרייט דורך איר קראַפט-באוואוסטזיין זיך צו לאָזן מיטרייסן צו אַלע שלעכטע מעשים, וואָס מיר קענען נאָר דערוואַרטן פון אַן אַבסאָלוטער און אומ-

פּאַראַנטוואָרטלעכער מאַכט, זי פֿירט זיך גיכער אויף ווי אַ נישט־דערצויגן קינד, אָדער ווי אַ ליידנשאַפֿטלעכער ווילדער מענטש וואָס איז געבליבן אָן השגחה אין אַ פֿרעמדער פֿאַר אים סיטואַציע; אין ערגסטן פֿאַל איז איר אויפֿפֿירונג גיכער ענלעך צו דער אויפֿפֿירונג פֿון אַ סטאַדע ווילדע חיות, איידער פֿון מענטשלעכע וועזנס.

אַזוי ווי Mc Dougall ברענגט אַלס קעגנזאַץ צו דעם אויבנגעשילדערטן דאָס אויפֿפֿירן זיך פֿון הויך־אָרגאַניזירטע מאַסן, וועלן מיר באַזונדערס זיין געשפּאַנט געוווירער צו ווערן אין וואָס עס באַשטייט די דאָזיקע אָרגאַניזאַציע און דורך וועלכע מאָמענטן זי ווערט געשאַפֿן. דער מחבר רעכנט אויס פֿינף פֿון די דאָזיקע „principal conditions“ 1) „כּדי צו דער־הייבן דאָס נשמה־לעבן פֿון דער מאַסע אויף אַ העכערן ניוואָ“.

דער ערשטער גרונט־תּנאַי איז אַ געוויסע מאָס פֿון באַש־טענדיקייט אינם מצבֿ פֿון דער מאַסע. די דאָזיקע באַשטענ־דיקייט קען זיין אַמאַטעריעלע, אָדער פֿאָרמעלע; די ערשטע, ווען די זעלבע פּערזאָנען פֿאַרבלייבן אַלעגע־צייט אין דער מאַסע, די אַנדערע, ווען אין דער מאַסע זענען פֿאַראַן באַשטימ־טע ראָלן, וואָס ווערן פֿאַנאַנדערגעטיילט צווישן די פֿאַר־טרעטנדיקע פּערזאָנען אין איר.

דער צווייטער תּנאַי איז, אַז אינם יחיד ביי דער מאַסע זאָל זיך פֿאָרמירן אַ באַשטימטע פֿאָרשטעלונג פֿון די נאַטור פֿונק־ציעס און פֿון דער מאַסעס לייסטונגען און פֿאָדערונגען, כּדי ס׳זאָל זיך פֿון דעם שאַפֿן אַ פֿאַרהעלטניש־געפֿיל צו דער מאַסע אַלס גאַנצעס.

דער דריטער תּנאַי איז, אַז די מאַסע קומט אין באַציונ־גען מיט אַנדערע, איר ענלעכע מאַסעס, וואָס שיידן זיך דאָך אונטער אין אַ סך פּונקטן, אַזוי אַז זי מוז עטוואָס ריוואַליזירן מיט זיי.

1) הויפּט־תּנאָים,

דער פערטער תּנאַי איז, אַז די מאַסע פּאַרמאַגט טראַ־דיציעס, געוווינהייטן און איינריכטונגען, באַזונדערס אַזעלכע, וואָס זענען נוגע דער באַציונג פון אירע מיטגלידער איינער צום צווייטן.

דער פינפטער תּנאַי, אַז אין דער מאַסע איז פאַראַן אַ צעגלידערונג, וואָס דרוקט זיך אויס אין דער ספּעציאַליזירונג און דיפערענצירונג פון די לייסטונגען, וואָס קומען אויס אויף יעדן איינצעלנעם מענטש.

אַדאַנק אָט דער דערפילונג פון די דאָזיקע באַדינגונגען, ווערן לויט Mc Dougall אָפּגעשאַצט די פּסיכישע דעפעקטן פון דער מאַסע. קעגן דעם קאָלעקטיווס אַראָפּפאַל פון דער אינטעלעק־טועלער אַרבעט פאַרהיט מען זיך מיט דעם, וואָס מען נעמט אַוועק פון דער מאַסע די לייזונג פון די אינטעלעקטועלע אויפ־גאַבן און מען גיט זיי איבער דעם יחיד.

עס דאַכט זיך אונז, אַז מען קען מיט אַ גרויסער רעכט אַנדערש באַשרייבן די באַדינגונגען, וואָס Mc Dougall באַצייכנט פאַר דער „אָ־גאַניזירטער" מאַסע. די אויפגאַבע באַשטייט אין דעם, וואָס מען דאַרף דער מאַסע פאַרשאַפן טאַקע יענע אייגנשאַפטן, וואָס זענען געווען כאַראַקטעריסטיש פאַר דעם אינדיווידואום און וואָס זענען ביי אים דורך דער מאַסן־פאָרמירונג פאַרלוירן געגאַנגען, ווייל דער יחיד האָט געהאַט — מחוץ דער פּרימיטי־ווער מאַסע — זיין באַשטענדיקייט, זיין זעלבסט־באַוווסטזיין, זיינע טראַדיציעס און געוווינהייטן, זיין באַזונדערע אַרבעטס־לייסטונג און לעבנס־ליניע און האָט זיך געהאַלטן אָפּגעזונדערט פון אַנדערע, מיט וועלכע ער האָט ריוואַליזירט. די דאָזיקע אייגנאַרטיקייט זיינע האָט ער דורכן אַריינטריט אין דער נישט „אָרגאַניזירטער" מאַסע פאַרלוירן אויף אַ געוויסער צייט. אויב מען אָנערקענט אַלס ציל צו באַשענקען די מאַסע מיט די אַטרי־בוטן פונם יחיד, דאַן דאַרף מען דערמאָנען וו. טראָטטערס טרעפלעכע באַמערקונג, וועלכער זעט אין דער נייגונג צו שאַפן

א מאַסע די ביאָלאָגישע פארזעצונג פון דער פילצעליקייט פון אלע העכערע אָרגאַניזמען. 1) איך קען נישט, להיפך צו דער זייער פארשטענדלעכער און שארפזיניקער קריטיק פון Hans Kelsen, (Imago, VIII/2, 1922) , נישט צו געבן, אז אזא באצירונג פון דער „מאסן-נשמה" באטייט איר היפּאָסטאזירונג ד. ה. אָנער-קענען די אומאפהענגיקייט פון די נשמה-טאטן אין דעם יחיד

1) W. Trotter: Instinct of the herd in peace and war London 1916.

IV

סוגעסטיע און ליבידא.

מיר זענען אַרויסגעגאַנגען פון דעם הויפּט־פאַקט, אַז אין דעם יחיד ביי דער מאַסע קומט פאָר, צוליב איר איינפלוס, אַ טיפע ענדערונג פון זיין נשמה־טעטיקייט. זיין אַפעקטיוויקייט ווערט אויסערגעוויינלעך געהעכערט און זיין אינטעלעקטועלע ווירקונג ווערט גאַנץ אָנזעעוודיק באַגרענעצט; די ביידע פּראָצעסן גייען באַשיינבערלעך אין דער ריכטונג צו אַ פאַרגלייכונג מיט די אַנדערע מאַסן־אינדיווידואומען. דער דערפאָלג קען דערגרייכט ווערן נאָר דורך דעם אָפּשאַפן פון די שטערונגען, וואָס זענען כאַראַקטעריסטיש פאַר יעדן אינדיווידואום און, דורך דאָס אָפּ־זאָגן זיך פון די באַזונדערע אייגנשאַפטן און זיינע נייגונגען. מיר האָבן געהערט, אַז די דאָזיקע אָפט נישט־געווונטשענע ווירקונגען קענען אָפּגעווענדעט ווערן דורך אַ העכערער „אָרגאַני־זאַציע“ פון דער מאַסע, ווייניקסטנס טיילווייז, דאָס איז אָבער נישט אין סתירה צום גרונט־פאַקט פון דער מאַסן־פּסיכאָלאָגיע, — די ביידע סברות וועגן דער אַפעקט העכערונג און דאָס דענקן־פאַרשטאָפּונג אין דער פּרימיטיווער מאַסע. אונדז אינטערעסירט צו געפינען אַ פּסיכאָלאָגישע דערקלערונג פאַר דער דאָזיקער גייסטיקער פאַראַנדערונג פונם יחיד,

ראַציאָנעלע מאָמענט, ווי דאָס שוין פריער דערמאָנטע
אָפּשרעקן דעם יחיד, אַלזא, די אַקציע פון זיין זעלבסט-דער-
האַלטונג-געפיל — זיי דעק נישט, דאָס איז קלאָר, די באַאָבאַכ-
טעטע דערשיינונגען. דאָס, וואָס די מחברים פון סאָציאָלאָגיע און
מאַסן-פּסיכאָלאָגיע, האָבן אונז דערלאַנגט אַלס דערקלערונג, איז
שטענדיק דאָס זעלבע, הגם אינטער זיך בייטנדיקע נעמען:

דאָס כשוף-וואָרט: סוגעסטיע. ביי Tarde הייסט עס
נאָכמאַכן, אָבער מיר מוזן געדענקט געבן אין מחבר, וועל-
כער ווייזט אונז אָן. אַז דאָס נאָכמאַכן פאַלט אונטער דעם
באַגריף סוגעסטיע, און איז אפילו אַ פּועל-יוצא פון איר 1)
ביי לע-באָן ווערט אַלץ וואָס איז פריער אין די סאָציאַלע
פאָרשונגען פאַררעכנט אויפן חשבון פון צוויי פאַקטאָרן: אויף
דער קעגנזייטיקער סוגעסטיע פונם יחיד און אויפן פּרעסטיזש
פונם פירער, אָבער דער פּרעסטיזש דערשיינט ווידער נאָר
אַלס ווירקונג וואָס רופט אַרויס סוגעסטיע.

ביי Mc Dougall האָבן מיר אַליין געקענט האָבן דעם
איינדרוק, אַז זיין פּרינציפּ פון דער „אַלפּערשטער אַפעקט-
אינדוקציע” מאַכט איבעריק דאָס אָננעמען די סוגעסטיע. אָבער
ביי אַ וויטערער באַטראַכטונג זען מיר אַליין, אַז דער דאָזי-
קער פּרינציפּ דריקט אויס עפּעס אַנדערש, ווי די באַקאַנטע
באַהויפּטונג פון „נאָכמאַכן” אָדער „אָנשטעקונג”, וואָס באַטאָנט
אָבער אַנטשיידן דעם אַפעקטיוון מאָמענט. אַז אין אונז איז פאַ-
ראַן אַ טענדענץ, ווען מיר זעען ביי אַן אַנדערן אַ סימן פון
אַפעקט-צושטאַנד, אַריינצופאַלן אין דעם זעלבן עפעקט, שטייט
אויסער יעדן ספק. אָבער ווי אָפט שטעלן מיר אַ דערפאָלגרייכן
ווידערשטאַנד, וואַרפן אָפּ דעם דאָזיקן אַפעקט, רעאַגירן אָפט
מיט אַ קעגנזעצלעכן זין! פאַרוואָס אָבער גיבן מיר זיך רע-
גלמעסיק אונטער דער דאָזיקער אָנשטעקונג ווען מיר זענען
אין דער מאַסע? מען וועט ווידעראַמאָל מוזן זאָגן, אַז דאָס

---

1) Brugeilles: L'essnce de phénomene socicel: La sugegstion. Revue philosophibue XXV. 1913.

איז דער סוגעסטיאנירטער איינפלוס פון דער מאסע, וואָס צווינגט אונז צו האָרכן דיזאָזיקע נאָכמאכונג - טענדענץ, וואָס אינדוציִרט אין אונז דעם אפעקט. איבריקענז האָבן מיר געזען, אז Mc Dougell קען אויך נישט אויסקומען אָן סוגעסטיע; פון אים הערן מיר, פונקט ווי פון אַנדערע: די מאַסן צייכע־נען זיך אויס מיט אַ ספּעציעלער סוגעסטיאָנירבאַרקייט. מען ווערט, אַלזאָ, צוגעגרייט צו דעם אויספיר, אז די סוגעסטיע (ריכטיקער: סוגעסטיאנירבארקייט) איז טאקי א ישט־ווייטער זיך רעדוצירבארער אורפענאמען, אַ גרונט־פאקט פונם מענטש־לעכן גייסטיקן לעבן. אזוי האָט אויך געהאַלטן Bernstein, וועמענס וואונדערבאַרע קונסט איך האָב בייגעוואוינט אין י. 1889. איך דערמאָן זיך אָבער, אז אויך דעמאָלט האָט מיך באַהערשט אַ טעמפּע קעגנערשאַפט קעגן דער דאזיקער טיראַני פון דער סו־געסטיע. ווען מ׳שרייט אויף אַ באקאנטן, וואָס האָט זיך נישט אונטערגעגעבן דער סוגעסטיע: וואָס טוט איר?

Vous vous contresuggestionnez 1) וואָלט איך געזאָגט, אַז דאָס איז אַ בפירושער אומרעכט און גוואַלטאַט.

געוויס, דער מענטש האט אַ רעכט צו קאנטער־סוגעסטיע, בעת מען פרוווט אים אונטערוואַרפן זיך דער סוגעסטיע. מיין ווידערשטאנד נעמט שפּעטער אן די ריכטונג פון פּראטעסט קעגן דעם, וואָס די סוגעסטיע, וועלכע דערקלערט אַלץ, זאָל אליין נישט האבן קיין דערקלערונג. מכוח דעם האב איך איבערגעחזרט די אַלטע שפּאס־פראַגע: 2)

Christoph trug Christum,
Christus trug die ganze Wel

---

1) איר קאנטרא־סוגעסטיאנירט זיך.

2) Konrnd Richter: Der deutsche St. Christoph. Berlin 1896. Acta Germanica, 1.

Sag, wo hat Chri toph
Damals hin den Fuss gestellt?

Christophorus Christum, sed
Christus sustulit orbem:
Constitent pedibus dic ubi

בעת איך בין נאָך Christophorus (1 קנאַפּע 30 יאָר ווידער צוגעטרעטן צו דער רעטעניש פון סוגעסטיע, האָב איך דערזען, אַז ס׳האט זיך דארט גאָרנישט געענדערט. אַחוץ איין אויסנאַם, וואָס ווייזט אויף דעם איינפלוס פון דער פּסיכאָלאָגיע, קען איך ווייטער בלייבן ביי דער דאָזיקער באַהויפּטונג מיינער. איך זע, אַז מען באַמיט זיך ספּעציעל, אַז מען זאָל קאָרעקט פאָרמולירן דעם באַגריף סוגעסטיע, ס׳הייסט קאָנווענציאָנעל פעסטשטעלן דעם געברויך פון דעמאָזיקן וואָרט 2), און דאָס איז פּאַקטיש נישט איבעריק, ווייל דאָס דאָזיקע וואָרט ווערט וואָס אַמאָל מער באַנוצט אין אַ פאַרדרייטן זין און עס וועט גאָר אין גיכן באַצייכענען יעדן באַליביקן איינפלוס, ווי אין ענגלישן, ווי „to suggest, suggestion”, פּאַסט זיך צו אונזער וואָרט „איך דייט אָן”, „איך לייג פאָר”, אָבער ס׳איז נישט פאַרהאַן קיין דערקלערונג איבער דעם מהות פון דער סוגעסטיע, ד. ה. איבער די באַדינגונגען, ביי וועלכע עס שאַפט זיך אַן איינפלוס אָן געגנוגנטע לאָגישע יסודות. איך וואָלט זיך נישט אָפּגעזאָגט צו פאַרשטאַרקן מיין דאזיקע באַהויפּטונג, ברענגנדיק אַן אנאליז פון דער ליטעראטור אין די לעצטע 30 יאָר,

1) קריסטאל טראגט קריסטוסן, קריסטוס טראגט די גאנצע וועלט, זאג-זשע-ווו האט קריסטוס דעמאלט זיין פוס געשטעלט?

2) Mc Dougall im Journal of Neurology and Psycho pattology“. vol I Nr. 1 May 1920
A noteon suggestion.

אָבער איך טו דאָס נישט, ווייל איך ווייס, אַז עס וועט צו־ גבנריים אַן אויספירלעכע אויספאָרשונג, וואָס האָט זיך גע־ שטעלט די דאזיקע אויפגאַבע.

אנשטאָט דעם וועל איך פרובירן, כדי צו דערקלערן די מאַסן־פסיכאָלאָגיע, אנווענדן דעם באַגריף ל י ב י ד א, וואָס האָט אונז אַ סך געהאָלפן בעתן שטודירן דעם פסיכאָ־נעוראָז.

ליבידאָ, — דאָס איז אַן אויסדרוק, וואָס איז גענומען פון דער לערע וועגן אַפעקטיווקייט. מיט אָט דעם טערמין רופן מיר אָן די אַלס קוואַנטאַטיווע, ריזיק באַטראַכטעטע — אפילו צו דער צייט נישט אויסגעמאָסטענע — ענערגיע פון אזעלכע נייגונגען, וואָס האָבן צו טון מיט דעם אַלעם, וואָס גייט אַרונטער אונטער דעם וואָרט ל י ב ע. דער קערן פונם באַ־ גריף, וואָס מיר רופן אָן ליבע, איז, נאַטירלעך, דאָס וואָס מען רופט געוויינלעך ליבע און וואָס די דיכטער באַזינגען, און אויך יענע ליבע מיט דעם ציל פון אַ געשלעכטלעכער פאַריייניקונג. מיר טיילן אָבער פון דעם נישט אָפּ דאָס, וואָס האָט אויך אַ חלק אין דעם באַגריף ליבע: פון איין זייט די אייגנליבע (עגאָאיזם), פון דער צווייטער זייט — די עלטערן־ און קינדער־ליבע, די פריינטשאַפט און די מענטשנליבע, ווי אויך נישט דאס מוסר נפש זיין זיך פאר קאָנקרעטע זאַכן און אב־ סטראַקטע אידייען. אונזער פאַרענטפערונג באַשטייט אין דעם, וואָס די פסיכאָ־אַנאַליטישע אויספאָרשונג האָט אונז געלערנט, אַז די אַלע שטרעבונגען זענען אַן אויסדרוק פון די זעלבע נייגונגען, וואָס זענען געצילט צו דער געשלעכטס־פאַריייניקונג צווישן פאַרשידענע געשלעכטער, הגם אין אַנדערע פאַרהעלט־ נישן זענען זיי אָפּגעווענדעט פונם סעקסועלן ציל, אָבער זיי ווערן אָפּגעהאַלטן ביים דערגרייכן אים, דערביי היטן זיי אָבער תמיד געניג אָפּ זייער אורשפּרינגלעכן וועזן, כדי קענטיק צו דערהאַלטן די אידענטיטעט (זעלבסט־באַפרייונג, שטרעבן צו נאָענטקייט).

מיר מיינען, אַלזאָ, אַז די שפּראַך האָט מיט דעם וואָרט „ליבע" אין זיינע פילפאַכיקע אנווענדונגען געשאַפן אדורכויס

ליכטיקן צוזאמענהאנג, און מיר קענ̣ען אויך מער נישט טון, [illegible] אלס יסוד דאס זל־בע פאר אונזערע וויסנשאפטלעכע באסראכסונגען און באשרייבונגען. צוליב אט דעם באשלוס האט דער פסיכא-אנאליז ארויסגערופן א שטורם פון כעס, גלייך ווי עד וואלט געווען שולדיק אין א פארברעכערישן אויפטו. און דאך האט דער פסיכאאנאליז נישט געשאפן קיין שום אריגינעלעס מיט דערדאזיקער „פארברייטערטער" אויפפאסונג פון דער ליבע. דער „ערוס" פונם פילאזאף פלאטא דעקט זיך אין גאנצן מיט זיין אפשטאמונג, לייסטונג און באציונג צו דער געשלעכטס-ליבע מיט דער ל בע-קראפט, מיט דעם ליבידא פונם פסיכאאנאליז, ווי ס'האבן דאס באוויזן, יעיעדער באזונדער, Nachmanson, und Pfischer 1) און בעת דער אפאסטאל פאול לויבט אין זיין בארימטן בריוו צו די קארינטער די ליבע מער פאר אלעם, האט ער געוויס געמיינט די ליבע אין דעם זעלבן „פארברייטערטן" זין 2). פון דעם קען מען זען, או די מענטשן נעמען נישט שטענדיק ערנסט זייערע גרויסע דענקער, אפילו דאן, ווען זיי, די מענטשן, באוואונדערן בלומרשט די לעצטע.

די דאזיקע ליבע-נייגונגען ווערן אין דעם פסיכאאנאליז אנגערופן apotiori און לויט זייער אפשטאמונג הייסן זיי סעקסועלע נייגונגען. דער רוב פון די „געבילדעטע" האט איינגעפונען דעם דאזיקן נאמען ווי א באליידיקונג און זיך נוקם געווען אין אים מיט דעם וואס זיי האבן געווארפן די באליידיקונג „פאנסעקסואליזם". דער, וואס עס האלט דאס סעק-

---

1) Nachmansohn, Freuds Libidoteorie verglichen mit der Eroslehre Platos. Jntern. Zeitschr. p.uPsychoanalyse III, 1925; Pofister, ebd II, 1921.

2) „בעת איך רעד אויף דער שפראך פון מענטשן און מלאכים און איך האב נישט קיין ליבע," איז עס פונקט ווי איך וואלט געווען אליגנדיק שטיק ערץ אדער א רוישנדיקע טאץ".

זועלעס פאַר אזוינס, וואָס איז אַ חרפה און דערנידערונג פאַר דער מענטשלעכער נאַטור, דער מעג זיך באַנוצן מיט דעם חשובערן אויסדרוקן: עראָס און עראָטיק. איך וואלט דאָס געקענט פון באלד אין אָנהייב און מיר פארשפּאָרט אַ סך טענות. אָבער איך האָב דאָס נישט געטון, ווייל איך גיב קיינמאל נישט קיין קאָנצעסיע דער שוואַכמוטיקייט. מען קען נישט וויסן, וווהין מען פאַלט אַריין, גייענדיק אויף אַזאַ וועג; צום ערשט גיט מען נאָך אין ווערטער, נאָכדעם ביסלעכווייז אין מעשים. איך זע נישט אין קיין שום פארדינסט אין דעם, וואָס מען שעמט זיך מיט דער סעקסועלקייט. דאָס גריכישע וואָרט „עראָס", וואָס זאָל כלומרשט מילדערן די חרפה, איז דאָך סוף־כל־סוף נישט עפּעס אַנדערש ווי די איבערזעצונג פון אונזער וואָרט „ליבע", און ענדלעך ווער ס'קאָן ווארטן, דער דארף נישט מאַכן קיין שום קאָנצעסיעס.

מיר וועלן, אַלזאָ, פּרוּוון צו זאָגן, אז די ליבע־באַציונגען (גלייכצייטיק נערעדט. געפילס־בינדונגען) זענען דער מהות פון דער מאסן־נשמה. לאָמיר זיך דערמאָנען, אַז וועגן דעם רעדט זיך נישט ביי די אויבן ציטירטע מחברים. דאָס וואָס ס'אנשפרעכט זיי. (ס'הייסט די ליבעס־באַדינגונגען) דאָס איז באַשיינפּערלעך באַהאַלטן הינטערן שירם הינטער דעם שפּאנישן ווענטל, פון דער סוגעסטיע. אויף צוויי געדאנקען שטיצן מיר אונזער באַהויפּטונג: ערשטנס, אַז די מאסע ווערט באַשיינפּערלעך צוזאמענגעהאלטן דורך עפּעס אַ קראַפט. וועלכער קראַפט קען מען גיכער פאר אלעם צושרייבן דאס, חוץ דעם עראָס, וואָס האלט צוזאמען אלע זאכן אין דער וועלט? צווייטנס, מען באקומט דעם איינדרוק, אז ווען דער יחיד אין דער מאַסע זאָגט זיך אָפּ פון זיין אייגנארטיקייט און לאזט זיך סוגעסטיאנירן פון אנדערע, טוט ער דאָס, דערפאר ווייל ביי אים איז פאַראַן אַ באדערפעניש גיכער צו זיין אין איינקלאנג מיט זיי, איידער קעגנזאַץ. אַלזאָ, ס'קען אפילו הייסן „זיי צוליב".

V

צווייִ קינסטלעכע מאסן: קירך און ארמיי

אויס דער מארפאלאָגיע פון דער מאסען געדענקען מיר, אַז מען קען אונטערשיידן זייער פארשידענע מינים און קעגנזעצלעכע ריכטונגען אין זייער פארמירונג. עס זענען פאראַן זייער קורצדויערנדיקע און לאַנג־דויערנדיקע מאסן; האמאגענע, וואס באשטייען פון גלייכארטיקע אינדיווידואומען, און נישט־האמאגענע; נאטירלעכע מאַסן און קינסטלעכע, וואס ברויכן האָבן פאַר זייער צוזאמענהאלט אן אויסערלעכן צוואַנג; פרימיטיווע און צעגלידערטע, הויך אָרגאניזירטע מאסן. אָבער צוליב אַ גרונט, וועמענס ציל איז נאָך פאַרהוילן, וואָלטן מיר געוואָלט לייגן אכט אויף איין אונטערשיד, וואָס איז ביי די זעלבע מחברים ווייניק באַאָבאכטעט געוואָרען; איך מיין די מאסן, וואָס זענען אָן פירער און די, וואָס האָבן יאָ פירער. און אַלס קעגנזאַץ צו דער געוויינלעכער געוויינהייט נעמט אונזער אויספארשונג אלס אויסגאנג פונקט נישט די געוויינלעכע רעלאַטיווע מאַסע, נאָר די הויך־אָרגאניזירטע, דויערהאפטיקע, קינסטלעכע מאַסע. אַלס אינטערעסאַנטע ביישפּילן פון אַזעלכע פאָרמירונגען זענען די קירך, די געמיינדע פון די גלויביקע אין די ארמיי — דאָס מיליטער.

קירך און אַרמיי זענען קינסטלעכע מאסן, ד. ה. עס ווערט אָנגעווענדעט אַ געוויסער אויסערלעכער צוואַנג, כדי זיי אָפּ־צוהיטן פון צעפאַלונג 1) און אָפּצוהאַלטן די ענדערונגען אין זייער סטרוקטור. געוויינלעך פרעגט מען נישט אייגעם, אָדער עס ווערט קיינעם נישט געגעבן דער פרייער ווילן, צי ער וויל אַריינטרעטן אין אַזאַ מאַסע; דער פּרווו אַרויסצוטרעטן פון איר ווערט געוויינלעך פאַרפאָלגט אָדער שטרענג באַשטראָפט אָדער ער איז געבונדן מיט גאַנץ באַשטימטע באַדינגונגען. פאַרוואָס די דאַזיקע פאַרגעזעלשאַפטלעכע האָבן אַ באַזונ־דערע זיכערונג — די דאַזיקע פראַגע גייט איצט נישט אַריין אינם קרייז פון אונזערע אינטערעסן. או.ז אינטערעסירט נאָר דער איינער אומשטאַנד, וואָס אין אָט די דאַזיקע הויך־אָרגאַ־ניזירטע מאסן, וואָס ווערן געשיצט פון צעפאַלונג מיט אַזעלכע אופנים, קען מען מיט אַ גרויסער דייטלעכקייט באַמערקן גע־וויסע פאַרהעלטענישן, וואָס זענען ערגעץ־אַנדערש־ווו נאָך טי־פער פאַרבאָרגן.

אין דער קירך — מיר קענען באַקוועם נעמען אַלס מוס־טער די קאַטוילישע קירך — גילט ווי אין דער אַרמיי, — ווי פאַרשידן זיי ביידע זאָלן נישט זיין — די זעלבע פאַלשע איבערצייגונג (אילוזיע), אַז ס׳איז אין איר פאַראַן אַן אויבער־הויפּט — אין דער קאַטוילישער קירך קריסטוס, אין דער אַר־מיי — דער הויפּט־אַנפירער, וואָס האָט גלייך ליב אַלע יחידים פון דער מאַסע. אויף דער דאָזיקער אילוזיע הענגט אַלץ; קוים פאַלט זי אָפּ, דאַן צעפאַלן זיך גלייך, אויף וויפיל דער אויסער־לעכער צוואַנג דערלויבט עס, אי די קירך, אי די אַרמיי. וועגן קריסטוסנס גלייכער ליבע פאַר אַלע ווערט אויסדריקלעך געזאָגט: דאָס, וואָס איר האָט געטון מיינע נידעריקסטע ברו־דער, איז גלייך ווי איר האָט דאָס מיר געטון. צו יעדן יחיד

1) די אייגנשאַפטן „סטאַביל“ און „קינסטלעך“ זעט אויס פאַסן זיך צו־יי מאסן, אָדער לכל הפּחות זענען זיי אינטים צוזאַמענגעבונדן.

פון דער מאסע באציט ער זיך ווי אַ גוטהערציקער עלטערער ברודער, ער פארטרעט זיי אפטער. אלע אויפפאדערונגען צום יחיד שטאמען אָפּ פון דער דאָזיקער קריסטוסנס ליבע. אין דער קירך גייט אדורך אַ דעמאָקראטישער שטריך, טאקע דער־פאר, ווייל פאר קריסטוסן זענען אלע גלייך, אלע האָבן אַ גלייכן חלק אין זיין ליבע. גאנץ ריכטיק ווערט די גלייכהייט פון דער קריסטלעכער געמיינדע פארגליכן מיט דער פאמיליע, און רופן זיך אן די גלויביקע ברידער אין קריסטוסן. ד. ה. ברידער פון דער ליבע, וואס קריסטוס האָט פאר זיי. עס איז נישט קיין ספק, אַז דער צוזאמענבונד פון יעדן יסוד צו קריסטוסן איז אויך די סיבה פון זייער צוזאמענבונד איינער מיטן צווייטן. דאָס זעלבע איז דער פאל מיט דער ארמיי, דער הויפט־אנפירער איז דער פאטער, וואס האט גלייך ליב אלע זיינע זעלנער. און דעריבער זענען זיי ווי חברים צווי־שען זיך. מיט דעם שיידט זיך אונטער לויט די קאנסטרוקציע די אַרמיי פון דער קירך, וואס זי, די ארמיי, איז אַ שטופן־געביי פון אזעלכע מאסן. יעדער אפיציר איז גלייכצייטיק דער אנפירער און פאטער פון זיין אפטיילונג, יעדער אונטער אפיציר פון זיין סעקציע. אן ענלעכע היעראַרכיע איז טא־קע פאראן אויך אין דער קירך, זי שפילט אבער נישט די זעלבע עקאנאמישע ראל, ווייל קריסטוסן שרייבט מען צו, אז ער ווייסט און זארגט זיך מער פאר דעם יחיד, ווי דער מענטש — הויפט־אנפירער.

קעגן אָט דער אויפפאסונג פון דער ליבידא־סטרוקטור אין אן ארמיי קען מען מיט רעכט זאגן, אז די אידייען וועגן פאָטערלאנד, נאציאנאַלן רום א. א., וואס האבן אזא בא־טייט פאר דעם צוזאמענהאלט פון דער ארמיי, האבן נישט קיין ארט אין דער דאזיקער סטרוקטור. דער ענטפער איז, דאָס איז אַן אנדערער, שוין נישט אזא איינפאכער פאל פון מאסן־פארמירונג, און ווי ס'ווייזן די ביישפילן מיט די גרויסע ארמיי־אָנפירער, צעזאר, וואַ־ענשטיין נאפאָלעאָן, זענען אזעלכע אידייען נישט נויטווענדיק פאר דעם באשטאנד פון אן ארמיי. פון דעם

מעגלעכן ערזאץ פון אַ פירער דורך אַן אָנפירנדיקע אידיי און די באציונגען צווישן ביידע, צווישן אָנפירער און דער אידיי, וועלן מיר שפּעטער רעדן. דאָס פאַרנאַכלעסיקן פון דעם דאָזיקן ליבידאָ-פאַקטאָר אין דער ארמיי, אפילו דאַן, ווען ער איז נישט דער איינציק-ווירקזאַמער, איז נישט נאָר אַ טעאָרע-טישער חסרון, נאָר אויך אַ פּאַקטישע געפאַר. דער פּרייסישער מיליטאַריזם, וואָס איז געווען אזוי נישט פּסיכאָלאָגיש, פּונקט ווי די דייטשע וויסנשאַפט, איז דאס, אפשר, געוואָר געוואָרן בשעת די גרויסע וועלט-מלחמה. די קריגס-נעווראזן, וואס האבן אויפגעלייזט די דייטשע ארמיי, זענען ס'רוב געווען אַ פּראָ-טעסט פונם יחיד קעגן זיין אנגעוואָרפענע ראָל אין דער ארמיי. און לויט 1) T. Simmel's מעלדונגען דארף מען באַהויפּטן, אַז צווישן די מאטיוון פון קראַנק ווערן דארף מען אויפן ערשטן ארט שטעלן די נישט ליבלעכע באהאנדלונג פון דעם פּשוטן מענטשן דורך אָנפירער. ביי אַ בעסערער אָפּשאצונג פון דעו' דאזיקער ליבידאָ פאָדערונג, וואלטן ווארשיינלעך, ווי'סאנס פאנטאסטישע הבטחות און 14 פּונקטן נישט באַגעגנט אַזא לייכט-גלויביקייט, און דער אויסגעצייכנטער אינסטרומענט וואלט נ שט צעבראָכן געוואָרן אין די הענט פון די דייטשע אַ:פירער.

מיר באמערקן, אז אין די דאָזיקע ביידע קינסטלעכע מאַסן, איז יעדער יחיד, פון איין זייט, געבונדן ליבידאָ-ארטיק מיט דעם אנפירער (קריסטוס, ארמיי-אָנפירער) און פון דער צווייטער זייט, מיט די אנדערע מאסן-אינדיווידואומען. ווי אזוי פארהאלטן זיך די ביידע צוזאמענבונדן, צי זענען זיי גלייכארטיק און גלייכווערטיק און ווי אזוי מ'דארף זיי באַ-שרייבן פּסיכאלאָגיש, דאָס מוזן מיר אָפּלייגן אויף אַ שפּע-טערע אויספאָרשונג. מיר דערלויבן זיך אָבער צו מאכן א לייכטן פאָרוואורף יענע מחברים, וואס האבן נישט גענוג

---

1) Kriegsneurosen und Psychische Traume", München 1918.

אפגעשאצט דעם באסיס פון די פירער פאַר דער פסיכאָלאָגיע פון דער מאסע, בעת דער אויסקלויב פון ערשטן אויספאָרשונגס-אביעקט האט אונז געשטעלט אין אַ גינסטיקער לאגע. אַט ווילט זיך אונז דאַכטן, אַז מיר גייען אויפן ריכטיקן וועג, וואס וועט דערקלערן די הויפּט דערשיינונג פון דער מאסן-פסיכאָלאָגיע; די נישט-פרייהייט פונם יחיד אין דער מאַסע. אויב אין יעדן יחיד איז פאַראַן אַזאַ שטארק געפילס-צוזאמענבונד אין צוויי ריכטונגען, דאן וועט אונז נישט שווער זיין אַרויסצודרינגען פון דעם דאזיקן צושטאנד די באמערקטע פארענדערונג און דאס באגרענעצט ווערן פון זיין פערזענלעכקייט.

אַ רמז, אַז דער מהות פון אַ מאַסע באשטייט אויך די אין איר פאראנענע ליבידא־צוזאמענבונדן, האבן מיר אויך אין דעם פענאמען פון דער פאניק, וועלכע מען קען אמבעסטן אויספארשן אויף די מיליטערישע מאסן. אויב אַ מאסע ווערט אויפגעלייזט, דאַן אנטשטייט אַ פּאַניק. דער כאראקטער פון דער פאניק באַשטייט אין דעם, וואָס עס ווערט שוין נישט דערפילט קיין שום באַפעל פון די אָנפירער, און וואָס יעדער זאָרגט פאר זיך, אָן איינזען פאר די אַנדערע. די קעגנזייטיקע צוזאַמעבונדן האָבן אויפגעהערט און עס ווערט פריי אַ ריזן-גרויסער, זינלאָזער פחד. נאטירלעך, אויך דאָ קען מען אַרויסשטעלן אַ טענה, אַז עס איז גראָד פארקערט: דער פחד איז אַזוי גרויס, ער האָט באַזיגט אַלע איינזעענישן און צוזאַמענבונדן. Mc Dougall (ז. 24) האָט אפילו באטראכט דעם פאל פון פּאַניק (אמת, נישט מיליטערישער) אַלס מוסטער-ביישפּיל פאַר די פון אים באַטאָנטע אַפעקט-העכערונג דורך אנשטעקונג primary induction, אָבער די דאָזיקע ראַציאָנעלע דערקלערונגען האָבן זיך דאָ אינגאנצן נישט איינגעגעבן. צוערשט דאַרף מען דערקלערן, פאַרוואָס דער פחד איז אַזוי ריזן-גרויס געוואָרן. די גרויס פון דער געפאר קען נישט זיין אַלס סיבה, ווייל די זעלבע אַרמיי, וואָס איז איצט ארומגענומען פון פּאַניק, קען אויפהאַלטן עטלעכע גרעסערע און נאָך גרעסערע געפאַרן זער

גוט. זי געהערט גראָד צום מהות פון דער פּאַניק, וואָס שטייט נישט אין קיין פאַרהעלטעניש צו דער דראָענדיקער געפאַר, ווייל אָפט ברעכט זי אויס צוליב נישטיקע סיבות. אויב דער יחיד הייבט אָן צו זאָרגן פאַר זיך בעת דער פּאַנישער שרעק, ווייזט ער מיט דעם, אַז ביי אים האָבן אויפגעהערט צו עקזיסטירן די אַפעקטיווע צוזאַמענבונדן, וועלכע האָבן אים ביזאהער פאַרקלענערט די געפאַר. איצט, ווייל ער שטעלט זיך אַליין אַנטקעגן דער סכנה, דאַרף ער זי העכער שעצן. עס קומט אַלזאָ אויס, אַז די פּאַנישע שרעק זעצט פאָרויס די אָבשוואַכונג פון דער ליבידאָ-סטרוקטור פון דער מאַסע און רעאַגירט מיט איר אויף אַ באַרעכטיקטן אופן, נישט פאַרקערט, אַז די ליבידאָ-צוזאַמענבונדן פון דער מאַסע זענען כלומרשט געגאַנגען צום גרונט אויס מורא פאַר דער געפאַר.

מיט אָט די באַמערקונגען ווערט בשום-אופן נישט דער-ווידערט דער סברה, אַז די מורא אין דער מאַסע וואַקסט געוואַלטיק אויס. דורך אינדוקציע (אָנשטעקונג). Mc Dougall's אויפפאַסונג איז דורכאויס טרעפלך אין דעם פאַל, ווען די געפאַר איז אין אמת׳ן אַ גרויסע און ווען אין דער מאַסע זענען נישט פאַראַן קיין שטאַרקע געפילט צוזאַמענבינדונגען, וואָס ווערן פאַרווירקלעכט, אויב צ. ב. אין אַ טעאַטער אָדער אין אַ אַרוויילונגס-לאָקאַל ברעכט אויס אַ שׂרפה. אלס באַ-לערנדיקער און פאַר אונזער צוועק טויגלעכער פּרט איז דער אויבן דערמאָנטער פאַל, פון פּאַניק אין דע־ אַרמיי. אויב די געפאַר שטייגט נישט איבער די געוויינלעכע מאָסן, וואָס חזרן זיך אָפט איבער און וואָס האָבן נישט אַרויסגערופן קיין פּאַ-ניק. מ׳דאַרף נישט מיינען, אַז דאָס וואָרט פּאַניק ווערט דאָ באַנוצט שטרענג און גענוי.

מאַנכעס מאָל באַצייכנט מען אַזוי יעדן מאַסן-פחד, און אַ סך מאָל אויך די שרעק פון יעדן יחיד, אויב זי גייט אַריבער אַ געוויסע מאָס. אָפט ווערט דער דאָזיקער באַגריף רעזערווירט, אויב דער אויסדרוק פון שרעק ווערט נישט באַ-רעכטיקט דורך דער אַרויסגערופענער סיבה. אויב מיר נעמען

דאָס וואָרט „פאַניק" איז זין פון מאסן-פחד, דאַן קענען מיר
באַהויפּטן אוויטגייענדיקע אַנאַלאָגיע. די שרעק פונם יחיד
ווערט אַרויסגערופן אָדער דורך דער גרויס פון דער געפאַר,
אָדער דורך דער פאַרניכטונג פון די געפילס-צוזאַמענבונדן
(Libido besetz ng) דער לעצטער פאַל איז שייך דער נעוו-
ראָזישער מורא; (זע Vorjesungen zur Einführung in die Psy-
choanalize XXV,3 aufl, 1920).
די פאניק אנטשטייט אויך דורך דער העכערונג פון דער
סכנה, וואָס טרעפט אַלע, אדער דורך דאָס אויפהערן פון די
געפילסצוזאמענבונדן, וואָס האלטן צוזאמען די מאסע; און
דער לעצטער פאל איז אנאלאָגיש דער נעווראָזישער מורא.
פארגלייך צו דעם דעם געדאנקען-רייכן, אָבער עטוואס פאנ-
טאסטישן ארטיקל פון Bëld v. Tolneghy· Panik [und Pankom-
plex, „Imago" vl., 1920)
אויב מ'באַשרייבט די פאניק, ווי Mc Dougall (c. 1) טוט
אלס איינע פון די בולטסטע לייסטונגען פון „group mind"
קומט מען צום פאראדאקס, אז דידאזיקע מאַסן-נשמה שאפט
זיך אַליין אָפּ אין איינע פון אירע אויפפאלנדיקסקע דערשיי-
נונגען.
עס איז נישט קיין ספק, אַז די פאַניק באַטייט די אויפ-
לייזונג פון דער מאַסע, זי איז דער פועל-יוצא פון דאָס אויפ-
הערן פון אלע איינזעעניש; וועלכע די יחידים אין דער מאַ-
סע ווייזן איינער פארן צווייטן.
די טיפישע סיבה פאַרן אויסברוך פון א פאניק איז זער
ענלעך צו דאָס וואָס ווערט געשילדערט אין Nestroys פאראָ-
דיע אויף Hebbels דראַמע „יהודית און הולפורנס". דאָרטן
שרייט אַ זעלנער: „דער מלחמה-אָנפירער האָט פארלוירן דעם
קאָפּ", און באַלט אויף דעם צעלויפן זיך אלע אשורער. דער
פארלוסט פונם פירער, וואָסערען באַטייט ער זאָל נישט האָבן,
דאָס אַנטוישן זיך אין אים, רופט אַרויס אַ פאניק, הגם די גע-
פאר בלייבט די זעלבע; צוזאמען מיט דאָס פארשווונדן ווערן
פונם צוזאַמענבונד צום אנפירער, פארשווינדן – און דאָס אי:

א כלל—אויך די קעגנזייטיקע צוזאמענבונדן פון די מאַטןייזיום. די מאסע ווערט צעשטערט ווי אַ באַלאַניער פלעשל, ביי וועלכן מ'האָט אָפּגעבראָכן דעם שפּיץ.

די אויפלייזונג פון אַ רעליגיעזער מאַסע קען מען אַזוי לייכט באמערקן. נישט לאַנג איז מיר ארייגעפאלן אין די האַנט אריין אַן ענגלישער ראָמאַן פון קאַטוילישן לעבן, וואָס איז רעקאמענדירט געווארן דורכן לאָנדאָנער בישאף מיט דעם טיטל:

When it was dark 1), וואָס שילדערט אזא מעגלעכקייט פון אַ רעליגיעזער אויפלייזונג און אויך איר פועל־יוצא אויף אגעשיקטן אופן, ווי מיר דאַכט זיך, זער טרעפלעכן אופן. דער ראמאן שילדערט דאָס, גלייך ווי די זאך וואָלט פאָרגעקומען אין דער היינטיקער צייט: עס איז געלונגען א חברה פאַרשווע־רער, שונאים פון קריסטוסן און פון קריסטלעכן גלויבן, אויס־צוזוכן אין ירושלים א קבר אויף וועמענס אַן אויפשריפט ס'איז זיך מודה יוסף פון ארימאַטעאַ, אַז ער האָט אויס פּיע־טעט סיבות ארויסגענומען קריסטוסנס גוף דריי טאָג נאָך דער קבורה און אים דאָ באגראבן. מיט דעם איז פאַרניכטעט גע־וואָרן די לעגענדע וועגן קריסטוסנס תחית־המתים אויפשטיין און זיין געטלעכע נאטור, און דער פועל־יוצא פון דער דאָ־זיקער ארכעאָלאָגישער אנטדעקונג איז א דערשיטערונג פון דער אייראפּעאישער קולטור און אן אויסערגעוועגלעכע פארערונג פון געוואלטאטן און פאַרברעכנס, וואָס ווערן פאַרשווינדן ערשט דאַן, ווען ס'איז אנטדעקט געווארן די פאַרשווערונג פון די שווינדלער.

דאָס וואָס עס טרעט דאָ ארויס אויפן ערשטן פלאן ביי דער וואַרשיינלעכער אויפלייזונג פון דער רעליגיעזער מאסע, איז נישט דער פּחד, פאר וועלכן עס פעלט די סיבה, נאָר

„ווען ס'איז געווען פינצטער".

יקזיכטלאזע און פיינטלעכע אימפולסן קעגן אנדערע אים פולסן, וואס האָבן זיך ביז אָהער נישט נעקענט ארויסווייזן, אדאנק דער גלייכער ליבע פון קריסטוסן. 1)

מחוץ דעם דאָזיקן צוזאמענבונד שטייען אבער בעת דער מלוכה פון קריסטוסן יענע ־אינדיווידומען, וואָס געהערן נישט צו דער גלויביקער געמיינדע, וואס האבן אים נישט ליב און וועלכע ער האָט נישט ליב; דעריבער מוז א רעליגיע, אפילו ווען זי איז די רעליגיע פון ליבע, ארויסשטרעטן שטרענג און פיינטלעך קעגן די יעניקע, וואָס געהערן נישט צו איר. אין גרונט גענומען איז יעדע רעליגיע א רעליגיע פון ליבע פאר אלע, וואס זי נעמט ארום, און אין יעדער ליגט גרויזאמקייט און אומטאָלעראנץ קעגן די וואס שטייען נישט נאענט צו איר. מען דאַרף, ווי שווער עס זאל איינעם נישט זיין, נישט מאכן דעם גלויביקן קיין שווערע פארווורפן צוליב דעם. פאר נישט־גלויביקע און דיפערענטער איז עס אין דער הינזיכט פסיכאָלאגיש א סך לייכטער. אויב די דאזיקע אומטאָלעראנץ באווייזט זיך ניט אין די היינטיקע צייטן אזוי געוואלטיק און אזוי מוראדיק ווי אין די פריערדיקע יארהונדערטער, דארף מען דערפון דרינגען די מילדערונג פון די מענטשלעכע זיטן. מ׳דארף געפינען זוכן די סיבה דערפון אין דער אומבאַ־יינגטער אָפּשוואַכונג פון די רעליגיעזע געפילן און אין די פון איר אָפּהענגיקע ליבידאָ צוזאַמענבונדן. אויב אויפן אָרט פון דער רעליגיעזע מאַסע טרעט אַרויס אן אַנדערע מאַסן־פאַרמאַציע, ווי עס איז דאַכט זיך, דער פאַל מיט דער סאָציאַליסטישער, וועט דאָ זיין אַלס רעזולטאַט דיזעלבע אומטאָלעראַנץ צו די פון דרויסן שטייענדיקע, פונקט ווי אין די צייטן פון רעליגיעזע מלחמות,

1) פארגלייך צו דעם די דערקלערונג פון די ענלעכע פענאמענס נאכן פארשווינדן ווערן פונס דעם אויטאריטעט פון דער פאמיליע ביי P. Federu. Die vaterlosse Geselschaft, Wien 19 9

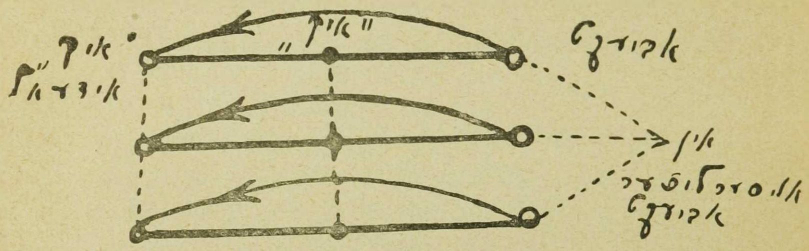

צװײגונג פֿאכן װײזער 72

VI

ווייטערדיקע אויפגאבן און ארבעטס־ריכטונגען.

מיר האָבן ביזאַהער אויסגעפאָרשט צוויי קינסטלעכע מאַסן און איינגעזען, אַז זיי זענען באַהערשט פון צוויי געפיל־צוזאַמענבונדן, פון וועלכע איינע, צום פירער, זעט אויס, ווייניקסטנס פאַר זיי — צו זיין מער פאַסנדיקער ווי די אַנדערע, וואָס עקזיסטירט צווישן די מאַסן־יחידים.

אָבער אין דער מאָרפאָלאָגיע פון דער מאַסע איז נאָך פאַראַן אַ סך אויסצופאָרשן און צו באַשרייבן. מען דאַרף אַרויסגיין פון דער הנחה, אַז אַ בלויזע מענטשן־מענגע איז נאָך נישט קיין מאַסע, כל־זמן עס זענען נאָך נישט פעסטגעשטעלט געוואָרן יענע צוזאַמענבונדן. מ׳דאַרף אָבער מודה זיין, אַז אין יעדער מענטשן־מענגע טרעט זייער לייכט אַרויס די טענדענץ צו דער פאָרמירונג פון אַ פסיכאָלאָגישער מאַסע. מען מוז שענקען אויפמערקזאַמקייט די פאַרשידנאַרטיקע, מער אָדער ווייניקע באַשטענדיקע מאַסן, וואָס קומען צושטאַנד ספאָנטאניש; מ׳דאַרף שטודירן די באַדינגונגען פון זייער אנטשטייונג און צערפאַל. קודם־כל אינטערעסירט אונז דער אונטערשיד צווישן די מאַסן, וואָס האָבן אַפירער און צווישן די, וועלכע האָבן

נישט אַ פירער. צי זענען נישט די מאַסן מיט פירער די אור־שפּרונגלעכסטע און פולקאַמסטע? צי קען מען נישט אין די אַנדערע מאַסן פאַרטרעטן דעם פירער מיט אַן אידיי, מיט אַן אַבסטראַקט, פון וועלכע עס זענען אַן איבערגאַנגס־שטופע די רעליגיעזע מאַסן מיט אַ נישט זעבאַרן אָנפירער? צי איז נישט דער שטעלפאַרטרעטער פון אַן אָנפירער אַן אַלגעמיינע אידיי, אַ ווינטש, אין וועלכער עס נעמט אַן אָנטייל די מאַסע? דאָס דאָזיקע אַבסטראַקטע קען זיך ווידעראַמאָל, מער אָדער ווייניקער פולקאָם, פאַרקערפּערן אין אַ פּערזענלעכקייט פון אַ צווייט־ראַנגיקן פירער, און פון דער באַציונג צווישן אידיי און פירער שטאַמען אַרויס אינטערעסאַנטע פאַרשידנאַרטיקייטן. דער פירער אָדער די פירנדיקע אידיי קענען אויך, אזוי צו זאָגן, ווערן נעגאַטיוו; דער האַס קעגן אַ באַשטימטער פּערזאָן אָדער אינסטיטוציע קען פונדעסטוועגן אויך ווירקן אלס פאַראייניקונגס־פּונקט און אַרויסרופן ענלעכע געפילס־צוזאַמענבונדן, פּונקט ווי די פּאָזיטיווע. עס פרעגט זיך דאַן, צי דער פירער איז באמת נויטווענדיק פאַר דעם מהות פון דער מאַסע א.אַ.וו.?

אָבער דידאָזיקע אַלע פראַגן. וואָס זענען טיילווייז אויך באַהאַנדלט געוואָרן אין דער ליטעראַטור וועגן דער מאַסן־פּסיכאָלאָגיע, וועלן נישט אימשטאַנד זיין אונז אַראָפּצופירן פון די גרונט־פּסיכאָלאָגישע פּראָבלעמען, וואָס שטעלן זיך פאַר אונז אין דער סטרוקטור פון דער געזעלשאַפט. מיר זענען צום ערשט געבונדן פון אַ באַטראַכטונג, וואָס ברענגט אונז אויפן קורצסטן וועג צום באַווייז, אַז די ליבידא־צוזאַמענבינדן כאַראַקטעריזירן די מאַסע.

מיר דערמאָנען זיך, ווי אַזוי די מענטשן פאַרהאַלטן זיך בכלל איינער צום צווייטן אין אַפעקטיוון צושטאַנד. לויט שאָפּענהויערס באַרימטן פאַרגלייך פון די געפרוירענע ווילדע חזירים, פאַרטראַגט קיין שום מענטש נישט קיין צופיל אינטימע נאָענטקייט פון אַ צווייטן. 1)

1) א „געזעלשאַפט פון ווילדע חזירים האט זיך אמאל. אין א קאלטן

לויט ווי עס באַהויפּטעט דער פּסיכאָ-אַנאַליז פאַלט אָפּ כמעט יעדע דויערהאַפטע אינטימע געפילס-פאַרהעלטניש צווישן צוויי פּערזאָנען — אין חתונה, פריינטשאַפט, עלטערן-און-קינדער-געפיל 1) אַן אָפּזעצונג פון אָפּשטויסנדיקע, פיינטלעכע געפילן, וואָס ווערן נישט באַקאַנט אַדאַנק דאָס פאַרבאַרגן זיי. ווייניקער באַהאַלטן איז עס, בעת די צוויי קריגן זיך און ווען דער אינטערגעוואָרפענער מורמלט קעגן זיין אויבערהערשער. דאָס זעלבע געשעט, ווען די מענטשן קומען זיך צוזאַמען אין גרויסע מאַסן. יעדעס מאָל, ווען צוויי פאַמיליעס פאַרבינדן זיך אַדאַנק דער חתונה, האַלט זיך יעדע איינע פון זיי פאַר די בעסטע אָדער בכבודיקערע ווי די צווייטע. פון צוויי שכנותדיקע שטעט ווערט יעדע אַ נישט-פאַרגינערן, קאָנקורענטין פון דער אַנדערער, יעדע פּראָווינץ קוקט פון אויבן אַראָפּ אויף דער צווייטער. נאָענט-קרובישע פאָלקס-שבטים שטויסן אָפּ איינער דעם צווייטן. דער דרום-דייטש קען נישט ליידן דעם צפון-דייטש, דער ענגלענדער רעדט אויס אַלדאָס בייז אויפן שאָטלענדער, דער שפּאַניער פאַראַכטעט דעם פּאָרטוגעזער. אַז ביי גרעסערע דיפערענצן איז פאַראַן אַ נישט לייכטע שנאה, (דער גאַליער קעגן גערמאַנער

ווינטער טאָג, צונויפגעדריקט נאָענט איינער צום צווייטן, כדי זיך שיצן דורך דער געגנזייטיקער וואַרימקייט פאַר דער פראָסט. אָבער באַלד האָבן זיי דערשפּירט די קעגנזייטיקע שטעך, וואָס האָבן זיי ווידער דערווייטערט איינער פון צווייטן. ווען די באַדערפעניש צו וואַרימקייט האָט זיי ווידער צוזאַמענגעבראַכט נאָענט, דאַן חזרט זיך איבער די זעלבע צרה, אַזוי, אַז זיי ווערן געוואָרפן הין און צוריק צווישן צוויי צרות, ביז זיי האָבן אויסגעפונען אַ מעסיקע דערווייטערונג, אין וועלכער זיי האָבן אַמבעסטן געקענט אויסהאַלטן". (Parerga und Paralipomenall Teil, Gleichnisse und Parabeln),

1) אַחוץ אפשר מיט דעם איינציקן אויסנאַם פון דער באַציונג צווישן אַ מוטער מיט אַ זון, וואָס שטיצנדיק זיך אויף דעם נאַרציזם, ווערט זי נישט געשטערט דורך קיין שפּעטערדיקע ריוואַליטעט און ווערט פאַרשטאַרקט דורכן אָנטייל אין דעם אויסקלויב פון סעקסועלן אָביעקט.

דער אריער קעגן סעמיס, דער ווייסער קעגן ראלירטן) דאס האט אונז שוין אויפגעהערט צו חידושן.

ווען די פיינטשאפט ווענדט זיך קעגן די אמאל געליבטע פערזאָנען, באצייכענען מיר דאָס אלס געפיל אַמביוואלענץ און מיר דערקלערן זיך דעם דאזיקן פאל, פארשטייט זיך, מיט א צופיל ראַציאנעלן אופן, דורך די פארשידענסטע סיבות צו אינ-טערעסן-קאָנפליקטן, וואָס טרעפן זיך גראד אין די אינטימע באציונגען. אין די ארויסטרעטנדיקע נישט-פריינטלעכקייטן און אפשטויסונגען קעגן נאענט-שטייענדיקע פרעמדע קענען מיר גע-פונען דעם אויסדרוק פון אייגנליבע, פון נארציזם, וואס שטרעבט צו זיין זעלבסט באפעסטונג און פירט זיך אזוי אויף, גלייך ווי די עקזיסטענץ פון אונטערשיידן זיינע אינדיווידועלע פעיקייטן ברענגט מיט זיך א קריטיק פון די דאָזיקע אייגנשאַפטן און א פאָדערונג זיי איבערצומאַכן. פאַרוואָס עס האָט זיך געוואָרפן אזא גרויסע עמפינדלעכקייט גראד אויף די דאזיקע אי נצלהייטן פון דער דיפערענצירונג ווייסן מיר נישט; עס איז אבער נישט אָפצולייקענען. אַז אין דעם דאזיקן פארהאַלטן זיך פון מענטשן, ווערט אויסגעדרוקט די גרייטקייט צו האס, די אַגרעסיווקייט, וועמעס אָפשטאמונג ס'איז אומבאקאנט און וועלכע מען קען צושרייבן אַן עלעמענטאַרן כאראקטער. 1)

אָבער די גאַנצע אומטאלעראנץ פארשווינדט, צייטווייליק אדער דויערנדיק, דורך דער פארמירונג פון א מאַסע און אין דער מאסע. כל זמן די מאסע-פארמירונג געדויערט, אדער אויפ-וויפיל זי דערגרייכט, פאַרהאַלטן זיך די יחידים, גלייך ווי זיי וואלטן געווען גלייכפארמיק, זיי דערליידן די אייגנארטיקייט

---

1) אין א בוך, וואָס איז ערשט נישט לאנג (1920) דערשינען -Jen seits des Ichs princip האב איך געפרוווט צו פארבונדן די פאלארקייט פון ליבע און האס מיטן אנגענומענעם קעגנזאץ פון לעבן-און-טויט-נייגונג, און די סעקסועלע נייגונגען צו באטראכטן אלס די ריינסטע פארטרעטער פון ד ערשטעז, פון לעבנס נייגונג.

פון א צווייטן, שטעלן זיך גלייך מיט אים און שפירן נישט קיין שום געפיל פון אפשטויסונג. אזא באגרענעצונג פון נאר־ציזם קען לויט אונזערע טעאָרעטישע אנשויונגען אנטשטיין נאָר דירך איין מאָמענט: דורכן ליבידאָ — צוזאמענבונד צו אנדערע פערזאָנען. די אייגנליבע געפינט איר גרעניץ נאָר אין דער ליבע צו אָביעקטן 1). מען וועט באלט שטעלן א פראַגע: צי פירט נישט די אינטערעסן־געמיינשאַפט אן־און פאַר־זיך און אין יעדן ליבידאָ־באציונג, צו דאס דולדן דעם צווייטן און צו איינזען? די דאָזיקע טענה מוז פארענטפערט ווערן מיט דעם, וואס אויף אזא אופן קומט דאך נישט צושטאנד די בליי־בנדיקע באגרענעצטקייט פונם נארציזם, ווייל די דאזיקע טאלע־ראַנץ געדויערט נישט לענגער, ווי דער דירעקטער ריוח, וואָס מען האָט פון דער מיטארבעט מיט אַן אַנדערן. אָבער דער פראַקטישער ווערט פון דער דאָזיקער שטרייט־פראַגע איז אסך קלענער ווי מען מיינט, ווייל די דערפארונג האָט געוויזן, אז אין פאל פון מיטארבעט ווערן איינגעשטעלט רעגלמעסיקע לי־בידאָ צוזאמענבונדן צווישן די חברים, וואס פארלע גערן און פיקסירן מער ווי דער ריוח. אין די סאציאלע באציונגען פון מענטשן געשעט דאס זעלבע וואס עס איז באקאנט דער פסי־כאָ־אנאליטישער פאָרשונג אין דעם אנטוויקלונגס־גאנג פון דעם אינדיווידועלן ליבידאָ. דער ליבידאָ שטיצט זיך אויף דער באפרידיקונג פון די גרויסע לעבנס־באַדערפענישן און קלויבט אויס די אין זיי באטייליקטע פערזאָנען אלס ערשטע אביעקטן. און פונקט ווי ביים יחיד, אזוי אויך אין דער אנטוויקלונג פון דער גאנצער מענטשהייט האָט נאָר געווירקט דער ליבידאָ אלס קולטור פאקטאָר אין זין פון אַ קער פונם עגאָאיזם צו אלטרואיזם. און אזוי אויך, די געשלעכטלעכע ליבע צו דער פרוי

---

1) זע: Zur Einfürung des Narzismus 1919. sam-ung kleiner Schriften zur Newrosenlehre, vierte Folge 1918.

צוזאמען מיט אלע פון איר ארויסדרינגנדיקע נויטיק טן. זי שווינט אלץ, וואָס איז אנגענעם דער פרוי, פונקט ווי די דע-סעקסואליזירטע, סובלימירטע האמאָסעקסועלע ליבע צו אן אַנדערן מאנספּערזאָן, וואָס אנטשטייט פון אַ בשותפותדיקער צוזאַ-מענאַרבעט.

אלזאָ, אויב אין דער מאסע קומען פאר באַגרענעצונגען פון דער נארציסטישער אייגנליבע, וואָס עקזיסטירן נישט מחוץ דער מאסע איז דאָס אן אָפּלייקנבארער באווייז פון דעם, אז דער מהות פון דער מאַסן פארמירונג באשטייט אין נייע זיך-פארבינדיקע צוזאמענבונדען פון מאסן-מיטגלידער איינער צום צווייטן.

איצט אבער פרעגט זיך דרינגנדיק, פון וואסער ארט זע-נען די דאָזיקע צוזאַמענבונדן: אין דער פסיכאָ-אנאליטישער לערע וועגן נעווראָזן האָבן מיר זיך ביז אהער באשעפטיקט מיט דעם צוזאַמענבונד פון אזעלכע ליבע-נייגונגען צו זייערע אָב-יעקטן, וואָס האָבן פארפאלגט דירעקטע סעקסועלע צילן. וועגן אזעלכע סעקסועלע צילן, קען פארשטייט זיך, נישט זיין קיין רייד אין דער מאַסע. דא האבן מיר צוטון מיט ליבע נייגונגען, וועלכע, הגם זיי ווירקן ווי ניקער ענערגיש, שטאַמען זיי דאָך אָפּ פון זייערע אורשפרינגלעכע צילן. אין די ראמען פון דער געוויינלעכער סעקסועלער אביעקט-באהערשונג האָבן מיר שוין באמערקט דערשיינונגען, וואס אַנטשפּרעכן דער אָפּנייגונג פון דער נייגונג פונם סעקסועלן ציל. מיר האָבן דאָס באַשריבן אלס שטופּע פון פאַרליבטקייט און אנערקענט, אַז זי ברענגט מיט זיך אַ געוויסע איינשפּאָרונג פונם „איך". מיר וועלן דאָ לייגן גרויס אויפמערקזאַמקייט אויף די דאָזיקע דערשיינונגען פון פארליבטקייט, האָבנדיק א יסוד צו האָפן, אז מיר וועלן געפינען אין זיי די פארהעלטנישן וואָס קענען איבערגעטראָגן ווערן אויף די צוזאמענבונדן פון דער מאסע. הוץ דעם וואָלטן מיר אליין געוואָלט וויסן, צי דער דאָזיקער אַרט פונם באַ-זיץ פון אָביעקט, ווי מיר ווייסן דאָס פון געשלעכטס לעבן, שטעלט מיט זיך פאָר דער איינציקער אופן פון געפילס-צוזאַ-

מענבונד, אָדער צי קענען געגומען ווערן אין באטראַכט נאך אַנדערע מעכאַניזמען פאַקטיש. ווייסן מיר פון דעם פסיכאָ-אַנאַליז, אַז עס זענען פאַראַן נאָך אַנדערע מעכאניזמען פון געפילס-צוזאַמענבינדן, — די אזוי גערופענע אידענטיפיצירונגען — וואָס זענען נישט גענוג באקאנט און שווער צו דערקלערן און וועמעס אויספארשונג דערווייטערט אונז אויף אגעוויסע צייט פון דער טעמא מאַסן-פסיכאָלאַגיע.

די אידענטיפיצירונג.

VII

די אידענטיפיצירונג איז באַקאַנט אינם פּסיכאָ-אַנאַליז אַלס די פריסטע דערשיינונג פון אַ געפילס-צוזאַמענבונד צו אַן אַנדערער פּערזאָן. זי שפּילט אַראָל אין דער פאָרגעשיכטע פון דעם עדיפּ-קאָמפּלעקס. א קליין יונגל האָט אַ באַזונדערן אינטע-רעס צו זיין פאטער, ער וואָלט געוואָלט זיין אזוי ווי ער, זיין אויף זיין אָרט אין אַלע פאַלן. זאָגן מיר מיט אַ רויק געוויסן: דער פאטער ווערט זיין אידעאַל. דאָס דאָזיקע פאַר-האַלטן זיך האָט גאָרנישט צו טון מיט א פּאסיווער אָדער פרוי-ענלעכער שטעלונג צום פאָטער (און צום מאַנספּערזאָן בכלל), דאָס איז אסך מער אויסשליכלעך מעגלעך. עס איז דורכויס אין הסכם מיט דעם עדיפּ-קאָמפּלעקס, וועלכער העלפט אים צוגרייטן. אין דערזעלבער צייט פון דער אידענטיפיצירונג מיטן פאטער, אָדער עטוואָס שפּעטער, האָט דאָס יונגל אָנגעהויבן באציען זיך צו דער מוטער ווי צו אן אָביעקט פון א ווידער-שטענדישן טיפּ. ער ווייזט, אלזא, צוויי פּסיכאָלאָגישע צוזאַמענ-בונגען: צו דער מוטער אַ ריינע סעקסועלע אָביעקט-נייגונג, צום

פאָטער אָן אידענטיפיצירונג אלס אידעאַל. די דאָזיקעביידע צוזאַמענבונדן עקזיסטירן איינער לעבן צווייטן, אָן קעגנזייטי־קער השפעה אָדער שטערונג. אַלס פועל־יוצא פון דער נישט־אויפהאַלטנדיקער פראָגרעסירנדיקער כאַראיינהייטלעכונג פון גייסטיקן לעבן, באַגעגנען זיי זיך ענדלעך און דורך דעם דאָ־זיקן צוזאַמענטרעף אַנטשטייט דער נאָרמאַלער עדיפּ־קאָמפּלעקס. דער קליינער באַמערקט, אז דער פאָטער שטייט אויפן וועג צו זיין מוטער; זיין אידענטיפיצירונג מיט דעם פאָטער נעמט יעצט אָן א פיינטלעכע ריכטונג און זי ווערט אידענטיש מיט דעם ווונטש צו פאַרנעמען דעם פאָטערס אָרט אויך ביי דער מוטער. די אידענטיפיצי ונג איז אויך פון אָנהייב אָן אמבי־וואלענט, זי קען זיין אַן אויסדרוק פון צערטלעכקייט, ווי אויך דער ווונטש צו באַזייטיקן אים. זי פירט זיך אויף ווי אַן אָפּ־שטאַמונג פון דער ערשטער אָראַלער פאזע פון דער ליבידאָ־אָרגאַניזאַציע, אין וועלכן זי פאַרקערפּערט דעם באַגערטן און געשעצטן אָביעקט דורך דער פאַרמיטלונג פון עסן און דערביי פאַרניכטעט זי אים אלס אַזעלכן. דער קאניבאַל בלייבט, ווי באַקאַנט, שטיין אויף דעם דאָזיקן שטאַנדפּונקט; ער האָט ליב אויפצופרעסן זיינע שונאים, און ער פרעכט נישט אויף די יעניקע, וועלכע ער קען ווי־עס־איז אַמאָל ליב האָבן. 1)

דעם גורל פון דער דאָזיקער אידענטיפיצירונג פאַרלירט מען שפּעטער לייכט אויסן אויג. עס קען דאַן געשעען, אַז דער עדיפּ־קאָמפּלעקס באַקומט דאַן אַ פאַרקערטע ריכטונג, אַז דער פאָטער ווערט גענומען אין א פרויעל כער מאָס, ווי אַן אָביעקט, פון וועלכן די סעקסועלע נייגונגען וואַרטן אויף זייער

1) זע. „Drei Abhandlungen zur sexualtheorie" und Abraham. „Untersurungen uber die früeste prägenite Entwiklungs der Libido „Inter Zeitschr f, Psycho analyls IY, 1916, auch in dessen klinische Beitrage zur Psychoanalyse". Intern. Psychoanalyt. Bibliotek. Bd. 10, 1921.

באפּרידיקונג. און דאַן ווערט די אידענטיפיצירונג דער פּאַר־לויפער פון דעם צוזאַמענבונד פון אָביעקט צום פּאַטער. דאס זעלבע גילט אויך ביים פאַל פון די זעלבע באַציונגען פון אַ קליינע טאָכטער צו א מוטער.

עס איז לייכט צו פאָרמולירן דעם אינטערשיד צווישן אַזאַ אידענטיפיצירונג פון פּאַטער און דער אויסקלויב פון פּאַ־טער אַלס אָביעקט. אין ערשטן פאַל איז דער פּאַטער דאָס, וואס מען וויל זיין, אין צווייטן — דאָס, וואָס מען וויל האָבן. עס איז, אלזאָ, דער אינטערשיד אין דעם, צי דער צו־זאַמענבונד געפינט דעם סוביעקט אָדער אָביעקט פונם „איך". דעריבער איז מעגלעך די עקזיסטענץ פון דער ערשטער נאָר פאַרן אויסוויילן פון א סעקסועלן אביעקט. עס איז זער נישט לייכט צו שילדערן דעם דאָזיקן אינטערשיד פון מעטא־פּסיכאָ־לאָגישן שטאַנדפּונקט. מען דאַרף נאָר אנמערקן, אז די אידענ־טיפיצירונג שטרעבט נאָר צו דער פאָרמולירונג פון אייגענעם „איך" לויטן ביישפּיל פון אן אנדערן מענטש, וועלכער ווערט גענומען אלס „אידעאַל".

פון א פאַרפלאָנטערטן צוזאַמענהאַנג נעמען מיר ארויס די אידענטיפיצירונג ביי אַ נעוראָזישן סימפטאָם־קאָמפּלעקס. דאָס קליינע מיידעלע, וואָס מיר אָבסערווירן איצט, באַקומט דעם זעלבן ליבידאָ־סימפטאָם ווי איר מוטער, למשל, דעם זעלבן פּייניקלעכן הוסט. דאָס קען פּאָרקומען אויף פערשידענע וועגן. די אידענטיפיצירונג איז די זעלבע ווי פון דעם עדיפּ־קאָמפּלעקס, וואָס באַטייט דעם פּייניקלעכן ווונטש צו פאַרנעמען דאָס אָרט פון דער מוטער, און דער סימפטאָם איז אַן אויסדרוק פון ליבע צום פּאָטער, ווי צו אַן אָביעקט; זי רעאַליזירט דאָס פאַרנעמען דער מוטערס אָרט אונטערן איינפלוס פונם שולד באַוווסטזיין: דו האָסט געוואָלט זיין מוטער, איצט ביזטו עס, ווייניקסטנס אין די ליידן. דאָס איז דער קאָמפּלעטער מעכאַניזם פונם היס־טערישן סימפטאָם. אָדער, אָט דער סימפטאָם איז דער זעלבער ווי דער סימפטאָם פון דער געליבטער פּערזאָן (ווי, למשל, דאָרע, אין Bruchstück einer Hysterieanalyse מאַכט נאָך דעם הוסט פון

פֿאָטער), דאַן קענען מיר פֿאַרשטיין דעם מהות פֿון דער זאַך אַזוי: די אידענטיפֿיצירונג האָט פֿאַרנומען ס'אָרט פֿונם אָביעקט-אויסקלויב. דער אָביעקט אויסקלויב איז דעגראַדירט געוואָרן ביז צו אידענטיפֿיצירונג. מיר האָבן געהערט, אַז די אידענטיפֿיצירונג איז די פֿריסטע און אורשפּרינגלעכסטע פֿאָרם פֿון געפֿילס-צוזאַמענבונד. אין די פֿאַרהעלטנישן פֿון דעם סימפּטאָמס אַנטשטייונג, ס'הייסט, פֿון איר אַרויסדרענגונג און ביי דער הערשאַפֿט פֿון מעכאַניזם פֿונם אומבאַוווּסטזיניקן, קומט אָפֿט פֿאָר, אַז דער אויסקלויב פֿונם אָביעקט ווערט ווידער אַן אידענטיפֿיצירונג. אַלזאָ, דער „איך" נעמט אויף זיך די אייגנשאַפֿטן פֿונם אָביעקט. עס איז באַמערקנסווערט, אַז דער „איך" קאָפּירט בעת די דאָזיקע אידענטיפֿיצירונגען אַמאָל די נישט געליבטע, אַמאָל די געליבטע פּערזאָן. עס איז פֿאַר אונדז אויך אויפֿפֿאַלנדיק, וואָס ביידע מאָל איז די אידענטיפֿיצירונג אַ טיילווייזע, אַ שטאַרק באַגרעניצטע, דערמיט, וואָס זי באָרגט נאָר אַרויס אַן איין איינציקן שטריך פֿון דער פּערזאָן, וואָס דינט אַלס אָביעקט.

דער דריטער, באַזונדערס אָפֿטער און וויכטיקער פֿאַל ביי דער פֿאָרמירונג פֿון סימפּטאָם, איז, ווען די אידענטיפֿיצירונג לייגט נישט קיין אכט אויפֿן אָביעקט-פֿאַרהעלטניש פֿון דער קאָפּירטער פּערזאָן. ווען, למשל, אַ מיידל אין אַ פּענסיאָנאַט האָט באַקומען אַ בריוו פֿון איר געהיימען פֿאַרליבטן, וואָס דערוועקט ביי איר אייפֿערזוכט און זי רעאַגירט דערויף מיט אַ היסטערישן אָנפֿאַל. וועלן אייניקע פֿון אירע חברטעס, וואָס ווייסן דערפֿון, באַקומען דעמזעלבן אָנפֿאַל, ווי מיר זאָגן, דורך דער פּסיכישער אינפֿעקציע (אַנשטעקונג). דאָ איז פֿאַראַן דער מעכאַניזם פֿון אידענטיפֿיצירונג, וואָס קומט פֿאָר אויפֿן יסוד פֿון ווונטש אָדער פֿון קענען געפֿינען זיך אין דערזעלבער לאַגע. די אַנדערע וואָלטן אויך געוואָלט האָבן געהיימע ליבע-באַציונגען און זיי אַקצעפּטירן אונטערן איינפֿלוס פֿון שולד-באַוווּסטזיין די דערמיט פֿאַרבונדענע ליידן. ס'וואָלט געווען נישט ריכטיק צו באַהויפּטן, אַז זיי נעמען פֿאַר זיך צו דעם דאָזיקן סימפּטאָם אויס מיטגע-

פיל. פאַרקערט, דאָס מיטגעפיל אַנטשטייט ערשט פון דער אידענ-
טיפיצירונג, און דער באַווייז דערצו איז וואָס אַזעלכע אַנשטע-
קונגען אָדער אימיטירונגען קומען פאר אויך אונטער אַזעלכע
אומשטענדן, ווען אפילו די סימפּאַטיע איז קלענער פון דער,
וואָס איז פאראן צווישן די פריינדינס אין אַ פּענסיאָנאַט. איין
„איך" האָט דערפילט אַ וויכטיקע אנאלאָגיע אין איין פונקט ביי
אן אַנדערן. — למשל, אין דער גלייכער גרייטקייט צו אַ געּ-
פיל, — עס אַנטשטייט אויף דעם באָדן אַן אידענטיפיצירונג
אין איין פונקט. און אונטערן איינפלוס פון דער פּאַטאָגענער 1)
סיטואַציע רוקט זיך איבער די אידענטיפיצירונג צום סימפּטאָם וואָס
איז פּראָדוצירט געוואָרן דורכן „איך", די אידענטיפיצירונג דורכן
סימפּטאָם ווערט. אזוי ארום, א סימן פון אַ באַהאַלטן אָרט פאַר
ביידע „איך'ס". וועלכע דאַרפן ארויסגעשטויסן ווערן.

דאָס געלערנטע פון די דאָזיקע דריי קוועלן קענען מיר
צוזאַמענעמען אזוי: ערשטנס: די אידענטיפיצירונג איז די
אורשפּרינגלעכע פאָרם פון אַ געפילס-צוזאַמענבונד, צווייטנס, אַז
זי ווערט אויף אן אַרעגרעסיוון וועג דער ערזאַץ פון אַ ליבי-
דאָ-אָביעקט-צוזאַמענבונד פונקט ווי דורך אינטראָיעקציע 2) פון
אָביעקט אינם „איך". דריטנס, אז זי קען אנטשטיין ביי יעדער
נייבאַמערקטער געמיינזאַמקייט מיט אַ פּערזאָן, וואָס איז גישט
דער אָביעקט פון סעקסועלער נייגונג. וואָס באַטייטנדיקער
ס'איז אָט די געמיינזאַמקייט, אַלץ דערפאָלגרייכער מוז ווערן די
דאָזיקע טיילווייזע אידענטיפיצירונג, און אזוי א יום פאַסט זי זיך
צום אנפאַנג פון א נייעם צוזאַמענבונד.

מיר טראַכטן אפילו, אַז דער קעגנזייטי ער צוזאַמענבונד
פון די מאסן-אינדיווידואומען איז לויט זיין נאַטור אַזאַ אי-
דענטיפיצירונג דורך אזויכטיקער אפעקטיווער-געמיינזאַמקייט,
און מיר קענען זיך משער זיין, אַז די דאָזיקע געמיינזאַמקייט

---

1) קראנקהאפטע

2) ארייננגיסן זיך

באשטייט אין דעם צוזאמענבונד מיטן פירער. אן אנדערע אנונג קען אונז זאגן, אז מיר זענען ווייט דערפון צו האלטן, אז די פראבלעם פון אידענטיפיצירונג איז מיט דעם אויסגעשעפט, אז מיר שטייען פאר דער פאדער-טיר פון דעם, וואס די פסיכא-לאגיע רופט אן „אנפילונג", און וואס האט דעם גרעסטן חלק אין אונזער פארשטענדניש פאר דעם פרעמדן „איך" ביי אנדערע פערזאנען. מיר וועלן זיך דא באשרענקן אויף די נאענטסטע ווירקונגען פון דער אידענטיפיצירונג און לאזן אין א זייט איר באטייט פאר אונזער אינטעלעקטועל לעבן.

די פסיכא-אנאליטישע פארשונג, וואס האט שוין ביי א געלעגנהייט אויך באריהרט די שווערע פראבלעמען פון פסיכאז, קען אונז אויך ווייזן די אידענטיפיצירונג אין אנדערע פאלן, וואס זענען נישט פארשטענדלעך פאר אונז אן ווייטערדיקע דער-קלערונגען. צוויי פון די דאזיקע פאלן וועל איך אויספירלעך באהאנדלען אלס שטאף פאר אונזערע ווייטערדיקע באטראכ-טונגען.

די גענעזע (שורש) פון דעם מענלעכן האמא-סעקסואליזם איז אין א גרויסער ריי פון פאלן אזא: דער יונגערמאן איז א זייער לאנגע צייט אינטענסיוו געווען פיקסירט צו זיין מוטער, אין זין פון עדיפ-קאמפלעקס. ענדלעך קומט, נאך דער סעקסו-עלער רייפקייט, די צייט צו פארבייטן די מוטער מיט אן אנ-דערן סעקסועלן-אביעקט. דא געשעט א פלוצלינגע ווענדונג: דער יונגער מאן פארלאזט נישט זיין מוטער נאר אידענטיפי-צירט זיך מיט איר, ער פערוואנדלט זיך אין איר און ער זוכט יעצט אביעקטן, וואס זאלן פארטרעטן זיין „איך", וועלכן ער זאל קענען אזוי ליב האבן און צערטלען, ווי זיין מוטער האט דאס געטון מיט אים. דאס איז אן אפטער פראצעס, וואס קען, באשטעטיקט ווערן אין יעדן באליביקן פאל און איז, נאטירלעך גאנץ אומאפהענגיק פון וואסער-עס-איז השערה, וואס מען מאכט איבער דער ארגאנישער נייגונג און מאטיוון פון יענער אומגע-ריכטער פארוואנדלונג. אין דער דאזיקער אידענטיפיצירונג איז אויפפאלנדיק איר שטארקייט. זי פארוואנדלט דעם „איך" אין

אַ העכסט וויכטיקער טייל. זי פאַרוואַנדלט אים אין אַ סעקסועלן כאַראַקטער, לויט דעם פּראָטאָטיפּ פון דעם ביזאַהעריקן אָבּיעקט. דערביי ווערט פאַרלאָזן דער אָביעקט, צי אינגאַנצן, אָדער נאָר אין דעם זין, וואָס ער בלייבט אינם געביט פון אומבאַוווסטזיניקן — דאָס געהער נישט צו אונזער דיסקוסיע. די אידענטיפיצירונג מיט דעם פאַרלאָזענעם אָדער פאַרלוירענעם אָביעקט אַלס ערזאַץ פון דעם זעלבן, די אינטראָיעקציע פונם דאָזיקן אָביעקט אינם „איך", איז שוין, אַלנפאַלס, נישט קיין נייס פאַר אונז. אַזאַ פּראָצעס לאָזט זיך געלעגנטלעך אוממיטלבאַר באַאָבאַכטן ביי אַ קליין קינד. ערשט נישט לאַנג איז אין דער פאַרעפנטלעכט Jnternationale Zeitsch-rift für Psychoanalisy געוואָרן אַזאַ אָבסערווירונג איבער אַ קינד וואָס האָט זיך גע- פילט אומגליקלעך צוליבן פאַרלוסט פון אַ קעצעלע, און האָט, נישט קיין סך טראַכטנדיק, דערקלערט אַז עס איז יעצט אַליין אַ קעצעלע און צופּאַסנדיק זיך צו דעם איז עס געקראָכן אויף אַלע פיר, נישט געוואָלט עסן ביים טיש א. א. וו, 1)

אַ צווייטן ביישפּיל פון אַזאַ אינטראָיעקציע פון אָביעקט האָט אונז געגעבן דער אַנאַליז פון מעלאַנכאָליע, וועמעס אפעקט ציילט צווישן זיינע סיבות דעם רעאַלן אָדער כלומרשטן פאַרלוסט פונם געליבטן אָביעקט. דער הויפּט-כאַראַקטער פון דעם דאָזיקן פאַל איז די גרויזאַמע זעלבסטדערנידערונג פון „איך" צוזאַ- מען מיט דער אומבארחמנותדיקער קריטיק און ביטערע זעלבסט- פאַרוואורפן. די אַנאַליזן האָבן דערוויזן, אַז די דאָזיקע אונטער- שאַצונגען און פאָרוואורפן באַציען זיך אין גרונט אויפן אביעקט און שטעלן מיט זיך פאָר די נקמה פונם „איך", „דער שאָטן פונם אָביעקט איז געפאַלן אויפן „איך", האָב איך געזאָגט אויף

1) Markuszewicz: Beitrag zum autisischen Denken bei Kindern. Interrnationale Zeitschrift für Psychanalyse VI, 1920.

אן אַנדער אָרט 1). די אינטראָיעקציע פונם אָביעקט זעט זיך ארויס מיט אַן איוסערגעוויינלעכער בולטקייט.

די מעלאנכאליע ווייזט אבער נאָך עפּעס אַנדערש, וואָס קען וויכטיק ווערן פאַר אונזערע שפּעטערדיקע באטראכטונגען. זי ווייזט אונז א צעטיילטן „איך", וואָס איז צעפאַלן אויף צוויי חלקים, פון וועלכע איינער ווילדעוועט קעגן צווייטן. דער אַנדערער חלק איז יענער, וואס איז פאַרענדערט געוואָרן דורך דער אינטראָיעקציע. דער חלק, וואָס שליסט אין זיך איין דעם פארלוירענעם אָביעקט. אָבער אויך דער חלק וואָס ווילדעוועט אזוי, איז אונז נישט אומבאַקאנט. ער שליסט אין זיך איין דאָס געוויסן, אַ קריטישע אינסטאַנץ אינם „איך", וואָס פאַרהאַלט זיך קריטיש צום „איך" אויך אין נאָרמאַלע צייטן, אבער קיינמאָל נישט אזוי אומברחמנותדיק און אזוי אומגערעכט. מיר האָבן שוין ביי א פריערדיקער געלעגנהייט געמאַכט די השערה, (Narzismus, Traum und Melancholie[2]) אַז פון אונזער „איך" אנטוויקלט זיך אַזא אינסטאַנץ, וואָס קען זיך אָפּזונדערן און אריינטרעטן אין אַ קאָנפליקט מיט אַן אנדערן „איך". מיר האָבן דאָס אָנגערופן „איך אידעאַל" און אים צוגעשריבן פונקציעס פון זעלבסט באַאָבאַכטונג, דאָס מאראלישע געוויסן, די צענזור פון חלום און די הויפּט־ראָל ביים ארויסשטויסן. מיר האָבן געזאָגט, אַז עס איז דער יורש פון אורשפּרינגלעכן נארציזם, אין וועלכן עס האָט זיין זעלבסט־באַפרידיקונג דער קינדישער „איך". שטופנווייז נעמט ער ביי די איינפלוסן פון דער סביבה די פאָדערונגען, וועלכע די סביבה שטעלט דעם „איך" און וועלכע דער „איך" קען נישט שטענדיק נאָכקומען, אזוי איז דער מענטש, ווען ער קען נישט זיין צופרידן מיט זיין אייגענעם „איך", קען ער געפינען זיין באַפרידיקונג פון דעם איך־דיפערענצירטן „איך אידעאל". ווייטער האָבן מיר פעסטגע־

---

2) Trauer und Melanchole, Sammlung kleiner schriften zur Neurosen lehre, IV, Folge, 19.8.

שטעלט, או אינם פּסוק-פּלאָנטער פון באַאָבאַכטונג ווערט באַ-
שיינפּערלעך דער צופאַל פון דער דאָזיקער אינסטאַנץ און
דערפּיי ווערט אַנטדעקט איר אָפּשטאַמונג: די איינפלוסן פון
די אויטאָריטעטן. קודם-כל פון די עלטערן 1) מיר האָבן אָבער
נישט פערגעסן אָנצוווייזן, אַז די מאָס צווישן דער ווייטקייט
פון דאָזיקן „איך אידעאַל״ אין דעם אַקטועלן איך וואַריאירט
זיך ביי יעדן איינציקן אינדיווידואום, און ביי אַ סך דערגייט
די דאָזיקע דיפערענצירונג פונם „איך״ נישט ווייטער, ווי ביי
אַ קינד.

אָבער איידער מיר וועלן אָנווענדן דעם דאָזיקן מאַטעריאַל
כּדי צו פאַרשטיין די ליבידאָ-אָרגאַניזאַציע פון אַ מאַסע, מוזן
מיר נעמען אין אכט אייניקע אַנדערע וועקסלנדיקע באַציונגען
צווישן אָביעקט און „איך״. 1).

---

1) Zur Einfürung des Narzissmus 1. c

2) מיר ווייסן גאַנץ גוט, אַז מיט די דאָזיקע ביישפּילן, גענומען פון
דער פּאַטאָלאָגיע, האָבן מיר נאָך נישט אויסגעשעפּט דעם מהות פון דער אידענ-
טיפיצירונג און אַזוי אַרום נישט באַריירט נאָך דעם רעטעניש פון דער אַנטשטיי-
ונג פון דער מאַסע. דאָ מוז מען אונטערנעמען אַ גרונטלעכערן און אַרומנע-
מנדיקן פּסיכאָלאָגישן אַנאַליז. פון דער אידענטיפיצירונג פירט אַ וועג, דורכן
נאָכמאַכן, צו דער „איינפילונג״, ד-ה צו דער פאַרשטענדניש פון מעכאַניזם, דורך
וועלכן עס ווערט אונז איבערהויפּט מעגלעך צו נעמען אַ שטעלונג צום גייס-
טיקן לעבן פון אַן אַנדערן מענטש. אויך וועגן די דערשיינונגען פון אַ פּאַראַ-
נער אידענטיפיצירונג איז נאָך דאָ אַ סך אויפצוקלערן. צווישן אַנדערן אין
איר פּועל יוצא, וואָס מען באַגרעניצט די אַגרעסיע קעגן אַ פּערזאָן מיט וועל-
כער מען האָט זיך אידענטיפיצירט, מען שוינט זי און מען העלפט איר אַרויס.
דאָס שטודירן אַזעלכע אידענטיפיצירונגען, וואָס זענען, למשל, דער יסוד ביי
די קלאַן-(שבט) געמיינשאַפטן, האָט געגעבן Robertson Smith דעם איבעראַשנדיק
רעזולטאַט, אַז זיי שטיצן זיך אויף דער אָנערקענונג פון אַ געמיינזאַמער סוב-
סטאַנץ קענען זיי געשאַפ Kinship und Marriage 1885 און דעריבער

VIII

פֿאַרליבטקייט און היפּנאָז.

דער געברויך פֿון דער שפּראַך בלייבט אַפּילו אין אירע קאַפּריזן געטריי עפּעס אַ ווירקלעכקייט. אַזוי רופֿט זי אָן „ליבע“ די פֿילפֿאַכיקע געפֿיל-געדאַנקען, וועלכע מיר פֿאַסן אויך אויף טעאָרעטיש אַלס ליבע, אָבער זי צווייפֿלט באַלד, צי די דאָזיקע ליבע איז די אייגנטלעכע, ריכטיקע, אמתע, און אַזוי אַרום ווייזט זי אָן אויף אַ גאַנצער שטופֿן-לייטער פֿון מעגלעכקייטן אין די ליבע פֿענאָמענס. עס וועט אונז אויך נישט שווער זיין אויסצוגעפֿינען אין דער באַאָבאַכטונג די דאָזיקע שטופֿן-לייטער.

אין אַ ריי פֿאַלן איז די פֿאַרליבטקייט נישט אַנדערש ווי דאָס געפֿונען אַן אָביעקט מצד דער סעקסועלער נייגונג פֿאַרן צוועק פֿון דירעקטער סעקסועלער באַפֿרידיקונג, און די דאָזיקע פֿאַרליבטקייט פֿאַרשווינדט צוזאַמען מיטן דערגרייכן פֿונם דאָזיקן ציל; דאָס איז דאָס, וואָס מ׳רופֿט אַן פּשוטע, זינלעכע ליבע. אָבער, ווי באַקאַנט, בלייבט די ליבידאָ-סיטואַציע זעלטן אַזוי איינפֿאַך. די זיכערקייט מיט וועלכער מען קען רעכענען אויף דעם ווידער-דערוואַכן פֿון דער נאָר-וואָס פֿאַרלאָשענער באַדערפֿעניש, האָט גע-

דורך אַ געמיינזאַמער גענומענער מאָלצייט. דער דאָזיקער שטריך דערלויבט פֿאַרבונדן אַזאַ אידענטיפֿיצירונג מיט דער פֿון מיר אין „Totem und Tabu“ קאָנסטרואירטער אור-געשיכטע פֿון דער מענטשלעכער פֿאַמיליע.

מוזט זיין דער צווייטער מאָטיוו, צו פילן אַ דויערהאַפטיקע נייַגונג צום סעקסועלן אָביעקט, און אויך צו „ליבן" אים אין דער פון ליידנשאַפט פרייער צווישנצייט.

פון דער נייער מערקווירדיקער אַנטוויקלונגס־געשיכטע פון דעם מענטשלעכן ליבע־לעבן דרינגט אַרויס אַ צווייטער מאָמענט. דאָס קינד האָט אין דער ערשטער אָפּגעשלאָסענער פּאַזע, ס׳רוב גאָך פינף יאָר, געפונען זיין ליבע אָביעקט אין איינעם פון זיינע עלטערן, אויף וועלכן ס׳האָבן זיך פאַרייניקט אַלע זיינע סעקסועלע אינסטינקטן, וואָס פאָדערן אַ באַפרידיקונג. די באַפרידיקונג, וואָס קומט דאַן שפּעטער, צווינגט דעם קינד אָפּצוזאָגן זיך פון דעם חוב פון די קינדישע סעקסועלע צילן און לאָזט איבער אַ טיף גייענדיקע מאָדיפיצירונג פון די פאַרהעלטנישן צו די עלטערן.

דאָס קינד בלייבט ווייטער צוגעבונדן צו די עלטערן, אָבער מיט אינסטינקטן, וואָס מען מוז אָנרופן „ציל געהאַמעוועטע". די געפילן, וואָס עס פילט פון דעמאָלט אָן פאַר די דאָזיקע געליבטע פּערזאָנען, ווערן באַצייכנט אַלס „צערטלעכע". עס איז באַקאַנט, אַז אין געביט פון אומבאַוווסטזיניקן בלייבן מער אָדער ווייניקער באַהאַלטן די פריערדיקע „זינלעכע" שטרעבונגען, אַזוי אַז דער אורשפּרינגלעכער שטראָם בלייבט ווייטער אין אַ געוויסן זין. 1)

צוזאַמען מיט דער סעקסועלער רייפקייט אַנטוויקלען זיך, ווי באַקאַנט, נייע זייער אינטענסיווע שטרעבונגען כדי צו דערגרייכן דירעקטע סעקסועלע צילן. אין אומגינסטיקן פאַל בלייבן זיי אָפּגעטיילט אַלס זינלעכע שטרעמונגען פון די דויערהאַפטיקע „צערטלעכע" געפיל־ריכטונגען. מיר האָבן דאָ פאַר זיך אַ בילד, וועמעסביידע זייטן ווערן מיט גרויס חשק אידעאַליזירט פון געוויסע ריכטונגען אין דער ליטעראַטור. דער מאַנספּערזאָן ווייזט שווערמערישע נייגונגען צו הויכגעאַכטעטע פרויען, וואָס רייצן

1) זע: Sexualtheorie. 1, c.

אים אָבער נישט צו אַ ליבע-פאַרקער, און ער איז גאָר פאַטענט אין באַצוג צו אנדערע פרויען, וואָס ער „ליבט" זיי נישט, שעצט זיי גרינג, אדער פאראכטעט זיי גאר. 2) אָבער עפטערס געלונגט דעם יונגענמאַן אַ געוויסע מאָס פון אַ סינטעזע צווישן דער נישט זינלעכער הימלישער און דער זינלעכער, ערדישער ליבע, און זיין פאַרהעלטניש צום סעקסועלן אביעקט כאַראַקטעריזירט זיך מיט דעם צוזאַמענווירקן פון די נישט געהאמעוועטע און ציל-געהאַמעוועטע אינסטינקטן. לויטן סכום פון די ציל-געהאַמעוועטע צערטלעכקייט-נייגונגען קען מען מעסטן די הויך פון דער פארליבטקייט אין קעגנזאַץ צו די בלויזע זינלעכע באַגערן.

אין די ראַמען פון אָט דער פאַרליבטקייט, וואַרפט זיך אונז גלייך אין די אויגן דער פענאָמען פון דער סעקסועלער איבערשאַצונג, דער פאַקט, וואָס דער געליבטער אָביעקט ליגט נישט אונטער דער קריטיק, וואָס אַלע זיינע אייגנשאַפטן ווערן העכער געשעצט ווי די אייגנשאַפטן פון נישט געליבטע פערזאָנען, אָדער אין דער צייט, ווען דערזעלבער אָביעקט ווערט נישט געליבט. ביי אַ ווירקזאַמער ארויסשטויסונג אָדער אונטערדריקונג פון די זינלעכע שטרעבונגען באַקומט זיך די פאַלשע איינבילדונג, אַז דער אָביעקט ווערט אויך זינלעך געליבט צוליב זיינע גינסטיקע מעלות, בעת ס'איז גאָר פאַרקערט; ערשט דאָס זינלעכע ווילגעפעלן האָט אים באַשאָנקען מיט די דאָזיקע מעלות.

די שטרעבונג, וואָס פעלשט דאָ דעם אורטייל, הייסט אי-דעאַליזירונג. אַ דאַנק דעם איז אונז פאַרלייכטערט די אָריענטאַציע; מיר באַמערקן, אַז דער אָביעקט ווערט באַהאַנדלט פונקט ווי דער אייגענער „איך", דאָס הייסט, אלזאָ, אַז בעת דער פאַרליבטקייט גיסט זיך איבער אויפן אָביעקט אַ גרעסערע מאָס פון נאַרציסטישן ליבידא. ביי מאַנכע פאַלן פון דעם ליבע

2) über die allgemeinste Erniderigung des Libes-leben Sammlung, 4 Folge, 1918.

אויסוואַל ווערט עס אַפילו באַשיינפּערלעך, אַז דער אָביעקט דינט צו דעם, אַז ער זאָל פאַרטרעטן דאָס אָרט פון אַן אייגענעם, נישט דערגרייכטן „איך"-אידעאַל". מען ליבט אים צוליב די פולקאָמענקייטן, וואָס מען האָט געשטרעבט פאַרן אייגענעם איך און וועלכע מען האָט זיך געקענט פאַרשאַפן אויפן דאָזיקן אומוועג פאַר דער באַפרידיקונג פון זיין נאַרציזם.

אויב די סעקסועלע איבערשאַצונג און די פאַרליבטקייט ווערן נאָך שטאַרקער, ווערט די קלאָרקייט פונם בילד נאָך מער צווייפלהאַפטער. די שטרעבונגען וואָס זענען געווענדעט אויף אַ דירעקטער סעקסועלער באַפרייונג, קענען איצט נאָך אינגאַנצן צוריקגעשטויסן ווערן, ווי ס'געשעט, למשל, רעגלמעסיק ביי דער רוימערישע ליבע פון יוגנטלעכן; דער איך ווערט וואָס אַמאָל פאָדערונגס-לאָזער, באַשיידענער, דער אָביעקט — גרויסאַרטיקער, ווערטפולער; ער באַהערשט, ענדלעך, די גאַנצע אייגנליבע פונם „איך", אַזוי אַז זיין זעלבסט-אָפּערונג ווערט אַ נאַטירלעכע קאָנסעקווענץ.

דער אָביעקט האָט, אַזוי צו זאָגן, פאַרצערט דעם איך. אין יעדן פאַל פון פאַרליבטקייט זענען פאַראַן שטריכן פון אונטערטעניקייט. באַשרענקונג פון נאַרציזם, זעלבסט-שאָדן, אין עקסטרעמע פאַלן ווערן זיי גאָר געהעכערט, און בלייבן הערשנדיק אַ דאַנק דער אַרויסשטויסונג פון די זינלעכע פאָדערונגען.

דאָס איז באַזונדערס לייכט אין פאַל פון אַן אומגליקלעכער נישט דערפילטער ליבע, ווייל נאָך יעדער סעקסועלער באַפרידיקונג קומט פאַר אַ ירידה פון דער סעקסועלער איבערשאַצונג. גלייכצייטיק מיט דער דאָזיקער „איבערגעגעבנקייט" פון דעם איך צום אָביעקט, וואָס שיידט זיך נישט אונטער פון דער סובלימירטער איבערגעגעבנקייט צו אַן אַבסטראַקטער אידיי, הערן אינגאַנצן אויף די פונקציעס, וואָס געהערן דעם „איך-אידעאַל", עס שווייגט די קריטיק, וואָס נייגט אַרויס פון דער דאָזיקער אינסטאַנץ, אַלץ וואָס דער אָביעקט טוט און פאָדערט, איז ריכטיק און פיין. דאָס געוויסן ווערט נישט אָנגעווענדעט אויף דעם אַלעם, וואָס ווערט געטון צוליב דעם אָביעקט. אין דער ליבע-פאַרבלענדונג

וועט דער מענטש א חרטה-לאָזער פאַרברעכער. די סיטואַציע לאָזט זיך אַן ערשטן פאָרמולירן אַזוי: דער אָביעקט האָט פאַרנומען ס'אָרט פונם איך

ס'איז לייכט צו שילדערן דעם אונטערשיד צווישן אי-דענטיפיצירונג און דער פאַרליבטקייט אין אירע העכסטע דער-שיינונגען וואָס הייסן פאַסצינאַציע, קנעכטישע אונטערטעניקייט. אין ערשטן פאַל האָט זיך דער איך באַרייכערט מיט די אייגנ-שאַפטן פונם אָביעקט, זיך „אינטראָאיצירט" אין זיי, לויט Ferenczei's אויסדרוק; אין צווייטן פאַל איז ער פאַראָרימט גע-וואָרן. האָט זיך מקריב געווען פאַרן אָביעקט, אים געשטעלט אויפן אָרט פון זיינע וויכטיקסטע באַשטאַנד-טיילן. ביי אַ נענ-טערע באַטראַכטונג באַמערקט מען אָבער באַלד, אַז אַזאַ שילדע-רונג שאַפט סתירות, וואָס זיינען גאָרנישט בנמצא. עקאָנאָמיש האַנדלט זיך דאָ נישט וועגן באַרייכערונג אָדער פאַראָרעמונג; מען קען אויך באַשרייבן די עקסטרעמע פאַרליבטקייט, אַזוי אַז דער איך האָט זיך אינטראָאיצירט דעם אָביעקט.

אפשר יועט אַן אַנדערער אונטערשיד אַרומנעמען דעם מהות פון דער זאַך. אין פאַל פון אידענטיפיצירונג איז פאַר-לוירן געגאַנגען דער אָביעקט, אָדער מען האָט זיך פון אים אָפּגעזאָגט; ער ווערט דאַן אויפגעריכט אינעם איך, דער איך פאַרענדערט זיך טיילווייז לויט דעם פּראָטאָטיפּ פונם פאַרלוירע-נעם אָביעקט. אין צווייטן פאַל איז דער אָביעקט געבליבן אָפּגע-היטן און ער ווערט אלס אַזעלכער איבערגעשאַצט מצד דעם איך און אויף זיין, דעם „איך"ס, חשבון. אָבער אויך בנוגע דעם אַנטשטייט א ספק, צי איז עס א זיכערע זאַך, אַז די אי-דענטיפיצירונג איז אַ תנאי פון אָפּזאָגן זיך פון אָביעקט-באַזיץ, צי קען נישט זיין אידענטיפיצירונג ביי דעם אויפגעהיטענעם אָביעקט? אָבער איידער מיר לאָזן זיך אַריין אין אַ דיסקוסיע וועגן דער דאָזיקער קאָמפּליצירטער פראַגע, קען ביי אונז אויפ-שיינען א געדאַנק, אַז אַן אַנדערע אַלטערנאַטיווע אַנטהאַלט אין זיך דאָס וועזן פון דער דאָזיקער זאַך-לאַגע, נעמלעך: צי פאַר-

נעמט דער אָביעקט דאָס אָרט פון „איך״ אָדער פון „איך אידעאל״.

פון דער פאַרליבטקייט איז, וואַרשיינלעך, נישט ווייט צום היפּנאָז. די אנאלאגיע צווישן זיי ביידע וואַרפט זיך אין די אויגן. די זעלבע אונטערטעניקייט, דאָס אונטערגעבן זיך, קריטיקלאָזיקייט אין באַצוג צום היפּנאָטיזירער, ווי אויך בנוגע דעם געליבטן אפעקט. דערזעלבער דוחק פון אייגענער איניציאַטיווע; ס׳איז נישט קיין ספק: דער היפּנאָטיזירער האָט פאַרנומען דאָס אָרט פונם „איך-אידעאל״. די אַלע פאַרהעלטנישן זענען אינעם היפּנאָז נאָך בולטער און שטאַרקער, אַזוי אַז עס וואָלט געווען צוועקמעסיקער צו דערקלערן די פאַרליבטקייט מיט דער הילף פונם היפּנאָז, נישט פאַרקערט. דער היפּנאָטיזירער איז דער איינציקער אָביעקט, קיין אנדערער ווערט נישט גענומען אין אכט צוזאַמען מיט אים. דאָס, וואָס דער איך לעבט אדורך אין חלום, וואָס ער פאָדערט און באַפעלט, דערמאָנט אונז, אַז מיר האָבן פאַרגעסן צו רעכענען צווישן די פונקציעס פונם איך-אידעאַל, אויך די פּרוּוון פון דער רעאַליטעט 1). ס׳איז נישט קיין וואונדער, וואָס דער איך האַלט אַלס רעאַל יעדע עמפינדונג, אויב נאָר די פסיכישע אינסטאַנץ, וואָס האָט זיך פריער באַשעפטיקט מיט די פּרוּוון פון דער רעאַליטעט, פאַרנעמט דאָס אָרט פון דער דאזיקער רעאַליטעט. דאָס פולע פעלן פון שטרעבונגען מיט אומגעהאַמעוועטע סעקסועלע צילן העלפט צו דער עקסטרעמער ריינקייט פון דערשיינונגען. די היפּנאָטישע באַציונג איז אַ נישט געבונדענע פאַרליבטע איבערגעגעבנקייט מיט דער אויסשליסונג פון סעקסועלער באַפרידיקונג, בעת ביי דער פאַרליבטקייט ווערט זי צייטווייליק אָפּגעלייגט און פאַרבלייבט ווייטער אויפן אונטערשטן פּלאַן אַלס אַ שפּעטערדיקע ציל-מעגלעכקייט.

---

1) Metapsychologishe Ergänzung zur Traumlehre, Sammlung kleiner Schriften zur Neurosenlehre, Vierte Folge, 1923.

פון דער צווייטער זייט אָבער, קענען מיר אויך זאָגן, אז די היפנאטישע באצי ן זענען — אויב ס׳איז דורכלאָזבאַר אַזאַ אויסדרוק – אַ מאסע-פארמירונג פון צוויי מענטשן. דער היפ-נאָז איז נישט קיין גוטער פאָרמירונגס-אָביעקט מיט דער מאסע, ווייל גיכער איז ער אידענטיש מיט איר, ער איזאָלירט פון דעם קאָמפּליצירטן באשטאַנד פון דער מאַסע איין עלעמענט: דאָס פארהאַלטן זיך פונם מאסן-יחיד צום פירער. מיט דער דאָזיקער אונטערשטרייכו פון דער צאָל שיידט זיך אונטער דער היפנאָז פון דער מאַסע, ווי ער שיידט זיך אונטער פון דער פארליבט-קייט דורך פעלן פון ריין סעקסועלע שטרעבונגען: ער איז דער מיטל-וועג צווישן זייביידע.

ס׳איז אינטערעסאנט צו זעען, אַז דוקא די ציל-געהאַמט-וועטע סעקסועלע שטרעבונגען שאַפן דויערהאפטיקע צוזאמענ-בונדן צווישן די מענטשן: דאָס פארשטייט מען לייכט פון דעם פאַקט, וואָס די דאָזיקע שטרעבונגען זענען נישט פעיק אויף אַ פולקאָמער באַפרידיקונג, בעת די נישט-געהאמעוועטע סעקסועלע שטרעבונגען ליידן אן אויסערגעוויינלעכע דערנידערונג, יעדעס מאָל נאָכן דערגרייכן דעם סעקסועלן ציל.

די זינלעכע ליבע איז באשערט צו שטילן זיך אין דער באַפרידיקונג, כּדי זי זאָל ווייטער געדויערן, מוז זי פון אָנהייב אָן פאַרטרעטן ווערן דורך ריין צערטלעכע, ד. ה. ציל-געהאַמע-וועטע קאָמפּאָנענטן אָדער באַזיצן עפּעס ענלעכ ס.

דער היפּנאָז וועט אונז לייכט לייזן דאָס רעטעניש פון דער ליבידא-קאנסטיטוציע, אויב ער גופא וואָלט נישט געהאַט אין זיך אַזעלכע שטריכן, וואָס בינדן זיך נישט אריין אין דער ביזאָהעריקער ראציאָנעלער דערקלערונג — ווי אַ פארליבטקייט מיט דער אויסשליסונג פון דירעקטע סעקסועלע שטרעבונגען. אין אים איז נאָך פאראן אַ סך וואָס איז אומפארשטענדלעך, מיסטיש. ער אנטהאלט אַ צומיש פון געליימטקייט, וואס

דרינגט אַרויס פון דער פאַרהעלטעניש טונבב שטאַרקן צום שוואַכן, הילפלאָזן, וואָס איז אַן איבערגאַנג צום היפּנאָז, וועלכער ווערט אַרויסגערופן ביי היות צוליב שרעק. דער אופן, ווי אַזוי עס ווערט אַרויסגערופן דער היפּנאָז, זיין באַציִונג צום שלאָף איז נישט קלאָר. און דער רעטנישהאַפטער אויסקלויב פון פּערזאָנען, וואָס זענען צוגעפּאַסט צו אים, ווייזט אָן אויף אַן אומבאַקאַנטן מאָמענט, וואָס ווערט אין אים פאַרווירקלעכט און וואָס מאַכט אפשר מעגלעך די ריינהייט פון די ליבידאָ-איינשטעלונגען. עס איז אויך באַמערקנסווערט, אַז אָפט קען דער מאָראַלער געוויסן פון דער היפּנאָטיזירטער פּערזאָן ווייזן אַ ווידערשטאַנד אפילו ביי אַ פולקאָמער סוגעסטיאָנירטער נאָכגיביקייט. אָבער דאָס קאָן פאָרקומען דערפאַר, ווייל ביים היפּנאָז, ווי דאָס ווערט געטון אין ס׳רוב פאַלן, קען בלייבן אַ וויסן, אַז דאָ האַנדלט זיך נאָר וועגן אַ שפּיל, אַ נישט-ריכטיקע רעפּראָדוקציע פון אַן אַנדערער, ווייט-לעבנס-וויכטיקער סיטואַציע.

אַ דאַנק די ביז איצטיקע באַטראַכטונגען זענען מיר פולקאָם צוגעגרייט אָנצוצייכענען אַ פאָרמול פון דער ליבידאָ-קאָנסטיטוציע פון דער מאַסע, ווייניקסטנס פון אַזאַ מאַסע, ווי מיר האָבן זי באַטראַכט ביז איצט, אַזאַ, וואָס האָט, אַלזאָ, אַ פירער און וואָס האָט נישט געקענט באַקומען אַ צווייטן מאָל, אַ צו-גוטס „אָרגאַניזירטקייט", די אייגנשאַפטן פון אינדיווידואום. אַזאַ אורשפּרינגלעכע מאַסע איז אַ צאָל פון אינדיווידועןֹ, וואָס האָבן אַוועקגעשטעלט איינעם און דעמזעלבן אָביעקט אויפן אָרט פון זייער „איך-אידעאַל" און צוליב דעם אידענטיפיצירן זיי זיך איינער מיטן צווייטן אין זייער „איך". די דאָזיקע פאַרהעלטניש לאָזט זיך פאַרשטעלן אויף אַ גראַפישן אופן אַזוי:

IX

דער סטאַדע אינסטינקט.

מיר וועלן זיך נאָר פרייען אַ קורצע צייט מיט דער אילוזיע, אַז דורך דער דאָזיקער פאָרמול האָבן מיר כלומרשט געלייזט דעם רעטעניש וועגן מאַסע. באַלד מוז אונז באַאומרואיקן דער געדאַנק, אַז מיר האָבן זיך, ווערנטלעך, פאַררופן אויף דעם רעטעניש פון היפּנאָז אין וועלכן עס איז פאַראַן נאָך אַ סך נישט דערליידיקטע פּונקטן, און דאַן ווייזט אונז אָן אַנדערע טענה דעם ווייטערדיקן וועג.

מיר דאַרפן צו זיך זאָגן, אַז די פיל אפעקטיווע צוזאַמענבונדן, וואָס מיר באַמערקן אין דער מאַסע, זענען גענוג כדי צו דערקלערן איינע פון אירע כאַראַקטעריסטישע שטריכן: דער מאַנגעל אין זעלבסשטענדיקייט און איניציאַטיוו ביים יחיד, די גלייכאַרטיקייט פון זיין רעאַקציע מיט אַלע אַנדערע, זיין דערנידערונג, אַזוי צו זאָגן, צום מאַסן־אינדיווידואום. אָבער די מאַסע ווייזט אויף עפּעס מער, ווען מיר באַטראַכטן זי אַלס גאַנצעס.

די שטריכן פון אָפּשוואַכונג פון אינטעלעקטועלער טעטיקייט, די געהאַמעוועטע אַפעקטיווישטעט, די אומפעיקייט צו מעסיקונג און צו אָפּלייגן, די נייגונג איבערצוטרעטן אַלע גרעניצן

אין די געפילס־אויסדרוקן. און די נייגונג צו א פולן איבער־גאנג פון דידאַקטיקע אויסדרוקן אין מעשים — דאָס אַלץ און ענלעכעס, וואָס ווערט אַזוי איינדרוקספול געשילדערט ביי לע־באָנען — שאַפט א נישט אַפּלייקנבאַר בילד פון רעגרעסיע פון דער גייסטיקער טעטיקייט, וואָס געפינט זיך אויף א פריערדי־קער שטופע, און מיר געפונען דאָסזעלבע, נישט ווערנדיק פאַר־חידושט, ביי די ווילדע מענטשן אָדער קינדער. אזא רעגרעסיע איז באַזונדערס אַן אייגנשאַפט פון דער פּשוטער מאסע, בעת ביי אַ הויך־אָרגאַניזירטער, קינסטלעכער־מאַסע קען זי, ווי מיר האָבן געהערט, נישט גיין צו ווייט.

אַזוי אַרום באַקומען מיר אן איינדרוק פון אַ צושטאַנד, אין וועלכן עס זענען צו־שטאַרק די איינצעלנע געפילס־נייגונגען און דער פּערזענלעכער אינטעלעקטועלער אקט, אזוי אז זיי זאָלן זיך אליין באַווייזן, און זיי מוזן דורכאויס וואַרטן אויף פאַרשטאַרקונג דורך א גלייכאַרטיקער איבערחזרונג מצד אנדערע. מיר וועלן דערמאַנען וויפיל פון די פענאמענס פון אפּהענגי־קייט געהערן צו דער נאָרמאַלער קאָנסטרוקציע פון דער מענ־טשלעכער געזעלשאַפט, ווי ווייניק עס געפינט זיך אין איר אָריגינעל־קייט, פּערזענלעכער מוט, ווי שטאַרק יעדער איינצעלנער מענטש גע־פינט זיך אין דער מאַכט פון די באַשטימונגען פון דער מאַסן־נשמה, וואָס אַנטפּלעקן זיך אַלס ראַסן־אייגנאַרטיקייטן, פּראָפעס־יאָנעלער פּאַראורטייל, עפנטלעכע מיינונג א.ד.גל. דער רעטעניש פון דעם סוגעסטיאָנירטן איינפלוס ווערט נאָך גרעסער, יועז מיר וועלן נאָך צוגעבן, אַז ער ווערט אויסגעפּרווט נישט נאָר דורכן פירער, נאָר אויך דורך יעדן איינצלנעם. און מיר מאכן זיך אַ פאָרוואורף, אַז מיר האָבן איינזייטיק געשילדערט די באַציונג צום פירער, נישט געבנדיק קיין אכט אויפן אַנדערן פאַקטאָר פון קעגנזייטיקער סוגעסטיע.

זייענדיק אזוי ארום אָנגעוויזן אויף באַשיידנקייט, זענען מיר גענייגט צוצוהערן זיך צו אן אנדערער שטים, וואָס זאָגט אונז צו אַ דערקלערונג אויף די איינפאַכסטע גרונט־יסודות. אזאַ דערקלערונג נעם איך פון W, Trotter's קלוג בוך וועגן סטאַדע־

אינסטינקט, און איך באַדויער נאָר, וואָס עס האָט נישט איינגאַנצן אויסגעמיטן די אַנטיפּאַטיע, וואָס איז אַ רעזולטאַט פון דער לעצטער גרויסער מלחמה. 1)

טראַטטער דרינגט אַרויס די צוגעשריבענע דער מאַסעגייסטיקע פענאָמענס פון דעם סטאַדע אינסטינקט (gregariousnesss), וואָס איז איינגעבוירן אין די מענטשן, פּונקט ווי ביי די אַנדערע מינים בעלי־חיים. די דאָזיקע סטאַדישקייט איז ביאָלאָגיש אַן אַנאַלאָגיע און אויך ווי אַ פאַרזעצונג פון דער פיל־צעליקייט; לויטן זין פון דער ליבידאָ־טעאָריע איז זי אַ ווייטערער אויסדרוק פון דער ליבידאָ אַרויסגייענדיקער נייגונג פון אַלע גלייכאַרטיקע לעבעדיקע וועזנס זיך צו פאַראייניקן צו וואָס־אַמאָל מער אַרומנעמענדיקער איינהייטן. 2) דער איינצעלנער מענטש פילט זיך נישט פולקאָם (incomplete), ווען ער איז אַליין. שוין די אַנגסט פון אַ קליין קינד איז דער אויסדרוק פון סטאַדע־אינסטינקט. דער ווידערשפּרוך קעגן דער סטאַדע באַשטייט אין דעם אָפּטיילן זיך פון איר און דאָס ווערט דעריבער מיט מורא אויסגעמיטן. די סטאַדע אָבער וואַרפט אָפּ יעדע נייע, נישט־געוווינטע זאַך. דער סטאַדע אינסטינקט איז עטוואָס אורשפּרינגלעכעס וואָס קען זיך ווייטער נישט אויפלייזן (which cannot be split up) Trotter רעכנט אויס אַ רייע פון נייגונגען (אָדער אינסטינקטן), וואָס ער האַלט פאַר אורשפּרינגלעכע:

דער אינסטינקט פון זעלבסט־דערהאַלטונג, דערנידערונג און געשלעכטלעכקייט פון דער סטאַדע. דער לעצטער אינסטינקט פאַלט אָפּט אַריין אין אַ לאַגע, וואָס שטעלט זיך אַקעגן די איבעריקע אינסטינקט. שולד־באַוואוסטזיין און פליכט געפיל זענען די כאַראַקטעריסטישע באַזיצן פון אַ gre-

1) W Trotter : Instinct of the Herd in Peace and War, London. 1916.

2) זע מיין ארבעט. Jenseits des Lustprinzip. Beiheft zur internationaler Zeitschrift für Psychoanalyse, VI. 1920.

garious animal.1) פון סטאדע-אינסטינקט גייען ז רויס לויט Trotter, די ארויסדרענגנדיקע כוחות, וואָס דער פּסיכאָ-אנאליז האָט אנטדעקט אין „איך", און פאָלגלעך, אויך דער ווידערשטאנד, אויף וועלכן דער דאָקטער טרעפט אָן בעתן פּסיכאָ-אנאליטישן היילן. די שפּראַך פארדאנקט איר באטייט דער פעיקייט צו א קעגנזייטיקער פארשטענדיקונג אין דער סטאדע, אויף איר שטיצט זיך הויפּטזעכלעך די אידענטיפיצירונג פון די איינצעלנע מענטשן איינער מיטן צווייטן.

אזוי ווי לע בּאָן האָט אין מיטל-פונקט פון זיין אויפמערקזאמקייט געשטעלט איבערוויגנד די כאראקטעריסטישע נישט-דויערדיקע מאסע און Mc Dougall — די סטאבילע געזעלשאפטן, פונקט אזוי האָט Trotter געלייגט אויפמערקזאמקייט אויף די אלגעמיינסטע פארבינדונגען, אין וועלכע דער מענטש, דער לייב פון די פּאָליטיקער 2) לעבט, און זיי געגעבן אַ פּסיכאָלאָגישע באגרינדונג: Trotter דארף אָבער נישט זוכן דעם סוד פון סטאדע־אינסטינקט, ווייל ער באצייכנט אים אלס אורשפּרינגלעך און נישט מער אויפלייזבאר. זיין באמערקונג, אז Boris Sidis האלט דעם סטאדע-אינסטינקט אלס אַ אָפּשטאמענדיקן פון סוגעסטיאָנירבארקייט, איז, צו זיין גליק, איבעריפליסיק; דאָס איז אַ דערקלערונג לויטן באקאנטן אומבאפרידיקטן מוסטער; און די פארקערטע הנחה, ד. ה. אז די סוגעסטיאָנירבארקייט שטאמט אָפּ פון סטאדע-אינסטינקט, ווייזט זיך מיר אויס צו זיין מער ווארשיינלעכער.

אָבער קעגן Trotter's שילדערונג קען מען מענהען מיט מער רעכט, ווי קעגן אַנדערע; טענהען, פאר וואָס זי לייגט צו ווייניק אכט אויף דער ראָל פון פירער אין דער מאַסע בעת מיר זענען גיכער געניגט צום קעגנזעצלעכן אורטייל,

1) סטאדע-חיה.

2) אין אריגינאל אין גריכישן

אז מ׳קען נישט פארשטיין דעם מהות פון דער מאסע, ווען מען פארנאכלעסיקט דעם פירער.

דער סטאַדע-אינסטינקט לאָזט איבערהויפּט נישט איבער קיין אָרט פאַרן פירער. ער, דער פירער, קומט נאָר צופעליק אריין אין דער סטאַדע, און אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם שטייט דער פאַקט, וואָס פון דעם דאָזיקן אינסטינקט איז נישטאָ קיין וועג צו א באַדערפעניש אין אַ גאָט; דער סטאַדע פעלט אַ פאַסטוך. אויסער דעם קען מען Trotter's שילדערונג אונטערגראָבן פסיכאָל גיש, ד. ה. מען קען ווייניקסטנס מאַכן וואַרשיינלעך, אַז דער סטאַדע-אינסטינקט איז יאָ אויפלייזבאַר, ער איז נישט אַזוי אורשפּרינגלעך אין דעם זעלבן זין ווי דער אינסטינקט פון זעלבסט-דערהאלטונג און ווי דער אינסטינקט פון געשלעכט.

ס׳איז נאַט רלעך נישט לייכט נאָכצופאָרשן די אָנטאָגעזע פון סטאַדע-אינסטינקט. די מורא פון קליינעם קינד, ווען מ׳לאָזט עס איבער אַליין, (וואָס Trotter טייטשט שוין אויס אלס אויסדרוק פונם אינסטינקט) לאָזט אָבער צו אן אנדערע אויסטייטשונג. זי געהערט דער מוטער, שפּעטער אַנדערע אָנפארטרויטע פערזאָנען, און איז דער אויסדרוק פון אַ נישט-דערפילטער בענקשאפט, מיט וועלכער דאָס קינד ווייסט נישט, וואָס צו טון, סיידן צו פארוואנדלען זי אין מורא. 1) די מורא פונם איינזאמען קליינעם קינד ווערט אויך נישט קלענער ביים אָנבליק פון אנדערע באליביקע פערזאָנען „פון דער סטאדע" ; נאָר פארקערט, דאָס צוקומען פון אזא „פרעמדן" רופט ערשט ארויס די מורא. דאן זעט מען נישט אַ לאַנגע צייט ביים קינד דעם סטאַדע-אינסטינקט אָדער מאַסן-געפיל. אזא אינסטינקט און געפיל שאפט זיך ערשט אין די פיל קינדער שטובן, פון זייער פארהעלטעניש צו די עלטערן, און,

---

1) זע: Vorlesungen zur Einfuhrung in die Psychoanalyse, uber die Angst.

נעמלעך, אלס רעאקציע אויף דער אנהייבנדיקער קנאה. מיט וועלכער דאָס עלטערע קינד באגעגענט דאָס יונגערע. דאָס על־טערע קינד וואָלט, פארשטייט זיך, געוואָלט אויסער ארויסשטויסן דעם קלענערן, ווייט האלטן פון די עלטערן און צונעמען ביי אים אלע רעכט, אָבער צוליבן פאקט, וואָס אויך דאָסדאָזיקע קינד — ווי די אלע שפעטערדיקע ווערט אויף אַ גלייכן אופן געליבט פון די עלטערן, און צוליב דער אוממעגלעכקייט פעסט צו ד־האלטן זיין פיינטלעכע שטימונג און שאָדן פאַר זיך, ווערט ער געצוווּנגען צו אידענטיפיצירן זיך מיט אנדערע קינדער, און ביי דער קינדער־מאַסע אנטשטייט אַ מאַסן־אָדער געמיינ־שאַפטס־געפיל, וואָס באקומט אין דער שול זיין ווייטערדיקע אַנטוויקלונג. די ערשטע פאָדערונג פון דער דאָזיקער רעאַקציע איז די גערעכטיקייט. די גלייכע באַד־האנדלונג פון אלע. עס איז באקאנט, ווי הויך און ענערגיש עס דרוקט זיך אויס די דאָזיקע פאָדערונג אין דער שול. אויב מען קען נישט אליין זיין דער פריווילעגירטסטער, זאל לכל־הפחות קיינער נישט פרי־ווילעגירט ווערן. מען וואָלט געקענט האלטן פאַר אוממוארשיינ־לעך די דאָזיקע פארוואנדלונג און פארטרעטונג פון אייפערזיכט דורך אַ מאסן־געפיל אין שול־און קינדער־שטוב, ווען מען וואָלט נישט שפעטער ווידער באַמערקט דעם זעלבן פראָצעס אונטער אנדערע פארהעלטנישן. לאָמיר זיך דערמאָנען און דער חברה פון טרוימעריש־פאַרליבטע פרויען און פרייליינס, וואָס רינגלען ארום דעם זינגער אָדער פיאַניסט נאָך זיין פאָרשטעלונג. געוויס, ס׳פאסט פאר זיי צו זיין אייפערזיכטיק איינע אויף דער צווייטער, אָבער צוליב דער גרויסער צאָל און דער אום־מעגלעכקייט צו דערגרייכן דעם ציל פון זייער פארליבטקייט, זאָגן זיי זיך אָפּ פון דעם, און אנשטאט צו רייסן די האָר איינע ביי דער צווייטער, האנדלען זיי ווי אַן אייגהייטלעכע מאסע, צערטלען, פאַרוויילן בייזאמען דעם קינסטלער און זיי וואָלטן געווען צופרידן צו טיילן זיך מיט זיינס אַלאָק. זיי, אורשפרינגלעכע קאנקורענטקעס, האָבן זיך געקענט אידענטיפיצירן אייניט מיט דער צווייטער, אַדאַנק דער גלייכער ליבע צו דעם

זעלבן אָביעקט. ווען אן אינסטינקט-סיטואַציע, ווי געוויינלעך, איז פעיק אויף פאַרשידענע אויסגענג, וועלן מיר זיך נישט ווונדערן, וואָס עס קומט צושטאַנד יענער אויסגאַנג, מיט וועלכן ס׳איז פאַרבונדן די מעגלעכקייט פון אַגעוויסער באַפרי· דיקונג, בעת אַן אַנדערער, אַליין אַנענטער שטייענדיקער ב׳ייבט הינטערשטעליק, ווייל די רעאַלע פאַרהעלטנישן אים דערמעגלעכן די נישט דערגרייכונג פון דאָזיקן ציל.

דאָס, וואָס מען געפינט שפּעטער אין דער געזעלשאַפט ווירקזאַם אַלס געמיינזאַמער גייסט, esprit de corps א. א. וו. לייקנט נישט אָפּ זיין אָפּשטאַמונג פון דער אור־שפּרינגלעכער קנאה. קיינער דאַרף זיך נישט ארויסרוקן אויבן אָן, יעדער דאַרף זיין גלייך צום אנדערן און האָבן דאָס זעלבע: סאָציאַ· לע גערעכטיקייט באַטייט, אַז מען זאָגט זיך אַליין אָפּ פון אסך זאַכן, כדי אויך די אַנדערע זאָלן זיך מוזן אָפּזאָגן דער· פון, אָדער, וואָס עס איז דאָס זעלבע: זיי זאָלן דאָס נישט קענען פאָדערן. די דאָזיקע פאָדערונג צו גלייכהייט איז דער שורש פון דעם סאָציאַלן געוויסן און פון דעם פליכט-געפיל. אויף אַן אומדערוואַרטעטן אופן אַנטפּלעקט זיך די דאָזיקע פאָ· דערונג אין דער מורא פאַר אַנשטעקונג ביי די סיפיליטיקער, וואָס מיר האָבן זיך אויסגעלערנט צו פאַרשטיין אַדאַנק דעם פּסיכאָאַנאַליז. די מורא פון די דאָזיקע אומגליקלעכע אַנטשפּרעכט זייער שטאַרקן ווידערשטאַנד קעגן דעם אומבאַוווסטזיניקן ווונטש צו פאַרשפּרייטן זייער אינפעקציע אויף אַנדערע מענטשן, דען פאַרוואָס זאָל זיי אַליין זיין אינפיצירט און אויסגעשלאָסן פון אַזוי פיל זאַכן, בעת די אַנדערע זענען נישט אויסגע· שלאָסן? דער שיינער אַנעקדאָט וועגן שלמה המלכס משפט האָט אויך דעמזעלבן שורש. אויב דער איינער פרוי איז געשטאָרבן אַ קינד, זאָלן די אַנדערע אויך נישט האָבן קיין לעבעדיק קינד. אַ דאַנק דעם דאָזיקן פאַרלאַנג איז מען געוויער געוואָרן געוואָרן וועלכער פרוי ס׳איז געשטאָרבן ס׳קינד.

דאָס סאָציאַלע געפיל שטיצט זיך. אַלזאָ, אויף דער פאַרוואַנדלונג פון אַ פריער פיינטלעכן געפיל אין אַ פּאָזיטיוו

באַטאָנטע צוגעבונדטקייט, וואָס האָט דעם כאַראַקטער פון אידענ·
פיצירונג. אויף וויפיל מיר האָבן ביז אַהער נאכגעזען דעם
דאָזיקן פראָצעס, ווייזט זיך אויס, אַז די דאָזיקע פאַרוואַנדלונג
קומט פאָר אונטערן איינפלוס פון אַ געמיי זאַמער צערטלעכער
צוגעבונדטקייט צו אַ פערזאָן, וואָס שטייט מחוץ דער מאַסע.
אונזער אנאַליז פון אידענטיפיצירונג איז פאַר אונז אַליין נישט
ריין אויסשעפנדיק. אָבער פאַר אונזער איצטיקן צוועק איז
גענוג, אויב מיר קומען צוריק צו דעם פונקט, אַז די מאַסע
פאָדערט די קאָנזעקווענטע דורכפירונג פון גלייכהייט. מיר האָבן
שוין בעתן באטראַכטן דיביידע קינסטלעכע מאַסן — קירך און
אַרמיי — געהערט, אַז דער ערשטער תנאי פון זיי איז, אַז
אלע זאָלן גלייך געליבט ווערן פון דעם פירער, מיר דאַרפן
אָבער נישט פאַרגעסן, אַז די גלייכהייט-פאָדערונג פון דער
מאַסע גילט נאָר פאַר די איינצעלנע מענטשן פון דער מאַסע,
נישט פארן פירער. אַלע איינצעלנע מענטשן דאַרפן זיין גלייך
צווישן זיך, אָבער אַלע ווילן זיי באַהערשט ווערן פון אַ פירער.
אצאָל גלייכע צווישן זיך, וואָס קענען זיך אידענטיפיצירן
איינער מיטן צווייטן, און איין איינציקער וואָס שטייט העכער
פאַר אַלע — אָט דאָס איז די סיטואציע, וואס מיר געפונען
פארווירקלעכט אין א לעבנס-פעיקער מאַסע. מיר דערלויבן זיך,
אַלזאָ צו קאָריגירן Trotter's אויסדרוק, אַז דער מענטש איז
אַ סטאַדע-חיה און מיר זאָגן, אַז ער איז אַסך מער ווי אַ
האָרדע-חיה. ער איז אַן איינצעלן וועזן פון אַ האָרדע,
וואָס ווערט אָנגעפירט דורך אַן אָנפירער.

X

די מאסע און די אור־ האָרדע

אין יאָר 1912 האָב איך מסכים געווען מיט טש. דאַר-ווינס השערה, אַז די אור-פאָרם פון דער מענטשלעכער געזעלשאַפט איז געווען די האָרדע, וואָס איז געווען אומבאַשרענקט באַהערשט פון אַ שטאַרקן „ער". איך האָב מיך באַמיט צו דער-ווייזן, אַז דער גורל פון דער דאָזיקער האָרדע האָט איבער-געלאָזט נישט-צערשטערבאַרע שפּורן אין דער מענטשלעכער געשיכטע, ספּעציעל אַז די אַנטוויקלונג פון טאָטעמיזם, וואָס נעמט אין זיך אַריין די התחלות פון רעליגיע, זיטלעכקייט און סאָציאַלער צעגלידערונג, שטייט אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם געוואַלטזאַמען טויט פונם אויבעראָנפירער און די פאַרוואַנדלונג פון דער פאָטער-האָרדע אין אַ ברודער-געמיינדע 1). דאָס איז, אמת, נאָר אַ השערה ווי אַסך אַנדערע, מיט וועלכע דער פּרע-היסטאָריקער פּרוווט צו באַלויכטן די פינצטערניש פון דער אור-צייט. — אַ just so story האָט דאָס וויציק אָנגערופן אַ נישט

---

1) Totem und Tabu 2 Auflage, 1920.

נישט-פרינציפּיעלע ענגלישער קריטיקער — אָבער איך מיין, אַז עס איז אַ כבוד פאַר אַזאַ השערה, אויב זי ווייזט זיך אויס אַלס צוגעפּאַסט צו שאַפן אַ צוזאַמענהאַנג און פאַרשטענדניש אויף וואָס אַמאָל מער נייע געביטן.

די מענטשלעכע מאַסן ווייזן אונז ווידעראַמאָל דאָס באַקאַנטע בילד פון דעם איבערשטאַרקן יחיד אינמיטן פון אַ חברה פון גלייכע חברים; דאָס זעלבע בילד בלייבט אויך אין אונזער פאַרשטעלונג וועגן דער אור-האָרדע. די פּסיכאָלאָגיע פון דער דאָזיקער מאַסע, ווי מיר קענען זי פון די אָפט דערמאַנטע באַשרייבונגען — דאָס פאַרשווונדן ווערן פון דער באַוווסטזיניקער איינצעלנער פּערזענלעכקייט, די אָריענטירונג פון געדאַנקען און געפילן אין גלייכע ריכטונגען, די איבערהערשאַפט פון דער אַפעקטיוויטעט און פונם אומבאַוווסטזיניקן גייסטיקן, די טענדענץ צו דער אומפאַרזוימטער אויספירונג פון אויפטויכנדיקע כוונות — דאָס אַלץ אַנטשפּרעכט דעם צושטאַנד פון רעגרעסיע צו אַ פּרימיטיווער גייסטיקער טעטיקייט, וואָס מען וואָלט טאַקי געקענט צושרייבן דער אור-האָרדע. 1)

---

1) כאַר דער אור-הארדע מוז באזונדערס גילטן דאָס, וואס מיר האָב שוין פריער באשריבן אין דער אלגעמיינער כאראקטעריסטיק פון מענטשן. דער ווילן פון יחיד איז געווען צו שוואך, ער האט נישט פארטרויט זיינע מעשים עס זענען נישט צושטאנד געקומען קיין אנדערע אימפּולסן, אחוץ קאָלעקטיווע. עס איז געווען נאר א געמיינזאמער ווילן, נישט קיין איינציקער. די פארשטעלונג האט נישט זיך געוואגט אויסצוגיסן אין א ווילן, אויב זי איז נישט פאר־שטארקט געווארן דורך דער עמפינדונג פון איר אלגעמיינער פארברייטונג. די דאזיקע שוואכקייט פון דער פארשטעלונג ליגט אין דער דערקלערונג פון דער שטארקייט כון דער געפיל-צוגעבונדנקייט, וואס איז געמיינזאם פאר אלע אבער די גלייכארטיקייט פון די לעבנס-אומשטענדן און דאס פעלן פון א פּריוואטן אייגנטום — האבן באשטימט די גלייכפארמיקייט פון די אינטעלעקטועלע אקטן ביי דעם איינצעלנעם מענטשן.

אויך די עקסקרעמענטאלע באדערפענישן שליסן נישט אויס די געמיינ

די מאַסע, שיינט אונז, אלזא, צו זיין אַ ווידעראויפלעב
פון דער אור-האָרדע. פונקט ווי דער אור-מענטש לעבט אין
יעדן איינצעלנעם מענטש, אַזוי אויך קען פון יעדער באַליביקער
מענטשן-מענגע — ווידער אַנטשטיין די אור-האָרדע; אויף וויפיל
די מאַסע באַהערשט געוויינלעך די מענטשן, דערקענען מיר אין
איר די פאָרזעצונג פון דער אור-האָררע. מיר מוזן ציען אַ
שלוס, אַז די פּסיכאָלאָגיע פון דער מאַסע איז די עלטסטע
מענטשן-פּסיכאָלאָגיע. דאָס וואָס מיר האָבן אויסגעטיילט אַלס
אינדיווידועלע פּסיכאָלאָגיע, פאַרנאַכלעסנדיק אַלע איבעריקע
מאַסן, איז אויסגעוואַקסן ערשט שפּעטער, שטופּענווייז און, אַזוי
צו זאָגן, נאָך אַלץ נאָר טיילווייז פון דער אַלטער מאַסן-פּסי-
כאָלאָגיע. מיר וועלן נאָך וואַגן פּרוּוון אנצווייזן דעם אויס-
גאַנגס-פּונקט פון דער דאָזיקער אַנטוויקלונג.

די נאָענטע איבערטראַכטונג ווייזט אונז אין וועלכן
פּונקט די דאָזיקע מיינונג דאַרף אַ באַריכטיקונג. די אינדיווי-
דועלע פּסיכאָלאָגיע איז מן הסתם אַלט ווי די מאַסן-פּסיכאָ-
לאָגיע, ווייל פון אָנהייב אָן זענען געווען צוויי פּסיכאָלאָגיעס:
איינע פון די מאַסן-יחידים, און די צווייטע פון די פֿעטער,
אויבעראָנפירער, ראשים, די איינצעלנע מענטשן פון דער מאַסע
זענען געווען אַזוי געבונדן, ווי מיר זעען דאָס נאָך היינט.
אָבער דער פאָטער פון דער אור-האָרדע איז געווען פריי.
זיינע אינטעלעקטועלע אַקטן זענען אויך אַלס באַזונדערע גע-
ווען שטאַרק און אומאפּהענגיק, זיין ווילן האָט נישט געדאַרפט
האָבן קיין באַקרעפטיקונג דורך די אנדערע מענטשן, מיר

אמקייט, ווי מען קען דאס באמערקן ביי קינדער און זעלנער. דער איינ-
ציקער אומבאדינגטער אויסנאם איז דער סעקסועלער אקט בעת וועלכן א
דריטע פערזאן איז, ווייניקסטנס, איבעריק; אין ערגסטן פאל איז זי פאראור-
טיילט צו א פיינלעך אפווארטן. וועגן דער רעאקציע פון די סעקסועלע בא-
דערפניש ן (די געניטאל - באפרידיקונג) קעגן דעם סטאדע - אינסטינקט זע
ווייטער.

נעמען קאָנזעקווענט אָן, אז זיין איך איז ליבידא-ארטיק ווייניקער געווען געבונדן, ער האָט קיינעם נישט ליב געהאט אַחוץ זיך, און די אַנדערע האָט ער ליב געהאַט אויף אַזויפיל וויפיל זיי האָבן געדינט פאַר זיין באַדערפניש, זיין „איך" האָט נישט אַוועקגעגעבן די אָביעקטן קיין איבריקס.

ביים אויפגאַנג פון דער געשיכטע פון דער מענטשהייט איז ער געווען דער איבערמענטש, וועלכן ניטשע האָט ערשט דערוואַרט אין דער צוקונפט. נאָך היינט דאַרפן די מאַסן-אינדיווידומען די אילוזיע, אַז זיי ווערן געליבט פון פירער אין אַ גלייכער און גערעכטער מאָס, אָבער דער פירער גופא דאַרף קיין אַנדערע נישט ליב האָבן, ער דאַרף האָבן די נאַטור פון אַ הערשער, זיין אַבסאָלוט נאַרציסטיש, אָבער זיכער אין זיך און זעלבסשטענדיק. מיר ווייסן, אַז די ליבע שטערט דעם נאַרציזם. און מיר וואָלטן געקענט אָנווייזן, ווי אַזוי אַרום זי איז געוואָרן אַ קולטור-פאַקטאָר, אַדאַנק דער דאָזיקער ווירקונג.

דער אור-פאָטער פון דער האָרדע איז נאָך נישט געווען אומשטערבלעך, ווי ער איז עס שפּעטער געוואָרן, אַדאַנק פאַרגעטערונג, ווען ער איז געשטאָרבן, האָט מען געמוזט פאַרטרעטן זיין אָרט; זיין אָרט האָט וואַרשיינלעך פאַרנומען דער יונגסטער זון, וואָס אויז ביז דאַן געווען אַ מאַסן-יחיד ווי אַלע אַנדערע. עס מוז, אַלזאָ, זיין אַ מעגלעכקייט צו פאַרוואַנדלען די פסיכאָלאָגיע פון דער מאַסע אין אַן אינדיווידועלער פסיכאָלאָגיע; עס מוז געפונען ווערן אַ תנאי, אונטער וועלכן עס זאָל לייכט פאָרקומען אַזאַ פאַרוואַנדלונג, פונקט ווי עס איז מעגלעך פאַר די בינען, אין אַ נויטפאַל, צו באַשטימען אַ קעניגן פון אַ לאַרווע אנשטאַט אַן אַרבעטערין, דאַן קען מען זיך פאָרשטעלן נאָר דאָס: דער אור-פאָטער האָט געשטערט זיינע זין די דירעקטע באַפרידיקונג פון זייערע סעקסועלע שטרעבונגען; ער האָט זיי געצוווּנגען צו אבסטינענץ און, פאָלגלעך, צו געפילס-צוגעבונדנקייט איינער צום צווייטן, וואָס האָבן געקענט אַרויסגיין פון שטרעבונגען, מיט

געהאָמעוועטע סעקסועלע צילן. ער האָט זיי אויפגעצווונגען, אַזוי צו זאָגן, די מאַסן פסיכאָלאָגיע. זיין סעקסועלע אייפערזוכט און זיין טאָלעראַנץ זענען אין דער לעצטער ליניע געוואָרן די סיבה פון דער מאַסן-פסיכאָלאָגיע [1]

דער, וואס איז געוואָרן זיין נאָכפאָלגער, האָט אויך געהאט די מעגלעכקייט פאַר אַ סעקסועלע באַפרידיקונג און מיט דעם האָט זיך פאַר אים געעפנט אַ וועג אַרויסצוטרעטן פון די באַדינגונגען פון דער מאַסן-פסיכאלאגיע. דאָס פיקסירן פון דעם ליבידא אויפן ווייב, די מעגלעכקייט פון דער באַפרידיקונג אָן אפלייגונג און אָן נדחה האָט געמאַכט אַ סוף צו דעם באַטייט פון די געהאַמעוועטע סעקסועלע שטרעבונגען און געלאָזט דעם נאַרציזם שטענדיק שטיין אויף דער זעלבער חויך. צו דער דאָזיקער באַציונג פון דער ליבע און דאָס אַנט-שטיין פון כאַראַקטער וועלן מיר נאָך צוריקקומען אין אונזער צוגאָב-קאַפּיטל.

שטרייכן מיר דאָ נאָכאַמאָל אונטער, ווי אַ באַזונדערס באַלרעדנדיקן מאָמענט. די באַציונג צווישן דער קאָנסטיטוציע פון דער האָרדע און די מאָסנאַמען דורך וועלכע — אפגעזען פון צוואַנג-מיטלען — עס ווערט צוזאַמענגעהאַלטן אַ קינסטלעכע מאַסע. ביי דער קירך און אַרמיי האָבן מיר געזען, אַז אַזאַ באַדינג איז די אילוזיע, אַז דער פירער ליבט אַלע איינצעל-נע אויף אַ גלייכן און גערעכטן אופן. דאָס איז טאקי די אידעאַליסטישע איבעראַרבעטונג פון די פאַרהעלטנישן אין דער האָרדע, אין וועלכע אַלע זין פילן, אַז זיי ווערן אויף אַ גלייכן אופן פאַרפאָלגט פונם פאָטער און זיי האָבן פאַר אים מורא אויף אַ גלייכן אופן. שוין די נאָענטסטע פאָרם פון

---

1) עס לאזט זיך אויך אננעמען אז די פארטריבענע זין, דערווייטערט פון פאטער, האבן באנוצט דעם פארשריט פון דער אידענטיפיצירונג איינער צום צווייטן צו האמאסעקסועלע אביעקטן-ליבע און אזוי ארום באקומען די פרייהייט צו דערהרגענען דעם פאָטער.

דעו- מענטשלעכער געזעלשאַפט, דער טאָטעמישער קלאַן, האָט
אַלס פאַר-תּנאי די דאָזיקע פאַרוואַנדלונג, אויף חעלכער עס
שטיצן זיך אַלע סאָציאַלע פליטן. די אומצערשטערבאַרע
שטאַרקייט פון דער טאַמיליע אַלס אַ נאַטירלעכע מאַסן-בילדונג,
שטיצט זיך אויף דעם וואָס דער דאָזיקער נויטווענדיקפד פאַר-
בונדונג פון דער גלייכער ליבע פון פאטער קען ווירקלען זיין
פאַסיק פאַר איר.

— אָבער מער דערוואַרטן נאָך מיר פון דער אָפּשאַצונג פון
דער מאַסע פון שטאַנד-פונקט פון דער אור-האָרדע. די דאָזיקע
אָפּשאַצונג דאַרף אונז נענטער ברענגען צום דעם אומפאַרשטענד-
לעכן, געהיימניספולן פון דער אַנטשטייונג פון דער מאַסע יואָס
באַדאַלטן זיך אונטער די רעטזעלהאַפטע ווערטער היפּנאָז און
סוגעסטיע. און איך מיין אַז זי קען דאָס באַווייזן. לאָמיר זיך
נאָר דערמאַנען, אַז דער היפּנאָז האָט אין זיך עטוואס דירעקט
נישט היימליכעס: דער כאַראַקטער פון דעם אומהיימלעכן
ווייזט אָ, אויף אַן אַרויסשטויסונג פון אַן אָבגעשוואַכטער אַלט-
קייט און אויד אַ פולן צוטרוי. 1). לאָמיר זיך דערמאַנען ווי
אַזוי עס גייט-צו דער היפּנאָז. דער היפּנאָטיזירער באַהויפּטעט,
אַז ער באַזיצט אַזאַ מאַכט, וואָס באַרויבט דעם ווילען פונם
אָביעקט, אָדער, וואָס איז דאָע זעלבע, דער אָביעקט גלייבט,
אַז דער היפּנאָטיזירער באַזיצט אַזאַ מאכט. די דאָזיקע גע-
היימניספולע מאַכט — פּאָפּולער נאָך אַלץ באַצייכנט אַלץ באַ-
צייכנט אַלס חיה'שער מאַגנעטיזם — מוז זיין די זעלבע, וועלכע
גילט פאַר דעם פּרימיטיוון מענטש אַלס קוואַל פון טאַבור. די
זעלבע, וואָס גייט אַרויס פון קעניגן און אנפירער, און וואָס
איז געפערלעך, ווען מען דערנענטערט זיך צו זיי . דער
היפּנאָטיזירער וויל באַזיצן די דאָזיקע מאַכט, ווי אַזוי דערפירט
ער זי צום באַווייזן זיך? מיט דעם, וואָס ער פאָדערט אויף

---

2) זע: Totem zend Taba, und die dorf zitietfe
quəllem.

די פערזאָן צו קוקן אים אין די אויגן אַריין; ער היפּנאָטיזירט אויף אַ טיפּישן אופן דורך זיין בליק. גאַאד אבער דער אָנבליק פון אָנפירער איז פאַרן פרימיטיוון מענטש געפערלעך און אומדערטרעגלעך, ווי דאָס איז שפּעטער געווען דער פאַל מיט דער גאָטהייט. משה האָט געמוזט שפּילן די ראָל פון אַ פאַרמיטלער צווישן גאָט און פאָלק, ווייל עאָס פאָלק קען נישט פאַרטראָגן גאָטס אנבליק, און ווען משה קומט צוריק פון גאָט, שטראַלט זיין פּנים, איין טייל פון „מאַנאַ״ האָט זיך, ווי ביים פאַרמיטלער פון די פרימיטיווע מענטשן, איבערגעטראָגן אויף אים. 1) מען קען אויך אַרויסרופן דעם היפּנאָז דורך אַנדערע וועגן, וואָס פירן אָבער צו טעותים, און געבן אַ גרונט צו אומבאַגרינדעטע פיזיאָלאָגישע טעאָריעס. צ. ב. דאָס ארויסרופן דעם היפּנאָז דורכן פיקסירן אויף אַ גלענצענדיקער זאַך און אויף אַ מאָנאָטאָנעם גערויש. אין דערווירקלעכקייט דינען די דאָזיקע ביישפּילן נאר פאַרן אָפּציען און פאַרבונדן די באַוווּסטזיניקע אויפמערקזאַמקייט. די סיטואַציע איז אַזוי גלייך ווי דער היפּנאָטיזירער וואָלט געזאָגט; איצט באַשעפטיקט אייך נאר מיט מיין פערזאָן, די איבעריקע וועלט זאָל אייך נישט אינטערעסירן. געוויס, עס וואָלט געווען טעכניש נישט צוועקמעסיק, ווען דער היפּנאָטיזירער וואָלט אַזוי גערעדט; דער סוביעקט וואָלט דורך דעם אָפּגעריסן געוואָרן פון זיין אומבאַוווּסטזיניקער איינשטעלונג און אויפגערייצט געוואָרן צו אַ באַוווּסטזיניקן ווידערשפּרוך. אָבער בעת דער היפּנאָטיזירער מיידט אויס נישט צו לענקן דאָס באַוווּסטזיניקע דענקן פונם סוביעקט אויף זיינע כוונות, און די עקספּערימענטירטע פערזאָן. פאַלט אַריין אין אַ צושטאַנד, בעת די וועלט ווערט פאַר אים נישט אינטערעסאַנט, געשעט עס, אַז זי קאָנצענטרירט הירקלע־צומבאַוווּסטזיניק די גאַנצע אויפמערקזאַמקייט אויפן היפּנאָטיזירער און זי שאַפט די איינשטעלונג פון ראַפּאָרט, פון

(1 Das Unhicmhlel Imago V 1619.

איבערטראגונג אויפן היפּנאָטיזירער. די אומדירעקטע מעטאָדן
פון היפּנאטיזירער האָבן, אלזאָ, פּונקט ווי די געוויסע טעכנישע
אנווענדונגען פונם וויץ אַלס דערפאָל, געוויסע פּאַרטיילונגען
פון דער גייסטיקער ענערגיע, אויפצוהאַלטן, וועלכע וואלטן גע-
שטערט דעם פאַרלויף פון דעם אומבאַוווסטזיניקן פּראָצעס, און
זיי פירן שווערלעך צום גלייכן ציל, ווי די דירעקטע באַיינ-
פלוסונגען דורך שטאַרן אָנקוקן אָדער פּאַסן. Ferenczi 1) האָט
ריכטיק אויסגעפונען, אַז דער היפּנאָטיזירער פּערנעמט ס'אָרט
פון די עלטערן, באַנוצנדיק זיך מיטן באַפעל צום שלאָפן. ער
מיינט, אַז מען דאַרף אונטערשיידן צוויי ארלײ היפּנאָזן: איינער
אַ חניפהדיקער, באַרואיקנדיקער, וואָס האט די מוטער אַלס
פּראטאטיפּ, און איינעם אַ דראָענדיקן, וועלכן ער שרייבט צו
דעם פאָטער 2) דאַן באַטייט אין .דעם היפּנאָז דער געבאָט צו
שלאָפן נישט אַנדערש, ווי די אויפפאָדערונג אָפּצוווענדן די

1) די כיטואציע, וואס די היפּנאטיזירטע פּערזאן האט אומבאוווסטזיניק
איינגעשטימט אויפן היפּנאטיזירער, בעת זי באשעפטיקט זיך באוווסטזיניק מיט
נישט-פארענדערלעכע, נישט אינטערעסאנטע איינדרוקן, האט איר קעגנזאץ בעת
דער פּסיכא-אנאליטישער באהאנדלונג, וואס פּארדינט, אז מען זאל זי דא דער-
מאנען. בעת יעדן אנאליז, טרעפט לכל-הפחות איינמאל, וואס דער פּאציענט בא-
הויפּטעט עקשנותדיק, אז איצט ליגט אים נישט קיין שום געדאנק אין קאפּ.
זיינע פרייע אסאציאציעס האבן זיך אפּגעשטעלט און די געוויינלעכע אימפּולס
וואס ברענגען זיי אין באוועגונג געלונגען נישט. דורך איינגעקשנקייט דער-
גרייכט מען, ענדלעך, זיין מודה זיין זיך, אז ער טראכט וועגן דער לאנדשאפט
וואס מ'זעט דורכן פענצטער פון דעם באהאנדלונגס-צימער, וועגן די טאפּעטן
אויף דער וואנט, וואס ער זעט פאר זיך, אדער וועגן גאז-לעמפּל, וואס הענגט
אראפּ פון סופיט. דאן ווייסט מען, אז ער איז שוין אריין אין טראנס, אז
כ'וועט איס ארויסגעשטעלט פאדערונגען, וואס געהערן צום דאקטער, און קוים
דערקלערט מען אים דאס שטעלן זיך אפּ די פרייע אבאצאציעס.

2) Ferenczi Intrjoektion und übertragung. Jahrbuch des
psychanalvse, I 1909

גאַנצע אויפֿמערקזאַמקייט פֿון דער איבעריקער וועלט און זי צו קאָנצענטרירן אויף דער פּערזאָן פֿונם היפּנאָטיזירער; אַזוי ווערט עס אויך פֿאַרשטאַנען פֿונם אָביעקט, ווייל אין דעם דאָזיקן אַפּווענדן די אויפֿמערקזאַמקייט פֿון דער וועלט ליגט די פּסיכאָלאָגישע כאַראַקטעריסטיק פֿונם שלאָף און אויף דעם שטיצט זיך די קרובֿהשאַפֿט פֿונם שלאָף מיט דעם היפּנאָטישן צושטאַנד.

דורך זיינע מאָסנאַמען וועקט, אַלזאָ, דער היפּנאָטיזירער אויף ביי דעם סוביעקט אַ טייל פֿון זיין אַרכאַישער ירושה, וועלכע איז אויך אַנטקעגנגעקומען די עלטערן און וועלכע האָט דערפֿאַר, אין פֿאַרהעלטניש צום פֿאָטער, אַן אינדיווידועלע ווידערבאַלעבונג — די פֿאָרשטעלונג פֿון אַן איבערמעכטיקער און געפֿערלעכער פּערזענלעכקייט, קעגן וועלכער מען קען זיך אַנטקעגנשטעלן נאָר פּאַסיוו מאַזאָכיסטיש, ווערנדיק געצוווּנגען צו פֿאַרלירן דעם ווילן, בעת צו זיין מיט איר אַ־יין, „אונטער פֿיר אויגן" ווייזט אויס צו זיין אַ גרויסע ריזיקע.

נאָר" אויף אַזאַ אופֿן קענען מיר זיך פֿאָרשטעלן דאָס פֿאַרהעלטניש פֿון אַ יחיד אין דער אור־האָרדע צום אור־פֿאָטער. ווי מיר ווייסן פֿון ביישפּילן ביי אַנדערע רעאַקציעס, האָט דער אינדיווידואום אויפֿגעהיטן אין זיין פּערזענלעכע אייגנטימלעכקייט אַ וואַריאַבלע מאָס פֿון ווידערבאַלעבונג פֿון אַזעלכע אַלטע סיטואַציעס, אַ וויסן, אַז דער היפּנאָז איז בלויז אַ שפּיל, אַ ליגנערטיקע באַנייונג פֿון יענע אַלטע איינדרוקן, קען אָבער בלייבן אויפֿגעהיטן און זאָרגן פֿאַר דעם ווידערשטאַנד קעגן די צופֿיל ערנסטע קאָנזעקווענצן פֿון דעם היפּנאָטישן פּאַראַליזירן פֿון ווילן.

דער אונהיימלעכער, צווינגנדיקער כאַראַקטער פֿון דער מאַסע, וואָס אַנטפּלעקט זיך אין אירע סוגעסטיאָנירטע דערשיינונגען, קען, אַלזאָ, אויך מיט רעכט פֿאַררעכנט ווערן אויפֿן חשבון פֿון איר אָפּשטאַמונג פֿון דער אור־האָרדע. דער פֿירער פֿון דער מאַסע איז נאָך אַלץ דער אור־פֿאָטער, פֿאַר וועמען מען האָט מורא, די מאַסע וויל שטענדיק נאָך אַלץ באַהערשט

ווערן פון אַן אומבאַשרענקטער מאַכט, זי דורשט אין העכסטן גראַד נאָך אויטאָריטעט, ווי האָט, ליט ל. באַנס אויסדרוק, אַ דורשט אונטערטעניק צו זיין. דער אור-פאָטער איז דער אידעאַל פון דער מאַסע, וואָס באַהערשט דעם איך אויפן אָרט פון „איך אידעאַל". דער היפנאָז האָט אַ פולע רעכט צו דער פאַרצייכנונג: מאַסע פון צוויי טיילן: די סוגעסטיע קען דעפינירט ווערן, ווי אַן איבערצייגונג, וואָס איז נישט באַגרינדעט אויף ערנסט-אָנצמ-לעכע און דענק-מעגלעכע אַרבעט, נאָר אויף עראָטישער צוגע-בונדטקייט. 1)

1) עס איז ווערט צו באמערקן, אז דורך די באטראכטונגען פון די, דאזיקן קאפיטל זענען מיר געצוווּנגען צוריקצוקערן זיך פון Bernheims אוי-פפאסונג וועגן היפנאז צו דער אלטער נאיווער אויפפאסינג. לויט Bernheim שטאמען אלע היפנאטישע פענאמענען אפ פון דער סוגעסטיע, וואס איז א מא-מענט, וואס לאזט זיך ווייטער ניט אויפקלערן. מיר קומען צום שלוס, אז די סוגעסטיע איז א טיילווייזע דערשיינונג פון דעם היפנאטישן צושטאנד, וואס האט א פעסטן יסוד אין דער אומבאוווסטזיניקער אויפגעהיטענער נויגונג פון דער אור-געשיכטע פון דער מענטשלעכער פאמיליע.

XI

א שטופּע אינם איך.

ווען מען געדענקט די באַשרייבונגען פון די מחברים וועגן דער מאַסן-פסיכאָלאָגיע, וואָס דערגענצן איינער דעם צווייטן און ווען מען וואַרפט אַן איבערבליק איבערן לעבן פונם היינטיקן יחיד, קען מען פארלירן דעם מוט, צוליב די קאמפּליקאַציעס וואָס זענען פאַראַן ביים צוזאַמענצושטעלן פון אים אַן ארומנעמנדיקע באַשרייבונג. יעדער יחיד איז אַ באַשטאַנד-טייל פון אַסך מאַסן, דורך אידענטיפיצירונג איז ער אַלזייטיק געבונדן, און האָט אויפגעבויט זיין „איך-אידעאל" לויט די פאַרשידנססטע פראטאָטיפּן. יעדער יחיד נעמט, אַלזא, אַן אנטייל אין אַסך מאַסן-נשמות, פון זיין ראַסע, שטאנד, גלויבנס-געמיינזאַמקייט, מלוכה א. א. וו., און קען זיך חוץ דעם דער-הייבן צו אַ ביסל זעלבסשטענדיקייטן און אָריגינעלקייט. די דאָזיקע באַשטענדיקע און דויערהאפטיקע מאַסן און זייערע גלייכמעסיקע אנהאלטנדיקע ווירקונגען, וואַרפן זיך ווייניקער אין די אויגן, ווי די שנעל-פארמירטע, פאַ־גענגלע ע מאַסן, לויט וועלכע לע באַן האָט געגעבן אַזאַ גלענצנדיקע פסיכאָלאָגישע כאַראַקטעריסטיק פון דער מאסן-נשמה. און אין די דאָזיקע

רווישנדיקע, עפּעמערישע מאַסן, וואָס שטייען כּלומרשט העכער איבער אַנדערע, געשעט אַ ווונדער: דאָס, וואָס מיר האָבן אַנערקענט אַלס איגדיווידועלע אויסבילדונג, פאַרשווינדט שפּור־לאָז, אַפילו ווען נאָר אויף אַ קורצע צייט.

מיר האָבן דאָס ווונדער פאַרשטאַנען, אין דעם זין, וואָס דער איינצעלנער מענטש זאָגט זיך אָפּ פון זיין „איך־אידעאַל" און פאַרבייט עס מיט דעם מאַסן־אידעאַל, וואָס איז פאַרקערפּערט אינעם פירער. דאָס ווונדער, דאַרפן מיר אַלס באַרעכטיקונג צו־צוגעבן, איז נישט אין אַלע פאַלן גלייך גרויס, די אָפּזונדערונג פון „איך" און „איך־אידעאַל" איז ביי פיל אינדיווידואומען נישט אַזוי שטאַרק, זיי ביידע דעקן זיך נאָר לייכט, דער „איך" האָט זאָר אויפגעהיטן די פריערדיקע נאַרציסטישע אייגנ־געפעליקייט. די וואַל פון פירער ווערט דורך די דאָזיקער פאַרהעלטענישן נאָך מער פאַרלייכטערט.

ער, דער פירער, דאַרף נאָר אָפּט צו באַזיצן די טיפּסטטע אייגנשאַפטן פון די דאָזיקע אינדיווידואומען אין אַ באַזונדערס שאַרפער און ריינער פאָרם און דאַרף מאַכן דעם איינדרוק פון אַ גרעסערער קראַפט און ליבידיעזע פרייהייט, אַזוי אַרום קומט אים אַנטקעגן די באַדערפעניש אין אַ שטאַרקן אָנפירער, און זי גיט אים אַן איבערמאַכט, אויף וועלכער ער האָט אפשר קיינמאָל נישט פּרעטענדירט. די אַנדערע אינ־דיווידואומען, וועמעס „איך־אידעאַל" ס׳האָט זיך פאַרקערפּערט אין זיין פּערזאָן נאָר ביי אַ קאַרעקטור, ווערן דאַן „סוגעסטיאָ־נירט" ד. ה. מיטגעריסן דורך דער אידענטיפיצירונג.

מיר באַמערקן, אַז די דערקלערונג פון דער ליבידאָ־סטרוקטור פון דער מאַסע, ווערט דערפירט צו דעם אונטער־שיד פון איך פונם „איך־אידעאַל" און צו דורך דעם דערמעג־ליכטער טאָפּלטער אַרט פון צוגעבונדנקייט — אידענטיפיצירונג און פאַרטרעטונג פון „איך אידעאַל" דורכן אָביעקט. דאָס

אננעמען פון אזא שטופע אין „איך" אלס ערשטער שריט פון אַן איך-אנאליז, מוז שטופנווייז באַווייזן איר רעכטפערטיקונג אויף די פארשידנסטע געביטן פון דער פסיכאָלאָגיע. אין מיין אַרבעט „Zur Einfuhrung des Narzissmus" האָב איך קודם כּל 1) צוזאַמענגעקליבן פּאַטאָלאָגישע מאַטעריאַלן, כּדי צו שטיצן דעם דאזיקן באזונדערן שטריך. אבער מ'דאַרף דער־ווארטן, אז זיין באטייט וועט זיין אסך שטארקערער נאָך דער ווייטערדיקער פארטיפונג אין דער פסיכאלאגיע פון די פסיכאָזן. לאמיר נעדענקן, עז דער איך שפילט א ראל פון אביעקט אין באַצוג צו דעם פון אים זיך אנטוויקלטן „איך־אידעאל" און מעגלעך, אַז אלע ענדערנדיקע ווירקונגען, וואס מיר זענען געוואויער געווארן פון דער ליבע וועגן נ ווראזן צוויש, דעם אויסערלעכן אָביעקט און דעם קיבוץ-איך חזרן זיך איבער אויף דעם דאזיקן נייעם פעלד אינערהאלב פון איך.

איך וויל דא גאָכפאָרשן נאָר איין מעגלעכן פון דעם דאַזיקן שטאַנדפונקט פועל-יוצא, כּדי פארצוזעצן די באַטראַכטונג פון אַ פּראָבלעם, וואָס איך האָב אויף אַן אַנדערע שטעלע געמוזט איבערלאזן נישט-געלייזט 2). יעדע איינע פון די גייסטיקע דיפערענצירונגען מיט וועלכע מיר זענען באַקאַנט געוואָרן, שטעלט מיט זיך פאר א נייע שוועריקייט פון דער גייסטיקער פונקציע, העכערט איר לאביליטעט 1) און קען ווערן אַן אויסגאַנג-פונקט פון אַ פאַרשטאָפונג פון דער פונקציע, קען פון איר קראַנק ווערן. אַזוי האָבן מיר גלייך מיטן געבוירן ווערן געמאַכט דעם שריט פון אַבסאלוט זעלבסט-גענוגנטן נאַרציזם צום אויפנאם פון אַ פאַר

1) Jarbuch für Psychoanalyse VI, 1914. Sammlung kleiner Schriften zur Neurosenlehre 4 Folge.

2) „Trauer und Melancholie". Internationale Zeitschrift für Psychoanalyse, IV, 1916—18. Sammlung kleiner Schriften zur Neurosenlehre, 4. Folge.

ענדערלעכער אויסן-וועלט און צום אנהייב פון זוכן אַן אָביעקט, און מיט דעם איז פאַרבונדן דער פאַקט, אַז מיר קענען נישט לאַנג פאַרטראָגן דעם דאָזיקן נייעם צושטאַנד, אַז מיר פאַרלאָזן אים פעריאָדיש און אין שלאָף קערן מיר צוריק צום פריערדיקן צושטאַנד פון רייצלאָזיקייט און אָביעקט פאַרמיידונג. מיר פאָלגן דערביי, פאַרשטייט זיך, דעם ווונק פון דער אויסן-וועלט, וואָס נעמט פון אונז אַוועק דורכן פעריאָדישן וועקסל פון טעג און נאַכט, דעם גרעסטן אַנטייל פון די אויף אונז ווירקנדיקע רייצונגען. דער צווייטער ביישפּיל, וואָס איז זייער וויכטיק פאַר דער פּאַטאָלאָגיע, פאַלט שוין נישט אונטער אַזעלכע באַגרענצונגען. אין פאַרלויף פון אונזער אַנטוויקלונג, האָבן מיר איינגעטיילט אונזער גייסטיקן באַשטאַנד אויף אַ קאָהערענטן 1) „איך” און אויף אַ אומבאַוווּסטזיניק באַגרענעצטן, וואָס שטייט אויסערהאַלב דעם איך, און מיר ווייסן, אַז די סטאַביליטעט פון די דאָזיקע נייע פאַרמירונגען פאַלן אונטער באַשטענדיקע צערשטערונגען. אין חלום און אינם נעווראָז קלאַפּט דאָס דאָזיקע אויסגעשלאָסענע, אַז מען זאָל עס אַריינלאָזן אין די פאַר ווידערשטאַנד באַוואַכטע טויערן, און אין וואַכנדיקן געזונטן צושטאַנד באַנוצן מיר זיך מיט באַזונדערע פאַרטלען, כדי צייטווייליק אַריינצונעמען דאָס פאַרשטויסענע אין אונזער „איך”, אַרומגייענדיק אַרום דעם ווידערשטאַנד און אַרויסציִענדיק פון דעם אַ פאַרגעניגן.

וויץ און הומאָר, טיילווייז אויך דאָס קאָמישע, דאַרפן באַטראַכט ווערן אינם ליכט פון דאָזיקן שטאַנדפּונקט. יעדן קענער פון דער נעווראָזן-פּסיכאָלאָגיע זענען באַקאַנט ענלעכע ביישפּילן פון אַ קלענערן באַטייט; אָבער איך אייל מיך צו דער באַשטימטער דורך מיר אָנווענדונג.

עס וואָלט געווען גוט צו מיינען, אַז אויך די אָפּזונדערונג פונעם איך-אידעאַל פון איך קען נישט לאַנג עקזיסטירן

---

1) געבונדענעם

און דאַרף צייטוויייליק באַהערשט ווערן פון צוריקקע־נדיקער אַנט־
וויקלונג. טראָץ אַלע אָפּזאגן און באַשרענקונגען, וואָס זענען
אַרויפגעלייגט געוואָרן אויפן „יך" גילט אַלס אַ כּלל דער
פּעריאָדישער דורכברוך פון פאַרבאָטענעם, ווי דאָס באַווייזט
די אינסטיטוציע פון ימים־טובים, וואָס זענען אורשפּרינגלעך
נישט עפּעס אַנדערש ווי דורכן געזעץ דערלויבטע עקסצעסן
און דער דאָזיקער באַפרייונג האָבן זיי צו פאַרדאַנקן זייער
הייטערן כאַראַקטער 1). די סאַטורנאַליען פון די רוימער
און אונזער היינטיקער קאַרנאַוואַל טרעפן זיך אין דעם דאָזיקן
וועזנטלעכן שטריך צונויף מיט די ימים־טובים פון די פּרימי־
טיווע מענטשן, וואָס פלעגן פאַרקומען מיט כלערליי אויסגעלאַסנקייטן און מיטן עובר זיין אויף די שטענדיקע הייליקסטע
מצוות. דער איך־אידעאַל אבער נעמט אַרום דעם באַטרעף פון
אַלע באַגרענצונגען, וועלכע עס זאָל זיך אונטערגעבן
דעם איך, און דעריבער מוז דאָס אָפּשאַפן פונם אידעאַל
ווערן אַ גרויסאַרטיקער יום־טוב פאַרן איך, וואָס האָט ווידער־
אַמאָל געקענט צופרידן זיין מיט זיך זעלבסט 2).

עס קומט שטענדיק צו אַ געפיל פון נצחון, ווען דער
איך דעקט זיך כאָטש אַביסל מיטן איך־אידעאַל. אַלס אויס־
דרוק פון דער שפּאַנונג צווישן איך און איך־אידעאַל קען
אויך פאַרשטאַנען ווערן דאָס שולד־געפיל (און מינדערווערטי־
קייטס געפיל).

ווי באַוווסט זענען פאַראַן מענטשן, ביי וועמען עס

1) Totem und Tabu

2) Trotter האלט, אז דאס פארויססטויסן שטאמט אפּ פון סטארע אינסטינקט. דאס איז גיכער די זעלבע מיינונג, אבער אנדערש אויסגעדריקט, איידער א ווידערשפּרוך, ווען איך האב נעזאגט אין „Einfuhrung des Narzismus“. די פארמירונג פון אידעאל איז מצד דעם איך א באדינג פון דעם פאודרענגן.

וואַקלט זיך פעריאָדיש, דאָס אַלגעמיינע געפיל פון שטימונג, פון אַן איבערמעסיקער געדריקטקייט צו אַ געוויסן מיטלצושטאַנד ביז צו אַ געהעכערטער גוטער שטימונג. און די דאָזיקע וואַק־לונגען באַווייזן זיך באמת אין זייער פאַרשידענע גרויסע אַמפּליטודן, פון דעם קוים אָנמערקבאַרן ביז צו יענעם עקסטרעמען, וואָס רייסן זיך אַריין העכסט שמערצלעך, אָבער שטענדיק אַלס מעלאַנכאָליע אָדער מאַניע אינם לעבן פונם קראַנקן. אין טיפּישע פאַלן פון די דאָזיקע ציקלישע צערודע־רונגען שפּילן כלומרשט נישט קיין ראָל קיין אויסערלעכע סיבות; אינערלעכע מאָטיוון געפינט מען ביי די דאָזיקע קראַנ־קע נישט מער און נישט קיין אַנדערע, ווי ביי אַלע אַנדערע קראַנקע. מען האָט זיך דעריבער צוגעוווינט צו באַטראַכטן די דאָזיקע פאַלן נישט אַלס פּסיכאָגענע. וועגן אַנדערע גאַנץ ענלעכע פאַלן פון ציקלישער צערודערונג, וואָס קענען לייכט פאַרו עכנט ווערן צו די זעעלישע חלומות, וועט שפּעטער קומען צו רייד.

די באַגרינדונג פון די דאָזיקע ספּאָנטאַנע שטימונג־וואַקלונגען איז, אַלזאָ, אומבאַקאַנט; אינם מעכאַניזם, וואָס פאַרבייט מעלאַנכאָליע דורך מאַניע, האָבן מיר נישט קיין אַנונג. פאַר די דאָזיקע קראַנקע וואָלט געהאַט אַ באַטייט אונזער השערה, אַז דער איך־אידעאַל ווערט צייטווייליק אויפגעלייזט אינם „איך", נאָכדעם ווי דער דאָזיקער „איך" האָט באַזונדערס שטרענג רעגירט. . . .

לאָמיר אַנטשלאָסן אויסמיידן נישט־קלאָרקייט: אויפן יסוד פון אונזער איך־אַנאַליז איז נישט קיין ספק, אַז ביי דעם מאַניע־קראַנקן זענען צונויפגעבונדן דער איך און איך־אידעאַל, אַזוי אַז די פּערזאָן קען זיך פרייען מיטן אָפּפאַלן פון שטע־רונגען, ריקזיכטן און זעלבסט פאָרוורפן, געפינענדיק אַ שטי־

מונג פון נצחון אין זעלבסטגליק, וואס ווערט נישט געשטערט דורך קיין שום זעלבסט-קריטיק. עס איז וויניקער באַשיינפּער-לעך, אָבער דאָך גאַנץ וואַרשיינלעך, אַז דאָס אומ-גליק פון אַ מעלאַנכאָליקער איז דער איינדרוק פון שארפע חילוקי-דעות צווישן ביידע אינסטאַנצן פון „איך". און דעם, וואָס דער איבערמעסיק עמפינדלעכער אידעאַל ברענגט צום אויסדרוק זיין פאַרורטיילונג פון איך אין וואנזיניקייט און אין זעלבסט-הערנידערונג. עס איז נאר אַ פראגע צי מען דאַרף זוכן די סיבה פון די דאזיקע פאַרענדערטע באַציונגען צווישן איך און איך-אידעאַל אין די אויבן פאָסטולירטע פעריאָדישע פראטעסטן קעגן דער נייער אינסטיטוציע, אָדער מאַכן פאַר דעם פאראנטיוארטלעך אַנדערע פארהעלטנישן.

דער איבערגאַנג צו מאַניע איז נישט קיין נויטווענדיקער שטריך אינם קראַנקהייטס-בילד פון דער מעלאנכאלישער דע-פּרעסיע. עס זענען פאַראַן איינפאַכע, איינמאליקע און פּער-יאָדישע איבערגעחזרטע מעלאַנכאָליעס, וועלכע גייען קיינמאָל נישט אריבער אין אַ מאַניע-צושטאנד. פון דער צווייטער זייט זענען פאראן מעלאַנכאליעס, ביי וועלכע די סיבה שפּילט אַן עטיאָלאָגישע ראָל. דאָס זענען פאַלן ביים פאַרלוסט פון אַ גע-ליבטן אָביעקט, אדער דורכן טויט פונם אביעקט אדער צוליב אומשטענדן, וועלכע האבן נייטיק געמאַכט דאָס צוריקטרעטן פון ליבידא ביים אָביעקט. אזא פסיכאגענע מעלאנכאליע קען אויך פאַרוואַנדלט ווערן אין מאניע און דער דאזיקער ציקל קען אַסך מאל זיך איבער-חזרן ווי ביי א כלומרשטער ספּאנטאנישער מעלאנכאליע. אלזא, די פאַרהעלטנישן זענען גאנץ נישט-קלאר, נאך מער ווי ביז אהער, ווייל דער פסיכאנאליז האָט אויסגעפארשט וויניק פארמען און פאַלן פון מעלאַנכאָליע

(2 פארגלייך Abraham: Ansätze zur psychoanalytischen Erforschung und Behandlung des manischepressirn wrese-ihs ete 1912 Klinische Betrage zur psychoanalyse" 1921.

ביז היינט פארשטייען מיר נאר יענע פאלן, אין וועלכע דער אביעקט ווערט פארלאזן, ווייל ער האט זיך ארויסגעוויזן אלס נישט ווערט דער ליבע. ער ווערט דאן ווידער אויפגעריירט דורך אידענטיפיצירונג און ווערט שטרענג געפירט פון איך-אידעאל. די פא־וורפן און אגרעסיע קעגן אביעקט קומען צום אויסדרוק אלס מעלאנכאלישע זעלבסטפארווורפן 1)

איך דורך אזא מעלאנכאליע קען פארקומען די פארוואנ־דלונג אין מאניע, אזוי אז די דאזיקע מעגלעכקייט שטעלט מיט זיך פאר אן אומאפהענגיקער שטריך פון דער איבעריקער כאראקטעריסטיק ביים קראנקהייטס-בילד.

איך זע נישט קיין שוועריקייט צו נעמען אין אכט דעם מאמענט פון פעריאדישע פראטעסטן פון איך קעגן איך-אידעאל פאר ביידע מינים מעלאנכאליע, די פסיכאגענע און די ספאנ־טאנע קען מען אננעמען, אז דער איך-אידעאל איז גענייגט צו א באזונדערער שטרענגקייט. וואס האט אלס פועל־יוצא דאס אויטאמאטישע צייטווייליקע אפשאפן פון איך. ביי דער פסיכא־גענער ווערט דער איך גערייצט צום פראטעסט דורך דער שלעכטער באהאנדלונג מצד זיין אידעאל, וואס איז א רעזול־טאט פון דער אידענטיפיצירונג מיט אן אפגעווארפענעם אביעקט

1) גענויער גערעדט: זיי באהאלטן זיך אונטער די פארווורפן קעגן אייגענעם איך, גיבן זיי צו פעסטקייט, עקשנותדיקייט און נישט אפווארפבאר־קייט, מיט וועלכע עס צייכנען זיך אויס די זעלבסט-פארווורפן פון די מעלאנ־כאליקער.

XII

דערגענצונגען

אין משך פון דער דאזיקער אויספארשונג, וואָס קומט יעצט צו א דערווייליקן שלוס, האבן זיך פאר אונז געעפנט פאַרשידענע זייטיקע וועגן. וואס מיר האבן צום ערשט אויסגעמיטן, נאר זיי האבן אבער פאר אונז אַ נאָנטע שייכות. אייניקע פון די דאזיקע הינטערשטעליקע וועלן מיר נאכיאגן.

א. דער חילוק צווישן אידענטיפיצירונג און איך-אידעאל-פארטרעטונג דורכן אביעקט, געפונט זיך אַן אינטערעסאנטע באלייכטונג אין די צוויי גרויסע קינסטלעכע מאסן, וואָס מיר האבן פריער שטודירט: די אַרמיי און די קריסטלעכע קירך.

עס איז באַשיינפערלעך, אַז דער זעלנער נעמט אַלס אידעאל זיין אויבערשטן. אלזא, אייגנטלעך דעם ארמיי-אָנפירער, בעת ער אידענטיפיצירט זיך מיט זיינס גלייכן, און פון דער דאזיקער איך-געמיינזאמקייט שטימט די פארפליכטונג פון חברשאפט צו קעגנזייטיקער הילף-לייסטונג און צעטיילונג פון אלע גוטע זאכן. אבער ער ווערט לעכערלעך, ווען ער וועט זיך אידענטיפיצירן מיטן הויפט-אנפירער. דער יעגער אין וואלענשטיינס לאגער 1) מאַכט חוזק פונם וואכמייסטער:

---

1) זע Friedrich Schiller

Wie er rauspert und er spuckt

Das hatt ihr in ihm glucklich abgeguckt!...

אנדערש איז דער פאַל אין דער קאַטוילישער קירך. יעדער קריסט ליבט קריסטוסן אַלס זיין אידעאַל אגן פילט זיך פאַרבונדן מיט די אַנדערע קריסטן דורך אידענטיפיצירונג. אבער די קירך פאדערט פון אים עפעס מער. ער זאל זיך חוץ דעם אידענטיפיצירן מיט קריסטוסן און ליב האבן אלע אַנדערע קריסטן, ווי קריסטוס אליין האט זיי ליב. די קירך פאדערט אויך אין ביידע פאלן די דערגענצונג פון דער ליבידא פאַזיציע. וואָס ווערט געשאפן אַדאַנק דער מאסע. די אידענטיפיצירונג זאל פאַרקומען אין דעם פאַל, דארט ווו ס'איז פאַרגעקומען דער אויסקלויב פון אביעקט און די ליבע פון אביעקט אין דעם פאל, דארט ווו עס איז פאַראַן די אידענטיפיצירונג. דאס דאזיקע „מער" גייט באשיינפערלעך אַריבער איבער דער קאנסטיטוציע פון דער מאסע. מען קען זיין אַ גוטער קריסט און דאך ווייט זיין פון דער אידיי צו זיין אויף קריסטוס'עס ארט און ליב האבן אלע מענטשן ווי ער. אַלס שוואכער מענטש קען ער זיך נישט פארגלייכן צו דער נשמה-גרויס און ליבע-שטאַרקייט פונם דערלייזער, אבער די דאזיקע ווייטערדיקע אַנטוויקלונג פון דעם ליבידא-איינטיילונג אין דער מאסע איז ווארשיינלעך דער מאמענט, אויף וועלכן דאס קריסטנטום פרעטענדירט צו געווינען אַ העכערע זיטלעכקייט.

ב. מיר האבן געזאָגט, אַז עס וואלט געווען מעגלעך אנצווייזן דעם מאמענט אין דער גייסטיקער אנטוויקלונג פון דער מענטשהייט, ווען ס'איז פארגעקומען דער פראָגרעס פאר די אינדיווידואומען פון דער מאַסן-פסיכאלאָגיע צו דער אינדי-

ווידועלער פסיכאלאגיע 1). דעריבער מוזן מיר בקיצור צוריקגיין
צו דעם וויסנשאַפטלעכן מיטאָס וועגן פאטער פון דער אור
הארדע. שפעטער ווערט ער דערהויבן אלס וועלט באשאפער,
און מיט רעכט, ווייל ער האט געבוירן אלע זין, פון וועלכע
ס'האט זיך באשאפן די ערשטע מאסע. ער איז געווען יעדן
איינעמס אידעאל, גלייכצייטיק מורא-געהאט פאַר אים און פאַר-
ערט, וואס האָט שפעטער געשאפן דעם באַגריף „טאבו". די
דאזיקע מערהייט האט זיך אמאָל צוזאמענגענומען, דערהרגט און
צעריסן דעם פאטער. פון די זיגער ביי אָט דער מאַסע האָט
קיינער נישט געקענט פאַרנעמען זיין אָרט, אָבער ווען איינער
האָט דאָס יא באַוויזן, האָט זיך ווידער באַנייט דער קאַמף, ביז
זיי האָבן איינגעזען, אַז זיי מוזן זיך אלע אָפזאגען אַלס יורשים
פון פאָטער. דאַן האָבן זיי געגרינדעט די טאָטעמיסטישע ברי-
דער-געמיינשאַפט, אלע מיט גלייכע רעכט און דורך דעם טאָ-
טעם-פאַרבאטגעבונדן זיך צו געדענקען אָן דעם מאָרד און אים
אויסקויפן. אבער די אומצופרידנהייט מיט דער דערגרייכטער
לאַגע איז געבליבן און איז געוואָרן אַ קוואַל פון נייע אנטוויק-
לונגען, שטופנווייז האָבן די מענטשן, וואָס זענען געווען פאַר-
בונדן אין דער ברודער.מאַסע, זיך דערנענטערט צו דער איינ-
שטעלונג פון אַלטן צושטאַנד אויף אַ נייעם יסוד, דער מאַנס-
פערשוין איז ווידעראַמאָל געוואָרן דער ראש פון אַ פאַמיליע
און געבראָכן די הערשאפט פון דער פרוי, וואָס האָט זיך באַ-
פעסטיקט אין דער צייט פון פאָטערלאָזקייט אלס אַנטשעדיקונג
האָט ער דאמאלס מן הסתם אַנערקענט די מוטער-גאָטהייט, ווע-
מעס פריסטער ס'זענען געוואָרן קאַסטרירט, כדי צו שיצן די
מוטער, לויטן ביישפיל, וואָס עס האָט געגעבן דער פאטער
פון דער אור-האָרדע; דאַך איז די נייע פאַמיליע פאַרבליבן אַ

---

1) דאס פאלגנדיקע איז געשריבן אונטערן איינפלוס פון געדאנקען-אויס-
טויש מיט Otto Rank.

שאָטן פון דער אלטער ; פאַטערס זענען געווען אסך און יעדער איז באַגרענעצט געווען דורך די רעכט פונם אַנדערן.

דאַן האָט די בענקשאַפט צו אַ פעלנדיקן פאַטער באַוויגן אַ יחיד אפצוררייסן זיך פון דער מאַסע און פאַרנעמען דעם פאַטער׳ס אָרט. דער, וואָס האט דאָס געטון, איז געווען דער ערשטער עפּישער דיכטער, ער האָט דאָס פאַרווירקלעכט אין זיין פאַנטאזיע. דער דאָזיקער דיכטער האָט פאַרלייקנט די וויר-קלעכקייט אין גייסט פון זיין בענקשאפט. ער האָט אויסגעטראַכט דעם הערראאישן מיטאָס אַ העלד איז געווען דער, וואָס האט אליין דערהרגעט זיין פאָטער, און וואָס האט פיגורירט אינם מיטאָס אַלס טאטעמיסטישער פאַרזעניש. פונקט ווי דער פאטער איז געווען דער ערשטער אידעאל פון יינגל, אזוי האט איצט דער דיכטער געשאפן דעם ערשטן איך-אידעאל אינם העלד, וואָס וויל פאַרטרעטן דעם פאָטער. אלס ביישפיל פון צוגע-בונדנקייט צום העראָס איז וואַרשיינלעך געווען דער יונגסטער זון, דער מוטערס ליבלינג, וועמען זי האָט באַשיצט פון דער אייפערזוכט פונם פאָטער, און וועלכער איז אין די אור-האָרדישע צייטן געוואָרן דער יורש פונם פאָטער. אין דער ליגנערישער איבערדיכטונג פון דער אור-צייט איז די פרוי, וואָס איז געווען דער קאַמפס-פריז און אָנרייצונג צום מאָרד, וואַרשיינלעך גע-ווארן פאַרפירערין און אויפרייצערין פונם פאַרברעכער.

דער העראָס זאָל אַליין האָבן פאַרווירקלעכט דעם דאָ-זיקן טאַט, וועלכן ס׳האָט געוויס געקענט טון נאָר די האָרדע אַלס גאַנצעס.

דאך האט די לעגענדע, לויט Rank's באַמערקונג, אויפגעהיטן בולטע שפורן פון אַ פאַרלייקנטער זאך-לאגע. ווייל דארט (אין דער דאזיקער לעגענדע) פאסירט עס אפט, אַז דער העלד, וואס האָט צו לייזן אַ שווערע אויפגאַבע — ס׳רוב דער יונגסטער זון, נישט זעלטן אַזאַ, וואָס מאַכט אַן אנשטעל פון אַ נאַר פאַר דעם פאטער-סוראגאט, ד. ה. ער איז נישט פאר אים געפער-לעך — קען לייזן די דאזיקע אויפגאבע נאר מיט דער הילף פון אַ חברה פון קליינע חיות (בינען, מרוועקעס). דאָס זענען

געוועזן די ברידער פון דער אור־הארדע, פונקט ווי אין דער סימבאליק פון חלומות באטייטן די אינזעקטן און פאראזיטן ברודער און שוועסטער (פאראכטלעך אלס קליינע קינדער). יעדע איינע פון די אויפגאבן אין די מיטאס און בבא־מעשות איז דעריבער לייכט צו דערקענען אלס ערזאץ פון דער העראאישער טאט.

דער מיטאס איז, אלזא, דער שריט, מיט וועלכן דער יחיד טרעט ארויס פון דער מאסן פסיכאלאגיע. דער ערשטער מיטאס איז געוויס געוועזן דער פסיכאלאגישער, דער העראאישער מיטאס; דער דערקלערנדיקער נאטור־מיטאס האט געמוזט אויפקומען אסך שפעטער. דער דיכטער, וואס האט געמאכט דעם דאזיקן שריט און אזוי ארום זיך באפרייט אין דער פאנטאזיע פון דער מאסע, ער ווייס, לויט Rank's א ווייטע־דיקע באמערקונג, אין אמתן דעם צוריק־וועג צו איר. ווייל ער גייט צו דער מאסע און דערציילט איר די טאטן פון זיין העלד, וואס ער האט אויסגעטראכט. דער דאזיקער העלד איז, אין גרונט גענומען, נישט קיין אנדערער ווי ער אליין. ער פאלט אזוי ארום אראב צו דער רעאליטעט און דערהויבט זיינע צוהערער צו דער פאנטאזיע. די צוהערער אבער פארשטייען דעם דיכטער. זיי קענען זיך אידענטיפיצירן מיטן העראס אויפן יסוד פון דער אלץ איינער בענקשאפטלעכער באציונג צום אור־פאטער. 1)

דער ליגן פון דעם העראישן מיטאס דעריגרייכט זיין העכסטן פונקט אין דער פארגעטלעכונג פונם העראס. אפשר איז דער פארגעטלעכטער העראס פריער געוועזן ווי דער פאטער־גאט, דער פארלויפער פונם אור־פאטערס אלס צוריקער גאטהייט. די געטער־ריי איז דאן כראנאלאגיש אזוי: מוטער־געטין — העראס

1) v gl. H a n s s a ch s Gemiensame Tagträume Auto-referat eines vortrages auf dem N psychoanalytischdn kongress im Hag 1920. Jnternationale Zeitschrift für Psychoanalyse VI 1920.

— פאטער-גאט. אבער ערשט מיט דער דערהויבונג פון יעם קיינמאל-נישט-פארגעסענעם אור-פאטער האט די גאטהייט באקומען די שטריכן, וואס מיר זעען אין איר נאך היינט 1).

ג. אין דער דאזיקער אפהאנדלונג האבן מיר אסך גערעדט פון דירעקטע און פון ציל-געהאמעוועטע סעקסועלע-נייגונגען, און מיר דארפן האפן, אז די דאזיקע אונטערשיידונג וועט נישט אנטרעפן אויף א גרויסן ווידערשטאנד. דאך וועט נישט זיין איבעריק א נענטערע באטראכטונג וועגן דער דאזיקער פראגע, אפילו ווען עס ווערט איבערגעחזרט דאס, וואס איז שוין גרעסטנטיילס געזאגט געוואָרן אויף פריערדיקע ערטער.

דער ערשטער, אבער אויך בעסטער ביישפיל פון ציל-געהאמעוועטע סעקסועלע נייגונגען האט אונז געגעבן די ליבידאָ-אנטוויקלונג פונם קינד. די אלע געפילן, וואס דאס קינד האט פאר זיינע עלטערן און פאר די מענטשן, וואס זארגן פאר אים, פארווירקלעכן זיך אן באגרענצונג אין די ווינטשן, וועלכע גיבן דעם אויסדרוק פון דעם קינדס סעקסועלן שטרעבן. דאס קינד פארלאנגט פון די דאזיקע געליבטע פערזאנען אלע צערטלעכקייטן, וואס זענען אים באקאנט, וויל זיי קישן, בערירן, באקוקן, איז נייגעריק צו זען זייערע געניטאליען און ביי צוזיין ביי זייערע אינטימע עקסקרעציע-אפריכטונגען. עס זאגט-צו מיט דער מוטער אדער פלעגערן חתונה צו האבן, וואס אזוינס ס'זאל נישט מיינען אונטער דעם דאזיקן באגריף, עס נעמט זיך אן צו געבן דעם פאטער א קינד א. א. וו. דירעקטע באאבאכטונגען, ווי אויך די שפעטערדיקע אנאליטישע באלייכטונג פון די רעשטן פון דער קינדהייט, לאזן נישט איבער קיין ספק

---

1) אין דערדאזיקער פארקירצטער שילדערונג איז אויסגעקומען אפצוזאגן זיך פון גאנצן מאטעריאל, זאגן, מיטאס, לעגענדן, מאראל-געשיכטע א.א.וו. די צו שטיצן זיך אויף דער דאזיקער קאנסטרוקציע.

אין דעם אוממיטלבאַרן צוזאַמענפליסן פון צערטלעכע און איי־פערזיכטיקע געפילן און סעקסועלע כוונות און זיי ווייזן אונז אָן ווי גרונטלעך דאָס קינד מאַכט די געליבטע פערזאָן אַלס אָביעקט פון זיינע נאָך נישט־ריכטיק קאָנצענטרירטע סעקסועלע באַשטרעבונגען (זע: סעקסועלע טעאריע).

די דאזיקע ערשטע ליבע־געשטאַלטונג פון קינד, וואָס ליגט־אונטער אין אַ טיפּישן אופן דעם עדיפּ־קאָמפּלעקס, פאַלט ארונטער, ווי באַקאַנט, אונטער אַ פאַרלייקענונג איצט אָנהייב פון לאַטענטן פעריאָד. דאָס, וואָס עס בלייבט נאָך אָט דער פאַרלייקענונג ווייזט זיך אונז אויס אַלס אַ ריין־צערטלעכע גע־פיל־געבונדנקייט, וואָס גילט די זעלבע פערזאנען, אבער קען נישט באַצייכנט ווערן אַלס „סעקסועל". דעם פסיכאלאג, וועלכער באַלייכט די טיפענישן פון גייסטיקן לעבן, איז נישט שווער אויפצווייזן, אַז אויך די סעקסועלע צוזאמענבונדן פון די ער־שטע קינדער־יאָרן עקזיסטירן נאָך, אבער זיי זענען פאַרשטויסן און אומבאַוווסטזיניק. ער גיט אונז דעם מוט צו באַהויפּטן, אַז אומעטום, וווּ מיר באַגעגענען אַ צערטלעך געפיל, איז דאָס דער נאָכפאָלגער פון אַ פולקאם „זינלעכן" אביעקט־צוזאַמענבונד צו דער באַטרעפענדער פערזאָן, אָדער איר פאַר־בילד. (Imago) ער קאָן אונז, — געוויס, אָן קיין באַזונדער אויספאָרשונג, — נישט באַ־ווייזן צי עס עקזיסטירט נאָך אין געגעבענעם פאַל די פריער־דיקע סעקסועלע נייגונגען אין אַ פאַרלייקנטן צושטאַנד, אָדער זיי זענען שוין פאַרצערט. נאָך בולטער צו זאָגן: עס איז פעסט־באַשטימט, אז זי איז נאָך פאַראַן אַלס פאָרם און מאַכט מעג־לעך און קאָן נאָך צו יעדער צייט ווערן אַקטיוו דורך רעג־רעסיע; עס פרעגט זיך, און עס איז נישט שטענדיג לייכט צו אַנטשיידן, וועלכע פארם און ווירקזאַמקייט זי האָט נאָך אין דער איצטיקער צייט. מען מוז דאָ אין אַ גלייכער־מאָס אין אַכט נעמען צוויי קוועלן פון פעלערן; די סצילא פון דער אונטער

טעצונג ביי דעם פאַרבאָרגענעם אומבאַוווסטזיניקן, און די כאַריבדע פון דער נייגונג צו מעסטן דאָס נאָרמאַלע דווקא מיט דער מאס פון דעם פאטאלאגישן.

דער פסיכאָלאָגיע, וועלכע קען נישט אָדער וויל נישט דורכדרינגען די טיפקייט פון דאָס אָפּגעלייגטע, פאַרלייקנטע, שטעלן זיך די דאָזיקע צערטלעכע געפיל-צוזאַמענבונדן יעד פאַלס אַלס אויסדרוק פון שטרעבונגען, וואָס צילן נישט צום סעקסועלן, אפילו ווען זיי שטאַמען פון די זעלבע צוגעבונדזקייטן, וואָס האבן אַ סעקסועלע באַפּארבונג. 1)

מיר זענען באַרעכטיקט צו זאָגן, אַז די דאָזיקע שטרעבונגען זענען אָפּגענייגט פון די דאזיקע סעקסועלע צילן. ווע-אפילו עס איז שווער צו צופאַסן די פאדערונגען פון דער מע־טאַפּסיכאלאגיע צו אַזאַ שילדערונג. וועגן דער אָפּנייגונג פון ציל. איבעריקנס, היטן נאך אויף די דאָזיקע ציל-געהאַמעוועטע נייגונגען אייניקע פון די אורשפרינגלעכע סעקסועלע צילן; אויך דער צערטלעך נאָענטער, דער פריינט, דער פאַרערער אכט די קערפּערלעכע נאענטקייט און דעם אָנבליק פון דער פערזאָן, וואָס ער ליבט „אין גייסט פון אַפּאסטאל פּאַול". אויב מיר ווילן, קענען מיר אין דער דאָזיקער אָפּנייגונג פון ציל אַנערקענען דעם אָנהייב פון סובלימירונג פון די סעק-סועלע נייגונגען, אָדער נאך ווייטער פאַרברייטערן די גרעניצן פון די לעצטע. די ציל-געהאַמעוועטע סעקסועלע נייגונגען האָבן אַ גרויסן פונקציאָנעלן פאָרטייל פאַר די נישט-געהאַמעוועטע. ווייל זיי זענען נישט פעיק צו קיין פולשטענדיקער באַפרידי-קונג, זענען זיי צוגעפּאַסט צו שאַפן דויערהאַפטיקע צוזאַמענ-בונדן, בעת די דירעקטע סעקסועלע פארלירן זייער ענער-גיע יעדעס מאל ביים באַפרידיקן זיך און זיי מוזן וואַרטן אויף באַנייונג דורך אויפסנייַ צונויפזאַמלען דעם סעקסועלן

1) די פייגטלעכע געפילן זענען געוויס א ביסל קאמפליצירטער אויס_געבויט:

אביעקט. די געהאַמעוועטע נייגונגען זענען אין יעדער מאָס פעיק זיך אויסצומישן מיט די נישט-געהאַמעוועמע, קענען זיך אין זיי צוריק פאַרוואַנדלען, פונקט אַזוי ווי זיי זענען פון זיי אַרויסגעוואַקסן. עס איז באַקאַנט ווי לייכט עס אַנטוויקלען זיך פון געפילס-באַציונגען אויפן פריינטשאַפטלעכן אַרט, וואָס שטיצן זיך אויף אַנערקענונג און באַוואונדערונג, עראָטישע ווונטשן (דאָס מאָליערשע (Embrasse-moi pour lamour du Grec) צווישן מייס-טער און שילערין, קינסטלער און אַנטציקטע צוהערער, באַזונ-דערס ביי פרויען. יאָ, די אַנטשטייונג פון אַזעלכע געפיל-צוזאַ-מענבונדן, וואָס האָבן נישט צום ערשט קיין שום סעקסועלע פּונות, גיט דירעקט אַ באַטרעטענעם וועג צו דער סעקסועלער אביעקט-וואַל.

אין זיין „Frömmigkeit des Grafen von Zinzendorf" האָט Pfister געוויזן אַ בולטן, געוויס נישט פאַריינצלטן ביישפּיל פון דעם, ווי נאָענט עס איז, אַז אויך אינטענסיווע רעליגיעזע צוגעבונדנקייט פאַרוואַנדלט זיך אין אַ פלאַמעדיקע סעקסועלע אויפרעגונג. פון דער צווייטער זייט איז אויך די פאַרוואַנדלונג פון דירעקטע קורצלעבעדיקע סעקסועלע שטרעבונגען אין דויערנדיקער, בלויז צערטלעכער צוגעבונדנקייט פון עפּעס זייער געוויינלעכעס, און די קאָנסאָלידירונג פון אַ חתונה, וואָס איז געשלאָסן געוואָרן פון אַ פאַרליבטער ליידנשאַפט, שטיצט זיך גרעסטנטיילס אויפן דאזיקן פּראָצעס.

עס וועט אונז, נאַטירלעך, נישט פאַרוואונדערן צו הערן אַז די ציל-געהאַמעוועטע סעקסועלע שטרעבונגען אנטשטייען פון די דירעקט סעקסועלע, אויב דער דערגרייכונג פון די סעקסועלע צילן שטעלן זיך אַנטקעגן אינערלעכע אָדער אויסערלעכע שטע-רונגען. דאָס פאַרשטויסן די לאַטענצצייט איז אַן אינערלעכע — אָדער בעסער געזאָגט : אַזאַ אינערלעך-געוואָרענע שטערונג, ביים פאָטער פון דער אור-האָרדע האָבן מיר אָנגענומען, אַז ער צווינגט, צוליב זיין סעקסועלער אומטאָלעראַנץ, אַלע זין צו

אבסטינענץ, און שטופט זיי אזוי ארום אין ציל-געהאמעוועטע צוגעבונדנקייטן, בעת ער גופא באהאלט פאר זיך דעם פרייען סעקסועלן געניוס און ער אליין בלייבט נישט געבונדן. אלע צוגעבונדנקייטן, אויף וועלכע די מאסע שטיצט זיך, געהערן צו דעם מין פון ציל-געהאמעוועטע נייגונגען. מיט דעם האבן מיר זיך דערנענטערט צו דער באטראכטונג פון א נייער טעמע, וואס באהאנדלט די באציונג פון די דירעקטע סעקסואל-נייגונגען צו דער מאסע.

דורך די ביידע לעצטע באמערקונגען זענען מיר שוין צוגעגרייט צו דעם, אז די דירעקטע סעקסועלע באשטרעבונגען זענען נישט גינסטיק פאר דער מאסע. הגם אויך אין דער אנטוויקלונגס-געשיכטע פון דער פאמיליע האבן עקזיסטירט מאסן-באציונגען פון דער סעקסועלער ליבע (די גרופן-חתונה), אבער וואס באדייטונגספולער ס'איז געווארן די געשלעכטלעכע ליבע פארן „איך", אלץ מער פארליבטקייט האט זיך אנטוויקלט, אלץ עקשנותדיקער פאדערט זי די באשרענקונג אויף צוויי פערזאנען — una cumuno — וואס זענען דורך דער נאטור אנגעצייכנט געווארן פאר דעם געניטאל-ציל. די פאליגאמישע נייגונגען זענען אנגעוויזן אויף דרויף זיך צובאפרידיקן מיט דעם פאלגנדיקן טויש פון אביעקט.

די ביידע פערזאנען, וואס זענען אנגעוויזן איינער אויפן אנדערן פארן צוועק פון סעקסועלער באפרידיקונג, דעמאנסטרירן קעגן דעם סטאדע-אינסטינקט, מאסע-געפילן, זוכנדיק איינזאמקייט. וואס פארליבטער זיי זענען, אלץ פולקאמענער גענוגן זיי איינער פארן צווייטן. דאס אפווארפן דעם איינפלוס פון דער מאסע דריקט זיך אויס אלס בושה-געפיל. די אויסערסט-העפטיקע געפילס-אויפרעגונגען פון דער אייפערזוכט ווערן גערופן, כדי צו שיצן די סעקסועלע אביעקט-וואל פון א היזק דורך דער צוגעבונדנקייט צו דער מאסע. נאר אויב דער צערטלעכער, דער פערזענלעכער פאקטאר פון דער ליבע-באציונג טרעט אינגאנצן צוריק פאר דעם זינלעכן, ווערט מעגלעך דער ליבע-פארקום פון א פאר-פאלק אין דער קעגנווארט פון אנדערע אדער גלייכצייטיקע

סעקסועלע אַקטן, אינערהאַלב אַ גרופּע ווי בעת אַן אָרגיע. מיט דעם איז אַ־ער געגעבן אַ רעגרעסיע צו אַ פריייען צושטאַנד פון געשלעכט-באַציונגען, בעת וועלכע די פּאַרליבטקייט האָט נאָך נישט געשפּילט קיין ראָל, און די סעקסועלע אָביעקטן זענען גלייכווערטיק איינער דעם צווייטן, עטוואָס אין זין פון בער-נאַרד שאָו׳ס גיפטיקע ווערטער: פּאַרליבט זיין הייסט גען וואַלטיק איבערצושעצן דעם אונטערשיד צווישן איין פרוי און אַ צווייטער.

עס זענען פאַראַן אַסך סימנים, אַז די פאַרליבטקייט טרעט ערשט שפּעטער אַריין אין די סעקסועלע באַציונגען צווישן מאַן און ווייב, אַזוי אַז אויך די קעגנשאַפט צווישן געשלעכט-לעכע ליבע און מאַסן-צוגעבונדנקייט איז ערשט אַ שפּעטערע אַנטוויקלונג.

אין גרויסע קינסטלעכע מאַסן, אין דער קירך און אין מיליטער, האָט די פרוי אַלס סעקסועלער אָביעקט נישט קיין אָרט. די ליבע-באַציונגען צווישן אַ מאַנספּערשוין און פרוי בלייבן מחוץ די דאָזיקע אָרגאַניזאַציעס. אפילו דאָרטן, ווו עס פאָרמירן זיך מאַסן, וואָס באַשטייען פון מאַנסלייט און פרויען, שפּילט נישט קיין שום ראָל די געשלעכטלעכע אונטערשיידונג. עס בלייבט כמעט ווי אַ פראַגע צי דער ליבידא, וואָס בינדט צונויף די מאַסע, טראָגט אַ האָמאָסעקסועלן אָדער העטראָסעקסועלן כאַראַקטער, ווייל ער, דער ליבידא, איז נישט דיפערענ-צירט לויט די געשלעכטער און ער האָט גאָרנישט אין זינען די גענימטאַלע אָרגאַניזאַציע פונם ליבידא.

די דירעקטע סעקסועלע שטרעבונגען היטן אויך אויף, ביז אַ געוויסער מאָס, די אינדיווידועלע טעטיקייט ביי אַ מענטש, וואָס ווערט געוויינלעך אויפגעלייזט אין דער מאַסע. דאָרט, ווו זיי פאַרשטאַרקן זיך אויסערגעוויינלעך, פאַרניכטן זיי יעדע מאַסע. די קאַטוילישע קירך האָט געהאַט וואָגיקע מאָ-טיוון, רעקאָמענדירנדיק די גלויביקע דאָס נישט-חתונה-האָבן, און אַרויפלייגנדיק אויף אירע הייליקע דינער דעם צעליבאַט, אָבער די פאַרליבטקייט איז אָפט אויך פאַר די גייסטלעכע

פֿערזאָנען געווען אַ סטימול אַרויסצוטרעטן פֿון דער קירך. דעסנלייכן לייזט די ליבע צו אַ פֿרוי אויף די צוגעבונדנקייט פֿון דער מאַסע צו דער ראַסע, די נאַציאָנאַלע ראַמען און די סאציאַלע קלאַסן אָפּצוימונגען, און פֿירט אַדאַנק דעם וויכטיקע קולטורעלע אויפֿגאַבן. בלי ספק, אַז די האָמאָסעקסועלע ליבע פֿאַסט זיך לייכטער צו די מאַסן-צוגעבונדנקייטן אָפּט דאָרט, וווּ זי באַווייזט זיך, ווי נישט-געהאַמעוועטע סעקסועלע שטרעבונגען. דאָס איז אַ שטוינענדער פֿאַקט, און אים צו דערקלערן וואַלט אונז צו ווייט פֿאַרפֿירט.

די פּסיכאָלאָגיע אויספֿאָרשונג פֿון די פּסיכאָנעווראָזן האָט אונז דערוויזן, אַז מען דאַרף האַלטן זייערע סימפּטאָמען פֿאַר אַזעלכע, וואָס שטאַמען אָפּ פֿון די אַרויסגעשטויסענע, נאָר וועלכע זענען געבליבן אַקטועלע דורך די דירעקטע סעקסועלע שטרעבונגען. די דאָזיקע פֿאָרמול דאַרף מען דערגענצן: די סימפּטאָמען קענען זיך אויך באַווייזן אַלס אָפּשטאַמענדיקע פֿון ציל-געהאַמעוועטע שטרעבונגען ביי וועלכע די געהאַמעוועטקייט איז לגמרי נישט געלונגען, אָדער ביי וועלכע ס'איז פֿאָרגעקומען אַ צוריקקער צום אַרויסגעשטויסענעם סעקסועלן ציל.

די דאָזיקער מיט-שייכות אַנטשפּרעכט פֿולקאָם דעם פֿאַקט, וואָס דער מענטש ווערט אונטערן איינפֿלוס פֿון נעוראָז אַסאָציאַל און ער רייסט זיך אָפּ פֿון די געוויינלעכע מאַסן. מען קען זאָגן, אַז דער נעוראָז, פּונקט ווי די פֿאַרליבטקייט, ווירקט פֿאַרניכטענד אויף דער מאַסע. דעריבער קען מען זען, אַז דאָרט, וווּ ס'איז פֿאַראַן אַ סטימול צו אַ מאַסע-פֿאַרמירונג, טרעט אָפּ דער נעוראַז אויפֿן לעצטן אָרט, און קען, לכל הפּחות, אינגאַנצן פֿאַרשווינדן ווערן אויף אַ געוויסער צייט. ס'זענען אַפֿילו געמאַכט געוואָרן באַגרינדעטע פּרוון אָנצווענדן די דאָזיקע נישט צוגעפּאַסטקייט פֿון נעוראָז און דער מאַסע ווי טעראַפּעטיש מיטל. אַפֿילו דער, וואָס באַדויערט נישט דאָס פֿאַרשווינדן ווערן פֿון רעליגיעזע אילוזיעס אין דער היינטצייטיקער קולטור-וועלט, איז מודה, אַז זיי זענען געווען אַ שטאַרקע שוץ בעת דער נעוראָזישער געפֿאַר פֿאַר מענטשן,

וואָס די האָבן צוזאַמענגעבונדן. ס'איז נישט שווער צו זעען אין די אַלע צוגעבונדנקייטן די מיסטיש רעליגיעזע אָדער פי־לאָזאָפיש־מיסטישע סעקטעס און געמיינדעס אַן אויסדרוק פון פסיידא היילונג פון פאַרשידענע נעוראָזן. דאָס אַלץ איז פאַר־בונדן מיט דער סתירה אין די דירעקטע און צילגעהאַמעוועטע סעקסועלע שטרעבונגען.

דער נעוראָטיקער איז אָנגעוויזן אויף זיך אַליין, ער מוז זיך מיט זיינע סימפּטאָמען אַליין פאַרטרעטן די ריזיקע מאַסן פון וועלכע ער איז אויסגעשלאָסן, ער באַשאַפט זיך זיין אייגן פאַנטאַסטיש וועלטל, און זיין, פון וועג רעדנדיקן סיסטעם זיין אייגענע רעליגיע, זיין אייגן סיסטעם. און אַזוי אַרום האָט ער איבער די אינסטיטוציעס פון דער מענטשהייט אין אַ פאַר־קריפּלטער פאָרם, וואָס איז אַ באַווייז פונם שטאַרקן אָנטייל פון די דירעקטע סעקסועלע שטרעבונגען. 1)

ד. צום סוף וועלן מיר געבן אַן אָפּשאַצונג, אַרויסגייענ־דיק פון דער ליבידא־טעאָריע, פון יענע צושטאַנדן, וואָס מיר האָבן שטודירט: פאַרליבטקייט, היפּנאָז, מאַסע און נעוראָז.

די פאַרליבטקייט שטיצט זיך אויף דער גלייכצייטיקער עקזיסטענץ פון דירעקטע און ציל־געהאַמעוועטע סעקסו־עלע שטרעבונגען, דערביי ווערט עס אָביעקט אַוועקגעגעבן אַ טייל פונם נאַרציסטישן „איך" ליבידא, בעת דער פאַרליבט־קייט עקזיסטירט נאָר דער „איך" און דער אָביעקט:

דער היפּנאָז צעטיילט מיט דער פאַרליבטקייט די באַ־גרענצונג פון די צוויי פּערזאָנען, ער שטיצט זיך אָבער אויס־שליסלעך אויף ציל־געהאַמעוועטע סעקסועלע שטרעבונגען און שטעלט דעם אָביעקט אויפן אָרט פון „איך" אידעאַל.

די מאַסע פאַרפילט דעם דאָזיקן פּראָצעס; זי פאַלט צענויף מיטן היפּנאָז און כאַראַקטער פון די איר צוזאַ־

---

1) זע, „טאטעם און טאבו" 2־טע קאַפּיטל.

מענבונדנדיקע נייגונגען און אינם פּאַרבייט פונם „איך" אידעאַל דורכן אָביעקט, אָבער ביי איר פּאַרייניקט זיך די אידענטיפיצי־רונג מיט אַנדערע אינדיווידואומען, וואָס איז, געוויס, אור־שפּרינגלעך געווען מעגלעך אַדאַנק דער זעלבער באַציונג צום אָביעקט.

די ביידע צושטאַנדן, סיי דער היפּנאָז, סיי די מאַסע, זענען ירושה־אָפּזאַצן פון דער פילאָגענעזע פונם מענטשלעכן ליבידאָ; דער היפּנאָז — ווי אַ פּאָרנייגונג די מאַסע חוץ דעם ווי אַ דירעקטע איבערגעלעבטע זאַך. דער פּאַרבייט פון די־רעקטע סעקסועלע שטרעבונגען אין ציל־געהאַמעוועטע, ווירקט אין ביידע פאַלן אויף דער אָפּזונדערונג פונם „איך און „איך" אידעאַל; דער יסוד איז שוין געלייגט געוואָרן בעת דער פּאַר־ליבטקייט.

דער נעוראָז טרעט אַרויס פון דער ריי. ער שטיצט זיך אויך אויף דער אייגנאַרטיקייט פון דער אַנטוויקלונג פונם מענטשלעכן ליבידאָ, אויף דעם איבערגערופענעם, איבערן לאַטענסן פּעריאָד, צווייפאַכיקן יסוד פון דער דירעקטער סעק־סועלער פונקציע.

(זע: טעאָריע פון געשלעכטלעכער נייגונג)

אין דער הינזיכט טיילט ער מיטן היפּנאָז און דער מאַסע דעם כאַראַקטער פון דער רעגרעסיע וואָס די פּאַרליבט־קייט מיידט אויס. ער קומט שטענדיק אָן אין די פאַלן, ווו ס'איז נישט פולקאָם געלונגען דער איבערגאַנג פון דירעקטע צו ציל־געהאַמעוועטע סעקסועלע שטרעבונגען; ער איז דער אויסדרוק פונם קאָנפליקט צווישן די איינגעזאַפּטע אינם „איך" נייגונגען, וואָס האָבן אַדורכגעמאַכט אַזאַ אַנטוויקלונג, און אַ טייל פון די נייגונגען וואָס שטרעבן פון דער אַרויסגעשטוי־סענער אומבאַוווסטזיניקער ספער צו זייער דירעקטער באַפרי־דיקונג (פונקט ווי אַנדערע פולשטענדיק אַרויסגעשטויסענע ניי־גונגען). לויטן אינהאַלט איז דער נעוראָז אויסערגעוויינלעך רייך, ווייל ער נעמט אַרום אַלע מעגלעכע באַציונגען צווישן „איך" און אָביעקט. סיי די, אין וועלכע דער אביעקט היט

זיך אויף, סיי יענע, אין וועלכע מען זאָגט זיך אָפּ פון אים אָדער אין וועלכע דער „איך“ איז אַליין דער אָביעקט; דאָ אַהער געהערן אויך די קאָנפליקט-באַציונגען צווישן „איך“ און „איך“ אידעאַל.

— סוף —

תיקון־טעות

זייט	שורה	אַנשטאָט	דאַרף זיין
19	28	zetualterie	sexualtheorie
25	21		אַ פונקט נאָך שילדערונגען.
34	9	אורפענאנון	אורפענאָמען
35	Christopoarus אין דער זעקסטער שורה, דאַרף זיין אין סוף פון דער 5־טער		
37	אין דער באַמערקונג דאַרף זיין: נישט p.u. נאָר für. נישט Pofister נאָר Pfister		
38	30		פעלט „אין" נאָך איידער
41	10	יסוד	יחיד
86	3	פלייטן	פליכטן
„	5	דער דאָזיקער	די דאָזיקע
„	„	נויטווענדיקפר	נויטווענדיקער
„	„	„מער" און „מיר" שטייען אין אַ פאַרקערטן סדר.	
87	5	גאאד	גראד
88	3	דערפאָלג	רעזולטאַט